

Marmara Belediyeler Birliği
Rapor -2025/3

TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ: 30 YILLIK DENEYİM VE KONSEYLERİN GELECEğİ ARAŞTIRMASI

ARALIK 2025

TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ: OTUZ YILLIK DENEYİM VE KONSEYLERİN GELECEĞİ ARAŞTIRMASI

TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİ: OTUZ YILLIK DENEYİM VE KONSEYLERİN GELECEĞİ ARAŞTIRMASI

MARMARA BELEDİYELER BİRLİĞİ KÜLTÜR YAYINLARI

Yayın No: 174

ISBN No: 978-625-8164-29-9

Yayıncı Sertifika No: 15668

Konsept Tasarım
Baht. Design Studio

Mizanpaj
Gamze Aydın
Cemre Korkut

Veri Analizi ve Görselleştirme
Büşra İnce

Basım
Azim Matbaacılık A.Ş.
Tel: 0 312 342 03 72
Sertifika No: 47897

Yayıncı: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları

Tel: +90 212 402 19 00

Faks: +90 212 402 19 55

Adres: Sarıdemir Mahallesi

Ragıp Gümüşpala Cad. No:10 Eminönü 34134

Fatih / İstanbul

info@mbb.gov.tr

marmara.gov.tr

mbbkulturyayinlari.com

*Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılan kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.*

YAZARLAR

Prof. Dr. Yusuf Erbay
Doç. Dr. Mustafa Sundu

PROJE KOORDİNATÖRÜ

Dr. M. Cemil Arslan

PROJE YÖNETİCİSİ

Büşra İnce

KATKI SAĞLAYANLAR

Ezgi Küçük Çalışkan
Emrehan Furkan Düzgiden
Samet Keskin
Nazlıcan Akcı
Ali Emre Soner
Ali Mert Çavuşoğlu
Burak Arlı
Büşra Yılmaz
Hazan Sertkaya
İskender Güneş
Bahadır Öztürk

İÇİNDEKİLER

1. Kent Konseylerine Genel Bakış: Kent Konseyleri ve Yerel Demokrasi	7
1.1. Kent Konseylerinin Tarihsel Gelişimi	7
1.2. Kent Konseylerinin Hukuki Yapısı	8
1.3. Katılımcı Demokrasinin Yerel Yönetimlerdeki Rolü	8
2. Yerel Gündem 21 Süreci ve Uygulamaları	11
2.1. Yerel Gündem 21'in Türkiye Süreci	11
2.2. Türkiye'de Yerel Gündem 21 Uygulamalarından Örnekler	12
2.3. Yerel Gündem 21 ile Kent Konseyleri Arasındaki İlişki	14
3. 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyleri	15
3.1. Belediye Kanunu ve Kent Konseyleri Yönetmeliği	15
3.2. Türkiye'de Kent Konseyleri Uygulamalarından Örnekler	18
3.3. Uluslararası Kent Konseyi Uygulamalarından Karşılaştırmalı Örnekler	22
4. Belediye Kanunu Kapsamında Diğer Katılımcılık Yöntemleri	25
5. Kent Konseylerinin İşlevleri ve Güncel Durumu	27
5.1. Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri	27
5.2. Kent Konseylerinin Kent Yönetimindeki Rolü	27
5.3. Türkiye'de Kent Konseylerinin Sayısal Görünümü	28
6. Kent Konseylerinin İşleyişine Dair Değerlendirmeler	31
7. Kent Konseyleri Üzerine Anket Bulguları ve Analiz	35
7.1. Türkiye'de Kent Konseyleri Uygulamalarının Analizi	36
7.2. Kent Konseylerinin Yerel Düzeydeki Başarıları ve Eksiklikleri	46
7.3. Kent Konseylerinin Yapısal ve İşlevsel Gelişimi için Öneriler	49
8. Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi için Öneriler	55
EKLER	59
Ek1 Ankete Katılım Sağlayan Belediye Listesi	59
Ek2 Ankete Katılım Sağlayan Kent Konseyi Listesi	65
Ek3 Belediye Anketi	67
Ek4 Kent Konseyi Anketi	79
KAYNAKÇA	93

TAKDİM

Katılım, yönetim ve yerel demokrasi üzerine uzun yıllardır konuşuyor, modeller geliştiriyor, deneyimler biriktiriyoruz. Ancak tüm bu çabaların gerçek anlamda karşılık bulabilmesi, yalnızca tanımların ve ilkelerin varlığıyla değil; aynı zamanda kentlerimizi tanıma irademiz, doğru bilgiye dayalı karar verme kültürümüz ve aidiyet hissimizi güçlendirecek mekanizmaları yaşatabilmemizle mümkündür. Bu noktada kendimize şu soruları sormaya devam etmeliyiz:

Kentlerimizi ne kadar tanıyoruz?

Hangi bilgilere dayanarak konuşuyoruz?

Katılımı ne kadar samimi bir biçimde talep ediyor ve mümkün kılıyoruz?

Türkiye’de bu sorulara verilen en somut kurumsal yanıt, otuz yıla yaklaşan deneyimiyle kent konseyleridir. Kent konseyleri; farklı toplumsal kesimlerin bir araya geldiği, gönüllülüğün ve ortak aklın esas alındığı, yerel demokrasiyi güçlendirmeyi hedefleyen yapılardır. Yasal dayanakları kadar; güven, iş birliği ve katılım kültürüyle anlam bulurlar. Bu nedenle varlıkları hem yerel yönetim anlayışımızın hem de yurttaşlık bilincimizin önemli bir göstergesidir.

Marmara Belediyeler Birliği olarak, katılımcı demokrasinin gelişimine destek vermeyi; şeffaflık, kapsayıcılık ve

ortak üretim ilkelerini güçlendirmeyi önemsiyoruz. Yerel yönetimlerin kurumsal kapasitesinin artması, yalnızca kamu kurumlarının değil; kentlilerin, sivil toplumun ve tüm yerel paydaşların daha güçlü bir diyalog içinde olmasını gerektiriyor. Bu çalışmayı da bu anlayışın bir parçası olarak yayınlıyoruz.

Elinizdeki rapor, kent konseylerinin bugüne kadar biriktirdiği deneyimi kapsamlı bir şekilde ele alırken; aynı zamanda geleceğe dair düşünmek, tartışmak ve yeni yollar açmak için bir zemin sunuyor. Kent konseylerinin etki kapasitesinin artması, yalnızca mevzuat düzenlemelerine değil; birlikte üretme iradesine, şeffaflık ve güven kültürüne, sürece inanan yerel aktörlere ve kentlilerin katılım kararlılığına bağlıdır.

Bu değerli çalışmada emeği geçen akademisyenlere, araştırmacılara ve süreci özveriyle yürüten ekip arkadaşlarıma içtenlikle teşekkür ederim.

Katılımı, uzlaşmayı ve ortak geleceğimizi birlikte şekillendireceğimiz daha güçlü bir yerel demokrasi için...

İyi okumalar.

M. Cemil Arslan
MBB Genel Sekreteri

1. Kent Konseylerine Genel Bakış: Kent Konseyleri ve Yerel Demokrasi

1.1. Kent Konseylerinin Tarihsel Gelişimi

“Sürdürülebilir Kalkınma”, çağımızda izlenen küresel politikalara damgasını vuran kilit kavramlardan biri haline gelmiştir. Geçen yüzyılın önemli küresel zirveleri arasında sayılan 1992 Rio Zirvesi’nde benimsenen bu yaklaşım, Gündem 21 Eylem Planı’nın temel dayanağını oluşturmaktadır.

Zirve’de kabul edilen Gündem 21, çevre ve kalkınma sorunlarıyla mücadele etmek ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmak için somut adımlar içeren uluslararası bir plan olmasının yanı sıra, yerel düzeyde aktif katılımı teşvik etmesi bakımından da önemli bir işleve sahiptir (Emrealp, 2005). Bu bağlamda, merkezi ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin “yerinden yönetim” anlayışı doğrultusunda güçlendirilmesi, hükümetler ve hükümet dışı kuruluşlar arasında iş birliği sağlanması ve halkın karar alma süreçlerine etkin katılımının artırılması, ana hedefleri arasında yer almıştır (Erbay, 2018).

Yerel Gündem 21 uygulamaları, söz konusu bu çalışmalarını yerele taşıyan temel adımların başında gelmektedir. Bu hedefi gerçekleştirmek için, yerel ortaklıkların ve yönetim mekanizmalarının işlerlik kazanması ve kent ölçeğinde toplumsal uzlaşma sağlayıcı mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.

Kent konseyleri, bu vizyonun bir yansıması olarak, örgütlü ve örgütsüz kesimlerin temsil edilmesine olanak tanıyan yapılar şeklinde tasarlanmıştır. Kent konseyleri ile bireysel ve kurumsal katılım dengesi gözetilerek yerel demokrasinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır (Erbay, 2018).

Kent konseyleri, ülkemizde ilk olarak Yerel Gündem 21 uygulamaları kapsamında ortaya çıkmıştır. Ardından 5393 sayılı Belediye Kanunu ve bu kanuna bağlı olarak hazırlanan yönetmelikle resmi bir görünüş kazanmış ve yasal bir dayanağa kavuşarak hukuksal çerçeve içinde işlev görmeye başlamıştır. Bu düzenlemelerle gündemimize giren kent konseyleri, zaman içinde kent yaşamının önemli aktörlerinden biri haline gelmiştir. Kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplumu bir araya getiren; kent paydaşlarının ortak karar alma süreçlerine katılımını sağlayan bir mekanizma olarak kent konseylerinin önemi giderek artmaktadır (Erbay, 2018). Türkiye’de kent konseyleri, kent haklarının korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal dayanışma, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda faaliyet göstermektedir (Erbay, 2018; Keleş, 1994).

Otuz yılı yakın bir süredir kentsel siyaset alanında yer edinmeye başlayan kent konseyleri, bazı sorunlarına

ve açmazlarına rağmen gelişimlerini sürdürmektedir. Şehirler arasında “katılım” bilincinin çeşitli düzeylerde gelişmiş olması nedeniyle kent konseylerinin işleyişinde farklılıklar gözlemlense de kentlerin gittikçe artan sorunlarının bu konseylerde tartışılıyor olması, demokratik gelişim ve katılım bilinci yönünden önemli bir kazanımdır.

Özellikle kentleşmenin ve toplumsal çeşitliliğin artışı, kent konseylerinin kapsayıcı yapılar hâline gelmesini zorunlu kılmaktadır. Bu sayede konseylerin, çeşitli sosyodemografik kitlelere ev sahipliği yapması kent yönetiminde demokratik karar alma süreçlerini güçlendiren bağımsız ve tarafsız platformlar olarak işlev görmesi beklenmektedir.

Kent konseylerinin tarihsel gelişimi, aynı zamanda katılım, yönetişim ve yerel demokrasi kavramlarının Türkiye bağlamında nasıl biçimlendiğini de göstermektedir. Bu nedenle, sürecin kuramsal arka planını ve kavramsal temellerini değerlendirmek, mevcut durumu anlamlandırmak açısından önem taşımaktadır.

1.2. Kent Konseylerinin Hukuki Yapısı

1992 Rio Zirvesi’nde kabul edilen “Gündem 21” eylem planı ve bu plan çerçevesinde geliştirilen “Yerel Gündem 21” uygulamaları, Türkiye’de 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseylerinin yerel düzeyde katılım, saydamlık, hesap verebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerini hayata geçirmeyi amaçlayan yapılar olarak tanımlanmasıyla somutlaşmıştır. Bu kapsamda kent konseyleri, yerel demokrasiyi güçlendiren bir araç olarak haline gelmiştir. (Belediye Kanunu, 2005).

Belediye Kanunu’nun söz konusu maddesine dayanarak 2006 yılında çıkarılan Kent Konseyleri Yönetmeliği,¹ bu yapıların hukuki statüsünü belirlemiş ve daha önceki çeşitli yapılanmaları kurumsal bir çerçeveye

kavuşturmuştur (Erbay, 2018; Keleş vd., 2020).²

Sayıları her geçen gün artan, gönüllülük esasına dayalı bu yapılar; oluşturdukları çalışma grupları ve platformlar aracılığıyla kentteki farklı toplumsal kesimleri temsil ederek yürüttükleri somut sosyal sorumluluk projeleri sayesinde önemli bir dinamizm yaratmaktadır. Belediyelerle iş birliği içinde yürütülen bu faaliyetler, yerel kurumlarla olumlu bir diyalogun kurulmasına da katkı sağlamaktadır (Erbay, 2018).

Konu hakkında yapılan bazı çalışmalar ve gözlemlere dayanan bir kısım açıklamalara göre, mevcut yasalar ve yönetmelikler kapsamında kent konseylerinin tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip olmamaları, bu yapıların demokratik karar alma ve etkin bir şekilde çalışma kabiliyetini sınırlandırmaktadır. Bu durum, konseylerin yerel yönetimlerin katılımcı demokrasiye ilişkin süreç ve pratiklerini daha etkili bir şekilde yönlendirmesinin önünde kritik bir engel oluşturmaktadır. Bu nedenle, kent konseylerinin hukuki statüsünün güçlendirilmesi amacıyla tüzel kişilik ve mali özerklik kazanmalarına yönelik düzenlemeler yapılması gerektiği sıkça dile getirilmektedir. Böyle bir hukuki altyapı, konseylerin kent ölçeğinde katılımcılığı artırma ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarını destekleme görevlerini daha etkili bir şekilde yerine getirmelerine olanak sağlayacaktır (Keleş vd., 2020).

1.3. Katılımcı Demokrasinin Yerel Yönetimlerdeki Rolü

Kent konseylerinin temelini oluşturan katılımcı demokrasi anlayışı, yerel yönetimlerin etkinliğinin artırılması ve vatandaşların yönetime doğrudan katılımının teşvik edilmesi hususlarında belirleyici bir rol oynamaktadır. Belirtmek gerekir ki, yerel düzeyde doğrudan demokrasi, merkezi yönetimlere kıyasla daha uygulanabilir bir yapı sunmaktadır. Öte yandan, yerelde katılımcı demokrasi anlayışının başarıya ulaşması, yerel yönetimlerin mali ve

¹ Kent konseylerinin hukuki yapısını belirleyen yönetmelik, çalışmamızın 3.1. Bölümünde ayrıntılı olarak incelenecektir.

² 2006 yılında çıkarılan ve 2009 yılında güncellenen Kent Konseyi Yönetmeliği ile kent konseylerinin işleyişine dair ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. (Akdemir, 2020)

idari yetkilerinin artırılmasıyla doğrudan ilişkilidir ve bu anlayış halkın katılımını sağlayacak kanalların güçlendirilmesiyle hayata geçirilebilecektir (Gürcüoğlu, 2020).

Bu bağlamda, kent konseylerinin kamusal katılımı teşvik etme rolü, demokratik yerel yönetim bilincinin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Düzenledikleri toplantılar, vatandaşların fikirlerini ve beklentilerini ifade etmelerine olanak sağlayan önemli fırsatlar sunabilir. Bu toplantılarda oluşan diyalog ortamı, seçmenlerin yöneticilerin yanıt verme kapasitesine dair algılarını ve yerel otoritelere olan güvenlerini önemli ölçüde etkileyebilir (Adams, 2004; Hoang, 2023). Ayrıca belirtmek gerekir ki, sivil toplum kuruluşlarının kent konseylerine katılımı ile toplumun yeterince temsil edilmeyen kesimlerinin karar alma mekanizmalarına dahil edilmesi ve demokratik işleyişin zenginleştirilmesi sağlanabilir (Musso vd., 2002). Ancak açıktır ki, bu tür girişimlerin etkinliği, halkın ve konseylerin katılımcı uygulamaları gerçekten benimsemeye olan isteğine bağlıdır (Manetti, 2011).

Yürütülen uygulamalara bakıldığında, sosyal medyanın vatandaş katılımını artırma yönünde güçlü bir araç olarak öne çıkarılmasının, kent konseylerine erişimi yükselttiği gözlenmektedir (Torres vd., 2023). Ayrıca, katılımcı bütçeleme gibi uygulamalar, halkın bütçe kararlarına doğrudan etki etmesini sağlamaktadır. Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlemesi, geleneksel yönetim yapılarının dönüşümünü zorunlu kılmakta ve bu değişim sürecinde katılımcı uygulamalar, çağdaş yönetim zorluklarının açılmasında kritik bir öneme sahip olmaktadır (Holston vd., 2016).

Görüldüğü üzere, katılımcı demokrasi, sadece genel siyasetteki uygulamalarla sınırlı kalmayıp, özellikle yerel yönetimlerde halkın karar alma süreçlerine etkin bir şekilde katılmasını hedefleyen bir yönetim anlayışıdır. Bu bağlamda, kent konseyleri gibi yapılar bu amaca hizmet eden önemli mekanizmalardan biri olarak öne çıkmaktadır. Kent konseyleri; kent vizyonunun geliştirilmesi, çevreye duyarlılık ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi gibi alanlarda halkın görüşlerini alarak

demokratik katılımı artırmayı ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmayı hedeflemektedir (Erbay, 2018). Bu yapılar, kentsel paydaşların ortak karar alma süreçlerinde aktif rol almasını teşvik ederek, kentlerin sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmasına katkıda bulunmaktadır (Keleş vd., 2020).

Hukuki çerçevesiyle incelendiğinde, kent konseyleri yerel yönetimlerde şeffaflık, katılım ve hesap verebilirlik ilkelerini ön planda tutarak, halkın hem yerel yönetim süreçlerine hem de kentin geleceğine dair konularda söz sahibi olmasını sağlamaktadır (Belediye Kanunu, 2005).

2. Yerel Gündem 21 Süreci ve Uygulamaları

Birinci bölümünde belirtildiği üzere, 1992 yılında Rio’da düzenlenen Birleşmiş Milletler Yeryüzü Zirvesi’nde, “sürdürülebilir kalkınma” 21. yüzyılda insanlığın ortak hedefi olarak benimsenmiştir. Bu kapsamda, çevre ve kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını belirleyen “Gündem 21” başlıklı Eylem Planı, Zirve’nin temel yol haritasını oluşturmuş ve BM üyesi ülkeler tarafından kabul edilmiştir (Erbay, 2018).³

Gündem 21’in temel yaklaşımları arasında; merkezi yönetim ile yerel yönetim arasındaki ilişkilerin “yerinden yönetim” anlayışı doğrultusunda güçlendirilmesi, hükümetler ve hükümet dışı kuruluşlar arasında iş birliğinin geliştirilmesi ve halkın karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanması gibi öncelikler ön plana çıkmaktadır. Özellikle, Gündem 21’de ele alınan sorunların ve çözümlerin büyük bir kısmının yerel düzeydeki eylemlere ihtiyaç duyması nedeniyle, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımı ve iş birliği önemli bir etken olarak kabul edilmiştir. “Yerel Gündem 21” kavramını ele alan belgede; sivil toplum ve diğer ilgili paydaşların, yerel yönetimlerin öncülüğünde yerel so-

runları ve öncelikleri belirleyerek kendi kentlerine özgü “21. Yüzyılın Yerel Gündemi”ni oluşturmaları kararlaştırılmıştır (Emrealp, 2005).⁴

Dünya genelinde, 113 ülkede 6 binden fazla yerel yönetim “Yerel Gündem 21” çalışmalarını başlatmıştır. Bu çalışmalarda Avrupa kıtasındaki yerel yönetimler ön plana çıkmış ve somut sonuçlar doğuran uygulamalara imza atmıştır. Yerel Gündem 21 uygulamalarının gelişiminde ICLEI (Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi) ve CECTT (Avrupa Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Kampanyası) önemli katkılarda bulunmuştur (Batat, 2010).

2.1. Yerel Gündem 21’in Türkiye Süreci

Dünyadaki gelişmelerden hareketle, Türkiye’de de Ulusal ve Yerel Gündem 21 çalışmaları başlatılmıştır. Çevre Bakanlığı’nın⁵ eşgüdümünde başlatılan Ulusal Gündem 21’in temel yaklaşımı iki noktada yoğunlaşmıştır. Bunlardan ilki; toplumun ekonomik ve sosyal gelişmesi ile doğal ve tarihi çevrenin korunması

3 Gündem 21, birinci bölümü olan “Sosyal ve Ekonomik Boyutlar” başlığı altında, gelişme yolundaki ülkelerde dengeli kalkınmanın sağlanması, tüketim kalıplarının değiştirilmesi, yoksullukla mücadele, insan sağlığının ve hayatının iyileştirilmesi, insan yerleşimlerinin geliştirilmesi gibi konuları kapsamaktadır. Raporun ikinci bölümü “Kalkınma için Kaynakların Korunması ve Yönetimi” ile ilgilidir. Bu bölümde daha çok doğal kaynakların korunması üzerinde durulmaktadır. Üçüncü bölümün başlığı “İlgi Gruplarının Rollerinin Güçlendirilmesi” olarak belirlenmiştir. Bu başlık altında sürekli, dengeli ve eşit kalkınmada kadınlar için global eylem, sürekli ve dengeli kalkınmada gençler ve çocuklar, yerel otoriteler, sivil toplum kuruluşları gibi alt başlıklar bulunmaktadır.

4 Gündem 21’in 28. Bölümü’nde yerel yönetimlerin, halka en yakın yönetim kademesi olarak, sürdürülebilir kalkınma konusundaki yaşamsal konularının altı çizilmekte ve yerel yönetimlere yönelik hedefler ortaya konmaktadır. Bu bölümde ana hedef olarak, her ülkedeki yerel yönetimlerden, kendi belde halkları ile katılımcı bir süreci başlatmaları ve kendi kentleri için bir Yerel Gündem 21 oluşturmaları konusunda görüş birliği sağlamaları beklenmektedir. Bu öncelikli hedefe ulaşılmasına yönelik faaliyetler kapsamında her yerel yönetimin, hemşehrilerle, yerel kuruluşlar ve özel sektör kuruluşlarıyla diyalog içerisinde, kendi Yerel Gündem 21’lerini geliştirmeleri gerektiği belirtilmektedir. Bkz. (Emrealp, 2005: 19).”

5 29 Ekim 2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile bakanlığının ismi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak değiştirilmiştir.

ve kolanmasına ilişkin süreçlerin bütüncül bir şekilde ele alınmasıdır. İkincisi ise; çevrenin korunması ve kolanması süreçlerinin, toplumun çeşitli kesimlerinin, yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin ve gönüllü kuruluşların aktif katılımı ve iş birliği ile planlanması, yönetilmesi, denetlenmesi süreçlerini kolaylaştırılmak; bu süreçlerin önündeki engelleri kaldırmaktır.

Yerel yönetim, belde halkının kendi yaşamını doğrudan etkileyen kararların alınması ve uygulanması süreçlerine katılmasını sağlayan; yerel kuruluşlar ve bireylerin bilgi ve yeteneklerinin ortak kamusal yarar doğrultusunda harekete geçirilebileceği en uygun yönetim seviyesidir. Bu bağlamda, Türkiye’de de yerel yönetimler -özellikle belediyeler- Yerel Gündem 21 süreçlerinde önemli ve vazgeçilmez bir rolü üstlenmiştir. Ancak başlangıçta Yerel Gündem 21, yerel yönetimlerin yasalarla belirlenen görevlerinden farklı olarak “zorunlu” bir uygulama niteliği taşımamaktaydı. Bu nedenle, uygulamanın başarısı, yerel yönetimlerin bu sürecin önemini kavraması ve kente sağladığı faydaları benimseyerek “gönüllü” olarak inisiyatif almasına bağlı kalmıştır (Erbay, 2018).

Türkiye’de, Yerel Gündem 21 kapsamında, yerel yönetimlerin sivil toplum kuruluşları ve diğer yerel paydaşlarla iş birliği yaparak katılımcı bir yönetim anlayışını benimsemesi teşvik edilmiştir. Bu süreç, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel demokrasinin gelişmesini hedeflemiştir. Türkiye’de 50’den fazla kent, Yerel Gündem 21 uygulamalarına katılarak bu sürecin bir parçası olmuştur. Bu kapsamda; sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, yerel yönetimlerin kurumsal kapasitesini artırmak ve çevresel sorunlara yönelik çözümler geliştirmek amacıyla yerel eylem planları hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir.

Yerel Gündem 21, UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) ve IULA-EMME (Uluslararası Yerel Yönetimler

Birliği – Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Örgütü)⁶ gibi uluslararası kuruluşların desteğiyle uygulanmış; yerel yönetimlerin kapasitelerinin güçlendirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşılması hedeflenmiştir. Kent kurultayları ve danışma mekanizmaları kurulmuş, halkın yerel yönetim süreçlerine katılımını artırmak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca, çevresel sürdürülebilirlik konularında atık yönetimi, su kaynaklarının korunması ve doğal afetlere karşı hazırlık gibi çeşitli projeler hayata geçirilmiştir (Karakuzulu, 2005).

Bu genel çerçeve, Yerel Gündem 21 sürecinin Türkiye’de farklı belediyeler aracılığıyla nasıl hayata geçtiğini gösteren uygulama örnekleriyle somutlaşmıştır.

2.2. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Uygulamalarından Örnekler

1990’lı yılların ortalarından itibaren Türkiye’de, yerel düzeyde katılım kültürünün gelişmesini hedefleyen çok sayıda girişim Yerel Gündem 21 süreci kapsamında şekillenmiştir. Bu dönemde belediyeler, sürdürülebilir kalkınma ilkelerini hayata geçirmek, yurttaşların karar alma süreçlerine aktif katılımını sağlamak ve yerel demokrasiyi güçlendirmek amacıyla farklı uygulamalar yürütmüştür.

Ülke genelinde belediyelerce gerçekleştirilen Yerel Gündem 21 uygulamaları arasında, yerel demokrasinin gelişimine ve sürdürülebilir kalkınma çabalarına örnek teşkil edebilecek bazı çalışmalar şöyle sıralanabilir:

- Malatya 2001 yılı Ocak ayında Yerel Gündem 21 Projesi’ne ortak olmuş ve bölgesindeki diğer kentlere örnek teşkil edebilecek bir yapılanma sürecine girmiştir. Bu kapsamda Yerel Gündem 21 Sekreterliği oluşturulmuş ve proje, Yerel Gündem Tanıtım Toplantısı

6 IULA-EMME (Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği - Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Örgütü) adı dünya teşkilatındaki yeniden yapılanma doğrultusunda 2004’te UCLG-MEWA (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı) olarak değiştirilmiştir.

7 Türkiye’de Yerel Gündem 21 çalışmaları, İçişleri Bakanlığı Mahalli idareler Genel Müdürlüğü ile IULA-EMME arasında yapılan iş birliği ile başlamıştır. Ulusal Gündem 21 çalışmaları doğrultusunda, 1996 yılından Kent Konseylerinin 2006 yılında yasal olarak oluşturulmasına kadar devam eden süreç, Bakanlık tarafından çıkarılan iki adet genelge ile hukuki ve mali yönden desteklenmiştir.

ile yerel halka tanıtılmıştır. Süreç boyunca kent halkının gönüllü katılımını teşvik etmek amacıyla çeşitli mekanlar tahsis edilmiş ve personel desteği sağlanmıştır. Ayrıca yerel kurumlar, sivil toplum örgütleri ve kent halkının katılımıyla Kent Kurultayları düzenlenmiştir. Bu süreçte, kent halkının katkılarıyla Malatya'nın sorunlarını ele alan yirmi farklı çalışma grubu oluşturulmuştur. Malatya Belediyesi Yerel Gündem 21 uygulamaları kapsamında kurulan her bir çalışma grubu, farklı alanlarda faaliyetler yürütmüştür. Tüketicileri Bilinçlendirme Çalışma Grubu, tüketicilerin korunması konusunda açık oturumlar düzenlemiştir. Gençlik, Çocuk ve Kadın Çalışma Grupları, giysi ve kırtasiye yardım kampanyaları başlatmış, yardımları ihtiyaç sahiplerine ulaştırmış ve belirli semtlerde çocuklar için hafta sonu dersleri organize etmiştir. Arama Kurtarma Çalışma Grubu ise sivil savunma ve ilk yardım eğitimleri alarak bir kurtarma ekibi oluşturmuştur. Ayrıca, Stratejik Yerel Yönetişim Anketi ile vatandaş memnuniyeti ölçülmüş; kentte sosyal ve kültürel gelişimi desteklemek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir (Yıldırım, 2015).

• Bursa'da Yerel Gündem 21 uygulamaları, yerel yönetimlerin toplumsal katılımı artırma çabalarıyla doğrudan ilişkilendirilmiştir (Akıncı & Aslan, 2021). Bu bağlamda, Bursa'daki yerel yönetimler, toplumsal hareketleri destekleyici bir rol üstlenmiş; yerel halkın kalkınma süreçlerine aktif katılımı sağlanmaya çalışılmıştır (Baykan, 2023). Süreç içerisinde, yerel kaynakların etkin kullanımı, katılımcı yönetim anlayışı ve toplumsal hareketlerin desteklenmesi, Bursa'nın yerel kalkınma hedeflerine ulaşmasında kritik bir rol oynamıştır. Bursa'da Yerel Gündem 21 kapsamında yerel halkın katılımını sağlamak için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Dar Gelirli Kadınların Güçlendirilmesi Projesi ile Yıldırım Bölgesi'ndeki kadınların üretici hale getirilmesi, kent yaşamına katılımlarının sağlanması ve çevre sorunlarına duyarlılıklarının artırılması hedeflenmiştir. Ayrıca, Gençlik Çalışma Grubu, gençlerin sürdürülebilir gelişme adına kararlar alabilmeleri ve çevreye duyarlılıklarının artırılması için okullarda tanıtımlar yapmış, Uludağ'da çevre temizliği etkinlikleri düzenlemiştir. Çevresel koruma ve yönetim çalışmaları

rı kapsamında doğal kaynakların korunması, kirlilik yaratan sanayi tesislerinin atık yönetimi önlemleri alması sağlanmıştır. Ocak 1995'te kurulan Şehir Danışma ve Dayanışma Konseyi, kent yönetiminde sivil toplum örgütlerinin ve yerel paydaşların daha aktif rol almasını sağlamak amacıyla çalışmalar yürütmüştür (Karakuzulu, 2005).

• Antalya'da, 1997'de kurulan Antalya Kent Konseyi, çevresel sorunları çözmek amacıyla çeşitli çalışma grupları oluşturmuş ve kentin sürdürülebilir kalkınmasına yönelik eylem planları hazırlamıştır. Kent Vizyonu Projesi gibi projeler hayata geçirilmiş; ancak bu projelerin finansmanı genellikle yerel sivil toplum kuruluşları tarafından karşılanmıştır. Kent konseyi, çevre bilincini artırma ve demokratik katılımı teşvik etme amacıyla pek çok toplantı ve etkinlik düzenlemiştir. Ancak bu dönemde, belediye üzerinde etkili olma ve kararlarının uygulanmasını sağlama konularında eksiklikler yaşandığı da belirtilmiştir (Atvur, 2009).

• Kahramanmaraş Kent Konseyi, Yerel Gündem 21 projesinin bir parçası olarak yerel demokrasiyi geliştirmek amacıyla oluşturulmuştur. 2006 yılında çıkarılan Kent Konseyleri Yönetmeliği doğrultusunda, 2007 yılında resmi olarak kurulan konsey, katılımcılığı, şeffaflığı ve yerel düzeyde yönetişimi teşvik etmeyi hedeflemiştir. Konsey, sürdürülebilir kalkınma, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, kentin hak ve hukukunun korunması gibi konularda çalışmalar yaparak halkın yönetim süreçlerine katılımını sağlamaya çalışmıştır. Kahramanmaraş Kent Konseyi'nin temel hedeflerinden biri, kentin kalkınma ve gelişim planlarını yerel paydaşların katılımıyla oluşturmak ve bu planları hayata geçirmek olmuştur. Konsey; sivil toplum kuruluşları, mahalle muhtarları, meslek örgütleri ve halktan temsilcilerin katılımıyla oluşmuş ve kentteki temel sorunları ele almayı amaçlamıştır. Yerel yönetimlerin faaliyetlerini halkın ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirmeyi hedefleyen bu yapı, aynı zamanda halkın yönetime katılması ve yerel yönetimlerin hesap verebilirlik ilkesinin güçlendirilmesi için çalışmalar yapmıştır (Kestellioğlu, 2011).

• Çanakkale’de, Yerel Gündem 21 kapsamında demokratik katılımı artırmak ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla Çanakkale Kent Konseyi kurulmuş ve çeşitli meclisler oluşturulmuştur. Kadın, Gençlik, Çocuk ve Engelli Meclisleri ile toplumun farklı kesimlerinin temsil edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, çevre bilincini artırmak amacıyla Çevre Meclisi kurulmuş; doğal ve çevresel değerlerin korunmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Kentin kalkınmasına katkı sağlamak üzere ise Yat Limanı Projesi ve Seramik Şehri Çanakkale Projesi gibi girişimler planlanmıştır (Erkul vd., 2013).

• Nevşehir’de kent yönetimleri olan belediyelerin yanı sıra, ülkemizin yerel yönetim sisteminde “ilin yerel yönetim birimi” olarak görev yapan Nevşehir il Özel idaresi, “Kapadokya Yerel Gündem 21” adı altında bütün ili kapsayan Yerel Gündem 21 çalışması gerçekleştirmiştir. Bu yönüyle Yerel Gündem 21 örnekleri içinde özel bir öneme sahip olan Kapadokya Yerel Gündem 21 çalışması kapsamında, öncelikle bölgenin “Mevcut Durum” tespiti yapılmış ve sonraki plan aşamalarına temel oluşturulacak kapsamlı bir rapor hazırlanmıştır. Söz konusu çalışma, sadece toplumsal ve ekonomik etkileriyle değil, aynı zamanda uzun vadeli stratejik planlamalara katkısıyla da dikkat çekmiştir. 2002 yılında tamamlanan bu çalışma esas alınarak kurulan bir yüksekokul daha sonra üniversiteye dönüştürülmüş ve günümüzde faaliyetlerini sürdürmektedir.⁸

2.3. Yerel Gündem 21 ile Kent Konseyleri Arasındaki İlişki

Yerel Gündem 21 süreci kapsamında atılan temel adımların başında, yerel ortaklıkların güçlendirilmesi ve “yönetişim” kavramına işlerlik kazandırılması yer almıştır. Bunun yanı sıra, kent ölçeğinde geniş katılıma dayalı ve toplumsal uzlaşmayı sağlayan mekanizmaların oluşturulması da sürecin kritik bir bileşeni olarak değerlendirilmiştir.

Bu tip yapıların etkin biçimde işleyebilmesi için, örgütlü ortakların yanı sıra örgütsüz kesimlerin yeterli şekilde temsil edilmesine özen gösterilmiş; bireysel katılım ile kurumsal katılım dengesinin sağlanmasına çalışılmıştır (Erbay, 2018).

Yerel Gündem 21 sürecinde gelişmeye başlayan ve “kentine sahip çıkma, aktif katılım, çözümde ortaklık” ilkelerinin bütünlüğüyle hareket eden kent konseyleri, kentleri sürdürülebilir bir geleceğe taşıyan bir “ortaklık modeli” olarak tanımlanmıştır. Bu yapılar, yerel düzeyde demokratik katılımı yaygınlaştıran, hemşehrilik bilincini geliştiren ve çok aktörlü, çok ortaklı bir yönetim tarzını teşvik eden yapılar olarak ön plana çıkmıştır (Erbay, 2018). Yerel Gündem 21 süreciyle birlikte, yönetenler ve yönetilenlerin buluştuğu yönetim anlayışı kent konseylerinde somut bir karşılık bulmuş; bu sayede yerel demokrasinin ve katılım mekanizmalarının güçlenmesine önemli katkılar sağlanmıştır.

Yerel Gündem 21 çalışmaları sırasında oluşturulan kent konseylerinin işlevleri; ilgili kentin “sürdürülebilir kalkınma” önceliklerinin ve hedeflerinin saptanması, ortak bir kent vizyonunun çizilmesi ve temel stratejiler ile eylem alanlarının belirlenmesi gibi toplumsal uzlaşma gerektiren konuları kapsamıştır. Ayrıca, konsey bünyelerinde alınan kararların, özellikle belediyeler başta olmak üzere ilgili kuruluşlarca benimsenmesi yönünde çaba gösterilmiştir. Yerel eylem planlarının yürütülmesi ve bu planlarda tutarlılığın sağlanması amacıyla; yerel politikaların, kararların ve eylemlerin izlenmesi gibi sorumlulukların ortaklar arasında dengeli bir şekilde paylaşılması da konseylerin işlevleri arasında yer almıştır (Erbay, 2018).

⁸ Kapadokya Üniversitesi, eğitim ve öğretime 2005–2006 akademik yılında başlayan Kapadokya Meslek Yüksekokulu’nun on üç yıllık tecrübesinin üstüne kurulmuştur. Kapadokya Mevcut Durum raporunda belirlenen bölge kalkınma hedefleri doğrultusunda yapılandırılan ve sonradan vakıf yükseköğretim kurumuna dönüşen yüksekokulun misyonu, Kapadokya bölgesinin sürdürülebilir kalkınma potansiyelini harekete geçirmek amacıyla ihtiyaç duyulan nitelikli ara elemanları yetiştirmektir.

3. 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve Kent Konseyleri

3.1. Belediye Kanunu ve Kent Konseyleri Yönetmeliği

Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak, Türkiye’de de katılımı artırmayı hedefleyen değişiklikler yeni yasal düzenlemelere yansımıştır. Bu çerçevede, 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun⁹ çeşitli maddelerine dağıtılan katılımcılık uygulamaları arasında en dikkat çeken kent konseyleridir. Kent Konseyi Yönetmeliği, sözü geçen yeni Belediye Kanunu’nun 76. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.¹⁰

3.1.1. Belediye Kanunu

Madde 76- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir (Belediye Kanunu, 2005).

Önceleri Yerel Gündem 21 uygulamaları içinde yer alan kent konseyleri, yasa ve bu yasaya bağlı olarak çıkarılan yönetmelikle birlikte resmiyet kazanmış ve hukuki bir çerçevede işlev görmeye başlamıştır. Söz konusu düzenlemelerle; kentte yaşayanların kentlerine sahip çıkmaları, kent yönetimine katılımlarının artırılması, yerel iletişim ve etkileşimin gerçekleştirilmesi, yöneticilerin halka hesap vermelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

18 maddeden oluşan Kent Konseyi Yönetmeliği’nde, konsey yapılanmalarını şekillendiren önemli maddeler ve içerikler şöyle sıralanabilir:

İlk maddeye göre yönetmeliğin amacı; “kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kent hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal dayanışma, saydamlık, hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma yöntem ve ilkelerini düzenlemektir”.

9 Aynı dönemde çıkan 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası’nda bu yasayla koşut olarak yapılmış düzenlemeler mevcuttur.

10 İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 8.10.2006 Tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Kent Konseyi Yönetmeliği’nde, 3 yıl sonra bazı değişiklikler yapılmıştır (6.6.2009 tarih ve 27250 sayılı Resmi Gazete). İçişleri Bakanlığı bünyesinde yerel yönetimler alanından sorumlu olan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün kurulan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2018 yılında, “Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü” adı altında bağlanması ile Kent Konseyleri’ne ilişkin yönetmelik konusundaki yetkiler de bu Bakanlığa devredilmiştir.

Yönetmeliğin 4. maddesi, yukarıda belirtilen yasa maddesiyle koşt biçimde, kent konseyini; merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrlik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının ve vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği; ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları olarak tanımlamıştır.

3.1.2. Kent Konseyi Yönetmeliği

Madde 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Belediye: Kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,

b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrlik hukuk çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını,

c) Meclisler ve çalışma gurupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,

ç) Yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 'inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28'inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,

d) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,

e) YG21: Yerel Gündem 21'i, ifade eder.

Ayrıca, "Meclisler ve Çalışma Grupları" başlığı altında, kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılar da yönetmelikte yerini almıştır.

Yönetmeliğin 6. maddesinde düzenlenen kent konseyinin görevleri aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

Madde 6

a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrlik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

b) (Değişik:RG-6/6/2009-27250) Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,

c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmaya katkıda bulunmak,

ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,

d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,

e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,

f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,

g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,

ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,

h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,

ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak.

Yönetmeliğin 7. maddesi uyarınca, kent konseyi, aşağıdaki yer alan ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

Madde 7

a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,

b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,

c) Kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,

ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,

e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

Yönetmeliğin 8. maddesine göre, kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki

meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak amacıyla aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

Madde 8

a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,

b) Belediye başkanı veya temsilcisi,

c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,

ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,

d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,

e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,

f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,

g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi (Kent Konseyi Yönetmeliği, 2006).

Yukarıda sayılan üyelerden oluşan kent konseyi, belediye örgütü olan yerlerde, yerel yönetimler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, ilk toplantısını yapmak üzere Belediye Başkanı'nın çağrısı ile toplanır ve kent konseyi, Yürütme Kurulu ve Kent Konseyi Başkanı'nı seçer.

Yönetmeliğin 9. maddesine göre, kent konseyinin organları sıralanmıştır. Buna göre, Genel Kurul kent konseyinin en yetkili organıdır. Yönetmeliğin 8. maddesinde sayılan üyelerden oluşur ve her yıl ocak ve eylül aylarında yapılacak olan iki toplantıdan az

olmamak üzere, üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır. Genel Kurula Kent Konseyi Başkanı başkanlık eder. Genel Kurul, bu yönetmelik çerçevesinde; Yürütme Kurulu'nun, Meclislerin ve Çalışma Gruplarının seçim ve çalışma ilkelerini belirler.¹¹

Genel Kurul tarafından seçilen ve en az yedi kişiden oluşan Yürütme Kurulu'nda, kadın ve gençlik meclis başkanları yer alır. Yürütme Kurulu'na Kent Konseyi Başkanı, başkanın bulunmaması halinde Yürütme Kurulu'nun en yaşlı üyesi başkanlık eder. Yürütme Kurulu, Genel Kurul'un gündemini belirler ve Genel Kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Genel Kurul tarafından seçilen Kent Konseyi Başkanı'nın görev süresi, Yürütme Kurulu'nun görev süresiyle paralel olmak üzere; ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent Konseyi Başkanı'nın herhangi bir nedenle görevi başında bulunmadığı durumlarda, kendisine Yürütme Kurulu'nun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Kent Konseyleri, görev alanlarına giren konularda meclisler ve çalışma grupları oluşturabilir. Yöntem ve ilkeleri genel kurulca belirlenen meclislerde ve çalışma gruplarında oluşturulan görüşler, Kent Konseyi Genel Kurulu'nda kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili Belediye Meclisine sunulur.

Kent Konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Genel Kurul, Yürütme Kurulu Başkanı tarafından doğrudan ya da yönetmeliğin 8. maddesinde öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin önerisi üzerine olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Kent Konseyi Genel Kurulu'nca oluşturulan görüşler, Belediye Meclisi'nin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra Belediye tarafından Kent Konseyine bildirilir ve halka duyurulur.

Yönetmeliğin 14. maddesi uyarınca, Belediye Başkanı'nın önerdiği üç aday arasından Yürütme Kurulu tarafından

seçilen Kent Konseyi Genel Sekreteri, yönetmeliğin 6. maddesinde belirtilen görevlerin yerine getirilmesinde eşgüdümü sağlar. Kent Konseyi Başkanı'na ve Yürütme Kurulu'na karşı sorumlu olan Genel Sekreter, Meclisler, Çalışma Grupları ve benzeri yapılar arasındaki uyumu ve eşgüdümü gözetmekle yükümlüdür.

Kent konseyinin sekreteryaya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilen ve Yürütme Kurulu tarafından kabul edilen görevliler tarafından yerine getirilir. Bu görevliler Genel Sekreter'e karşı sorumludur.

Yönetmeliğin 16/A maddesine göre, belediyeler bütçelerinde ödenek ayırmak yoluyla kent konseylerine aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlarlar. Yönetmeliğe eklenen bir geçici madde ile Yerel Gündem 21 uygulamalarında ortaya çıkan kent konseylerinin ve çeşitli meclislerin yeni yasal yapıya uyumlu biçime getirilmesi amaçlanmıştır.

3.2. Türkiye'de Kent Konseyleri Uygulamalarından Örnekler

Yerel Gündem 21 sürecinde edinilen deneyimler, katılımın gönüllülük esasına dayalı olarak nasıl örgütlenebileceğine dair önemli bir birikim yaratmıştır. Bu birikim, 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ve ardından yayımlanan Kent Konseyleri Yönetmeliği ile yasal bir zemine kavuşmuştur.

Böylece Yerel Gündem 21 sürecinde ortaya çıkan katılımcı yapılar, kurumsal bir kimlik kazanarak kent konseylerine dönüşmüştür. Aşağıda, bu yeni çerçevede doğrultusunda Türkiye'nin farklı kentlerinde hayata geçirilen kent konseyi uygulamalarından örnekler yer almaktadır.

İstanbul Kent Konseyi, İstanbul'un kentsel yaşam kalitesini artırmak, katılımcılığı güçlendirmek ve halkın yönetime aktif katılımını sağlamak amacıyla birçok etkinlik ve proje gerçekleştirmiştir.

o Katılımcı bütçe çalışmaları kapsamında, "Bütçe Senin"

¹¹ Yönetmeliğin 16. Maddesine göre Kent Konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

projesi ile vatandaşların bütçe süreçlerine katılımı sağlanmış; bu süreçte projelere yönelik öneri ve oy kullanma imkânı tanınmıştır.

o Meydanların yeniden tasarlanmasına yönelik “İstanbul Meydanlarına Kavuşuyor” projesiyle Taksim, Bakırköy, Salacak ve Kadıköy meydanları için kentsel tasarım yarışmaları düzenlenmiştir.

o Katılım kültürünü geliştirmek amacıyla Katılım Okulu ve Katılım Kafe gibi eğitim ve atölye çalışmaları organize edilmiştir. Çocukların görüş ve önerilerini almak için oluşturulan Çocuk Meclisi ile “İstanbul Çocuklara Soruyor” uygulaması hayata geçirilmiş ve çocuk katılımında kapsayıcılık artırılmıştır.

o Beyoğlu İlçesi Strateji Planı kapsamında düzenlenen “Beyoğlu ve Kent Yoksulluğu” panelinde, kentsel yoksulluk ve çözüm önerileri tartışılmıştır.

o Muhtarlarla iş birliği çerçevesinde, katılımcı bütçe süreçleri ve İBB vizyonu üzerine bilgilendirme toplantıları düzenlenmiş ve muhtarların proje önerileri alınmıştır.

İstanbul Kent Konseyi ayrıca, kentsel planlama ve katılımcı süreçler için strateji planları ve nazım imar planları hazırlıklarında halkın katılımını sağlamıştır.

Depreme hazırlık ve risk yönetimi konularında çalıştaylar düzenlemiş ve bu alanda raporlar yayımlamıştır. Kadınların kentsel yaşama katılımını artırmak amacıyla, Kadın Meclisi bünyesinde çeşitli etkinlikler ve çalıştaylar düzenlenmiştir.

Çeşitli temalarda faaliyet gösteren çalışma grupları aracılığıyla, kentsel sorunlara yönelik etkinlikler ve projeler yürütülmüştür. Bu kapsamda; iklim, çevre ve doğal afetler, sosyal farkındalık ve haklar temalı etkinlikler ön plana çıkmıştır.

Tüm bu çalışmalar, İstanbul’un kentsel yönetiminde demokratik katılımı ve sosyal farkındalığı artırmayı hedeflemektedir (İstanbul Kent Konseyi, 2020; İstanbul Kent Konseyi, 2021; İstanbul Kent Konseyi, 2022; İstanbul Kent Konseyi, 2023).

Ankara Kent Konseyi, kentin gelişimi ve vatandaşların refahını artırmayı hedefleyen çok sayıda çalışma grubu oluşturmuştur. Ankara’nın çeşitli alanlardaki sorunlarına çözüm üretmek ve kentin kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla etkin bir şekilde faaliyet gösteren bazı gruplar şunlardır (Ankara Kent Konseyi, 2024);

o Afet Yönetimi Grubu, Ankara’yı olası afetlere hazırlamak amacıyla eğitimler, tatbikatlar ve bilgilendirme oturumları düzenlerken yerel otoritelerle iş birliği yaparak afet yönetimi politikaları geliştirmektedir.

o Akıllı şehirler Grubu, Ankara’nın dijital dönüşümünü hızlandırmayı ve veri odaklı karar alma süreçleri ile enerji verimliliği ve dijital altyapı gibi alanlarda projeler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

● Ankara Araştırmaları Grubu, kentin tarihi, kültürel ve sosyal dokusunu araştırarak bu değerleri koruma amacıyla seminerler düzenlemekte ve saha çalışmaları yapmaktadır.

o Ankara Bölgesel Kalkınma Grubu, sürdürülebilir kalkınma stratejileri geliştirerek yerel potansiyeli değerlendiren projeler üzerinde çalışmaktadır.

o Ankara Akarsuları Grubu, kentin su kaynaklarını koruma ve iyileştirme çalışmalarını yürütürken su ekosistemlerini restore etmeyi hedeflemektedir.

o Ankara İstatistik ve Araştırma Grubu, kente dair sosyoekonomik, demografik ve çevresel verileri toplayarak analiz etmekte ve veri odaklı yaklaşımlar geliştirmektedir.

o Ankara Markaları Grubu, yerel markaları desteklemek ve tanıtmak suretiyle bölgesel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

o Ankara Tarihi Mirası Grubu, tarihi mirasın korunması ve restorasyon çalışmalarını yürütmektedir.

o Bilgi ve Teknoloji Grubu, Ankara’da bilgi ve teknolojinin gelişimini desteklerken yenilikçi çözümler üretmeyi ve dijital dönüşümü hızlandırmayı hedeflemektedir.

o Coğrafi İşaret Ürünleri Grubu, Ankara'ya özgü ürünlerin coğrafi işaret tescilini almayı ve ekonomik değerlerini artırmayı amaçlamaktadır.

o Çocuk Hakları Grubu, çocukların haklarını korumak, sağlık, eğitim ve sosyal haklara erişimi artırmak için çalışmalar yürütmektedir.

o Enerji Verimliliği Grubu, enerji tasarrufunu ve sürdürülebilir enerji çözümlerini teşvik etmektedir.

o Esnaf Grubu, esnafların ekonomik gücünü artırmayı ve yerel ticareti desteklemeyi hedeflemektedir.

o Gıda Grubu, sürdürülebilir tarımı desteklemek ve sağlıklı beslenmeyi teşvik etmek için projeler geliştirmektedir.

o Girişimci Kadınlar Grubu, kadın girişimcileri desteklemeyi ve ekonomik hayata katılımlarını artırmayı hedeflemektedir.

o Halk Sağlığı Grubu, Ankara'da halk sağlığını iyileştirmek ve bulaşıcı hastalıkları önlemek üzerine çalışmaktadır.

o Hayvan Hakları ve Sokak Hayvanları Grubu, hayvan haklarını koruma ve sokak hayvanlarının yaşam koşullarını iyileştirme amacı taşımaktadır.

o İstihdam Grubu, işsizliği azaltmak ve piyasasını güçlendirmek için projeler yürütmektedir.

o Kent ve Vatandaş Hukuku Grubu, kentsel yaşamla ilgili yasal konularda farkındalık çalışmaları yapmaktadır.

İzmir Kent Konseyi, kentin sürdürülebilir gelişimine ve toplumun çeşitli kesimlerinin ihtiyaçlarına yönelik olarak geniş bir yelpazede çeşitli çalışma grupları oluşturmuştur. İzmir'in sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına yönelik geniş çaplı faaliyetler yürüten gruplara bazı örnekler şunlardır (İzmir Kent Konseyi, 2024);

o Sürdürülebilir Kentler ve Ekoloji Çalışma Grubu, çevre bilincini artırmayı ve ekolojik dengeyi korumayı hedeflemektedir.

o Afetler Çalışma Grubu, afetlere hazırlık ve risk yönetimi konularında bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir.

o Eğitim Çalışma Grubu, eğitim kalitesini artırmayı ve fırsat eşitliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

● Emek ve Emekli Çalışma Grubu, işçi hakları ve çalışma koşullarını iyileştirme üzerine odaklanmaktadır.

● Göç ve Mülteci Çalışma Grubu, göçmenlerin entegrasyonu ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için projeler yürütmektedir.

● Ulaşım Çalışma Grubu, ise toplu taşıma sistemlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

● Hayvan Hakları Çalışma Grubu, sokak hayvanlarının korunması için çalışmalar yapmaktadır.

● Hukuk Komisyonu Çalışma Grubu, hukuki bilinç düzeyini artırmayı hedeflemektedir.

● Tarım Çalışma Grubu, tarımsal üretimi desteklerken, Turizm Çalışma Grubu İzmir'in turizm potansiyelini artırmayı amaçlamaktadır.

● Kentsel inovasyon ve Sosyal Gelişim Çalışma Grupları, yenilikçi çözümler ve sosyal uyum için projeler geliştirmektedir.

● Kültür ve Sanat Çalışma Grubu, kentin kültür-sanat hayatını desteklemektedir.

● Sağlıklı Yaşlanma ve Yaşlı Politikaları Çalışma Grubu, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmak için çalışmaktadır.

● Kadın Kooperatifleri Çalışma Grubu, kadınların ekonomik hayata katılımını desteklemektedir.

● Kentsel Dönüşüm Çalışma Grubu, İzmir'deki dönüşüm projelerine katkı sağlamaktadır.

● Muhtarlar Çalışma Grubu, mahalle sorunlarına çözümler aramaktadır.

● Yoksulluk ile Yoksunluk Çalışma Grubu, dezavantajlı

kesimlerin yaşam koşullarını iyileştirmek için çalışmaktadır.

Bursa Kent Konseyi, Bursa Büyükşehir Belediyesi ile ortaklık içinde, çeşitli sosyal, çevresel ve toplumsal sorunlara çözüm sunan projeler hayata geçirerek yenilikçi bir yönetim yapısı oluşturmuştur. Halkın karar alma süreçlerine aktif katılımını destekleyen ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) kurumsal kapasitesini güçlendiren bu yapı, toplumsal diyalogu derinleştirerek sürdürülebilir kalkınma amaçlarını gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır.

- Çevresel farkındalığını artırmayı hedefleyen projelerle, bireysel ve toplumsal düzeyde su, enerji ve gıda tasarrufu konularına dikkat çekilmiş; iklim değişikliğine karşı eylem çağrıları yapılmıştır.

- Toplumsal dahil etme projeleriyle, engelli bireylerin yaşadığı mimari ve fiziksel engelleri vurgulayan “Engelimiz Şehir Olmasın” projesi gibi farkındalık yaratan etkinlikler düzenlenmiştir. Aynı zamanda “Engelsiz Olabilirsiniz” projesi ile kamu kurumları ve STK’ların engellilik hakları üzerine kapasiteleri geliştirilmiş; daha eşitlikçi bir toplum yapısı hedeflenmiştir.

- Gençlik alanındaki çalışmalar, kültürlerarası diyalogun desteklenmesini amaçlamış; “Avrupa Gençlerinin Gözünde Türkiye imajı” projesiyle önyargıları azaltma ve Türkiye’nin kültürünü tanıtmaya hedefleri gerçekleştirilmiştir. “Türkiye-Kosova Genç Akademi Diyalogu” projesi ise iki ülke arasındaki tarihsel ve kültürel bağları güçlendirmeyi başarmıştır.

- Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği projelerinde, “Eşitiz, Güçlüyüz” projesi ile kadınların karar alma mekanizmalarına daha etkin katılımı sağlanmış ve bu konuda farkındalık oluşturulmuştur. “Beyaz Zambak”, “Sevgiyle Toprakta Buluşan Eller” ve “Aile Oluyoruz” projeleri sosyal dayanışmayı destekleyen diğer önemli girişimler arasında yer almıştır.

- Eurodesk projesi ise gençlere Avrupa’daki eğitim ve sosyal fırsatlar hakkında bilgi vererek uluslararası

bağlantılarını desteklemiştir. Farkındalık konserleri, paneller ve sanatsal etkinliklerle halkın katılımı sağlanmış; kentsel yaşam kalitesinin artmasına katkıda bulunulmuştur.

Antalya Kent Konseyi, kentin sürdürülebilir gelişimi ve toplumsal ihtiyaçların karşılanması amacıyla farklı çalışma grupları ve meclisler oluşturmuştur. Kentin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlamayı amaçlayan ve geniş kapsamlı çalışmalar yürüten çalışma grupları ve meclislere dair bazı örnekler şunlardır (Antalya Kent Konseyi, 2025);

- Afetler ve Kriz Yönetimi Çalışma Grubu, afet bilincini artırmaya yönelik eğitimler ve tatbikatlar düzenlemektedir.

- Çevre Çalışma Grubu, çevre bilincini artırmayı ve doğal güzelliklerin korunmasını hedefleyen kampanyalar yürütmektedir.

- Gençlik ve Spor Çalışma Grubu, gençleri spora teşvik eden çalışmalar gerçekleştirmektedir.

- İmar ve Planlama Çalışma Grubu, kırsal yerleşim alanlarını destekleyen planlama yaklaşımları geliştirmeyi önermektedir.

- Kadın Meclisi, kadınların kent yönetimine aktif katılımını sağlamak için çeşitli projeler yürütmektedir.

- Emekliler Meclisi, sosyal ve kültürel etkinlikler düzenleyerek emeklilerin aktif yaşlanmasını desteklemektedir.

- Gençlik Meclisi, gençlerin kent yönetiminde söz sahibi olmalarını teşvik etmektedir.

- Engelli Meclisi, engelli bireylerin toplumsal hayata katılımını artırmayı hedefleyen faaliyetler gerçekleştirmektedir

Konya Kent Konseyi, yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğini teşvik ederek şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını desteklemektedir. Konsey bünyesinde Kadın Meclisi,

Gençlik Meclisi ve Engelsiz Meclisi gibi çeşitli meclisler faaliyet göstermektedir.

● Kadın Meclisi, kadınların ekonomik, sosyal ve siyasal yaşama katılımını artırmaya yönelik kadın girişimciliğini destekleme, eğitim programları düzenleme ve farkındalık kampanyaları gibi projeler yürütmektedir.

● Gençlik Meclisi, özellikle üniversite öğrencilerine yönelik sosyal, kültürel ve eğitim destekleri sağlayarak seminerler, kültürel geziler ve sosyal sorumluluk projeleri düzenlemektedir.

● Engelsiz Meclisi, engelli bireylerin toplumsal hayata katılımını artırmayı amaçlayan projeler geliştirirken, Selçuklu Gençlik Meclisi gençlerin gelişimini desteklemek amacıyla etkinlikler düzenlemektedir.

Konya Kent Konseyi'nin genel hedefleri arasında; hemşehrilik bilincini geliştirmek, doğal ve kültürel mirası korumak ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda projeler yürütmek yer almaktadır (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2007; Kent Konseyleri Birliği, 2020; Milliyet, 2024; Haber Dairesi, 2024).

Kayseri Kent Konseyi, 25 Eylül 2024 tarihinde yeniden faaliyete geçirilmiştir. Konsey, şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla 22 farklı çalışma grubu oluşturmuştur.

Bu gruplar arasında; Tarih ve Kültürel Miras, Eğitim, Turizm, Kültür Sanat, imar ve Kentleşme, Ulaşım, Deprem ve Afet Yönetimi, Çevre ve iklim Krizi, Yerel Kalkınma, Tarım ve Hayvancılık, Kadın Hakları, Çocuk Hakları, Hayvan Hakları, Spor, Sağlık, Engelliler, Yaşlı Sağlığı ve Bakımı, STK, Ar-Ge ve AB, Dijital Teknolojiler, Gastronomi ve Muhtarlar Grubu yer almaktadır.

Her çalışma grubu, alanında uzman yaklaşık 300 temsilciyle birlikte çözüm odaklı çalışmalar yürütmektedir. Konsey; şehrin daha yaşanabilir ve refah seviyesi yüksek bir yer olması için halkın karar alma süreçlerine katılımını artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumları arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Kayseri Kent Konseyi, düzenli olarak toplanarak şehrin sorunlarına çözüm üretme noktasında önemli bir rol üstlenmektedir (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2024).

Gaziantep Kent Konseyi bünyesinde; Afet ve Kriz, Aile, Sürdürülebilir Çevre, Enerji ve iklim Değişikliği, imar, Altyapı ve Ulaşım, Kent Huzuru ve Güvenliği, iç Sağlığı ve Güvenliği, Eğitim, Göç ve Sığınmacılar, Sağlık, Esnaf, Sanayi ve Ticaret, Akıllı Kent, Teknoloji ve Dijital Dönüşüm, Tarih ve Kültürel Miras, Spor, Ulaşım ve Trafik, Uluslararası ilişkiler, Tarım, Gıda ve Hayvancılık, Kültür ve Sanat, Turizm ve Tanıtım, Kent Kültürü, Hemşehrilik ve Mahalle Muhtarları Çalışma "Grupları faaliyet göstermektedir.

Konseyin yürüttüğü çalışmalar arasında; akran zorbalığı, engelliler, liderlik, aile ve sosyal hizmetler, göç ve sığınmacılar, hafızayı koruma ve güçlendirme, eğitim, istihdam ve trafik sorunları, kent kültürünü geliştirme gibi konular öne çıkmaktadır. Konsey, ayrıca Çocuk, Gençlik, Engelliler ve Kadın Meclislerini de bünyesinde barındırmaktadır (Gaziantep Kent Konseyi, 2025).

3.3. Uluslararası Kent Konseyi Uygulamalarından Karşılaştırmalı Örnekler

Kent konseyleri, tüm dünyada sürdürülebilirlik ve katılımcı demokrasi süreçlerine katkı sağlayan mekanizmalar olarak işlev görmektedir. Konseylerin etkinliği; yönetim yapıları, paydaş katılımı modelleri ve içinde bulundukları sosyopolitik bağlam gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Örneğin, farklı demografik gruplara sahip şehirlerde konseyler, adil temsil ve kapsayıcı katılım sağlama konusunda zorluklarla karşılaşabilmektedir (Austin, 2002). Bu açıdan bakıldığında kent konseylerinin deneyimleri değişik kültür ve ülkelerde benzerlikler ve çeşitlilikler gösterebilmektedir.

Uluslararası bazı örnekler, Türkiye'deki kent konseylerinin gelişim potansiyelini gözler önüne sermek açısından farklı bir bakış açısı sunabilir.

İspanya'nın Katalonya bölgesinde gençlerin yerel yönetim süreçlerine katılımını teşvik eden kent konseyleri, gençlerin politik bilinç kazanmasına ve karar alma süreçlerinde söz sahibi olmasına yardımcı olmaktadır (Sant & Davies, 2018). Türkiye'de kent konseyleri bünyesinde yer alan gençlik meclisleri bu tür yapıların bir yansımasıdır, ancak daha kapsamlı bir yasal çerçeve ve mali destek mekanizmasına duyulan ihtiyaç sürmektedir.

Avustralya'daki kent konseyleri, şehir plancılarının kararlarında topluluk görüşlerine yer verilmesini sağlamak ve çevresel sürdürülebilirliği ön planda tutmaktadır (Pineda Pinto, 2020). Türkiye'deki kent konseyleri de benzer hedefler belirlemektedir. Ancak, Avustralya örneğinde görülen çevresel etik ve doğrudan katılım mekanizmaları Türkiye'deki uygulamalarda yeterince gelişmemiştir.

Güney Kore'nin Ulsan kentinde, yerel meclis üyelerine yönelik olarak uygulanan mali teşvikler, demokratik katılımı ve hesap verebilirliği artırmak için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır (Lee vd., 2021). Türkiye'de ise kent konseyleri gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmakta ve belediyelerin bütçesinden sağlanan sınırlı ödeneklerle desteklenmektedir. Güney Kore'nin bu örneği, Türkiye'de de benzer finansal teşviklerin yerel yönetim süreçlerini destekleyebileceğini göstermektedir.

Dünya genelindeki uygulamalarla karşılaştırıldığında, Türkiye'deki kent konseylerinin katılımı teşvik etme ve sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşma konusunda kayda değer bir potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Bu potansiyelin hayata geçirilebilmesi için daha kapsamlı yasal düzenlemelere, mali yapının güçlendirilmesine ve toplumsal katılımı artıracak stratejilerin geliştirilmesine ihtiyaç olduğu söylenebilir.

4. Belediye Kanunu Kapsamında Diğer Katılımcılık Yöntemleri

5393 sayılı Belediye Kanunu ve çerçevesinde, belediyelerin katılımcılık ve yönetim ilkeleri doğrultusunda hareket etmelerini teşvik eden bir dizi düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeler, hemşehrilik haklarından mahalle yönetimine, ihtisas komisyonlarının işleyişinden stratejik planlama süreçlerine ve belediye hizmetlerinde gönüllü katılıma kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Kanunda yer alan ve aşağıda maddeler halinde özetlenen bu hükümler, yerel halkın karar alma süreçlerine katılımını daha geniş tabanlı bir yapıda gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır (Erbay & Akgün, 2013):

a. Hemşehrilik (Madde 13): Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir ve belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye çalışmaları hakkında bilgilendirme ve belediye yönetiminin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Belediyeler, bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemleri almakla yükümlüdür.

b. Mahalle ve Yönetimi (Madde 9): Muhtarlar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürüt-

mek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli aynı yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

c. İhtisas Komisyonları (Madde 24): Belediye Meclisleri, üyeleri arasından ihtisas komisyonları kurabilir. Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

d. Stratejik Plan ve Çevre Düzeni Planı (Madde 41 ve 18/c): Kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması çalışmaları çerçevesinde 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu belediyelere (Madde 41), 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (Madde 31) ise İl özel idarelerine stratejik plan yapma zorunluluğu getirmiştir.¹² Stratejik plan, varsa üniversiteler, meslek odaları ve konuyla ilgili

12 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Yasası da bu belediyeler için stratejik plan yapma hükmü getirmiştir. Yasaya göre, Büyükşehir Belediyeleri, ilçe belediyelerinin görüşlerini alarak "stratejik planını", yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlar (madde 7/a).

sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve ilgili yerel yönetimlerin karar alma meclislerinde kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Sözü edilen yasaların hükümleri ve dünyadaki gelişmeler doğrultusunda, stratejik planların yönetim ilkeleri ışığında hazırlanması ve tüm aşamalarında katılım ve saydamlık ilkelerine uygunluk sağlanması istenmiştir. Ülkenin taşra yönetimi, merkezi yönetimi temsil eden birimler ile yerel yönetimlerden oluştuğundan, bu kurumlar arasında iş birliği ve eşgüdümün kaçınılmazdır. Bu durum göz önüne alındığında, stratejik planların bütün ili kapsayacak şekilde hazırlanması gerektiği görüşü ön plana çıkmaktadır.

e. Belediye hizmetlerine gönüllü katılım (Madde 77): Yasanın bu maddesine göre, belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Bu düzenlemeyle aynı hükümleri taşıyan benzer bir düzenleme de 5302 sayılı Kanun'un 65. maddesinde yer almakta ve il özel idarelerine benzer görev ve yetkiler verilmektedir. Bu maddeye göre, il özel idareleri; sağlık, eğitim, spor, çevre, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yürütülmesinde, ilde dayanışma ve katılımı sağlamak ve hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

5. Kent Konseylerinin İşlevleri ve Güncel Durumu

5.1. Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri

Önceki bölümlerde ele alındığı üzere, “Gündem 21”, sürdürülebilir kalkınma amaçlarını ortaya koyan ve kalkınmanın çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarını bir araya getiren kapsamlı bir programdır. Bu plan, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi amacıyla, merkezi ve yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin “yerinden yönetim” ilkesi doğrultusunda güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Merkezi yönetimlerin yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesiyle halkın yönetim süreçlerine daha etkin katılımı amaçlanmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınma, yalnızca çevresel sürdürülebilirlikle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliği de kapsamaktadır. Bu doğrultuda, yerel yönetimlerin, kent sakinlerinin gereksinimlerini karşılayabilmesi ve kentte yaşayan bireylerin yaşam kalitesini artırabilmesi sürdürülebilir kalkınmanın temel bileşenlerinden biridir.

Kent konseyleri gibi paydaş katılımı uygulamalarının gerçekleştiği mekanizmalar, halkın yerel yönetim süreçlerine entegrasyonunun yanı sıra, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından da büyük önem taşımaktadır. Araştırmalar, paydaş katılımının zorunlu olduğu yerel konseylerin daha yüksek katılım seviyeleri sergilediğini ve bu durumun sürdürülebilirlik sonuçları üzerinde olumlu

etkiler yarattığını göstermektedir (Kaur & Lodhia, 2014).

Kent konseylerinin temel işlevlerinden biri, kent vizyonunu geliştirmek ve kentte yaşayan bireylerin hemşehrilik bilincini artırmaktır. Bu sayede kent sakinleri, kentin yönetimine daha aktif bir şekilde katılabilir ve kendi yaşam alanlarına ilişkin kararlarda söz sahibi olabilir. Bu bağlamda kent konseyleri, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının belirlenmesi ve uygulanması sürecinde yerel demokrasiyi güçlendiren ve halkın yönetim süreçlerine katılımını artıran önemli bir mekanizma olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle, kent konseylerinin işlevselliğinin artırılması ve yerel düzeyde katılımcı yönetim anlayışının yaygınlaştırılması, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için büyük önem taşımaktadır.

5.2. Kent Konseylerinin Kent Yönetimindeki Rolü

Yerel yönetimlerde, seçmenlerin belirlediği temsilcilerin karar alma süreçlerini yürütmesi ve uygulamaya geçirmesi şeklinde yürüyen temsili demokrasinin, halkın beklenti ve ihtiyaçlarını ne ölçüde karşıladığı, amacına ulaşip ulaşmadığı, 20. yüzyılın sonlarından bu yana diğer küresel demokrasi tartışmalarıyla birlikte gündeme gelen bir konu olmuştur. Günümüzde nüfus artışı ve göç olgusu, savaşlar ve çatışmalar, toplumsal yapıdaki değişimler, kentleşme sorunları ve yaşam koşullarındaki

farklılaşmalar, farklı toplulukların bir arada yaşamaya başlaması gibi etkenler kenti karmaşık bir yapıya büründürmüştür. Bu durum, kent yönetimine ilişkin kararların alınmasını zorlaştırmıştır.

Temsili demokrasilerde halkın, geçmiş iktidarlar döneminde yaşadığı olumsuzluklar nedeniyle yönetime duyduğu güvenin azalması, zamanla yerel yönetimlere de yansıyan bir olguya dönüşmüştür. Halk ve seçtiği temsilciler arasındaki iletişimin ve güvenin sekteye uğraması, doğrudan demokrasi arayışlarını artıran bir diğer etken olmuştur.

Ayrıca, istikrarı sağlamak ve siyasal açıdan güçlü yerel yönetimler oluşturmak amacıyla uygulanan bazı seçim sistemleri, alınan oy oranı ile temsil oranı arasında farklılıklar yaratmıştır. Kaldı ki, sadece seçimden seçime oy vermeye dayalı olan temsili sistem, halkın her an değişebilen ihtiyaçlarının yerine getirilmesini de çoğu zaman sağlayamamıştır.

Temsili demokrasinin yetersiz kaldığı düşünülen bu sorunların aşılmasında, halkın bir araya gelerek kentle ilgili taleplerini dile getirdiği ve karar alma süreçlerinde etkili olduğu doğrudan demokrasi anlayışına benzer şekilde, katılımcılığın artırıldığı “geri çağırma” ve “kent konseylerinin” oluşturulması gibi yöntemler gündeme gelmiştir. Seçilmiş meclislerin görevlerini de kolaylaştıran bu yaklaşım sayesinde, oy oranıyla temsil oranı arasındaki farkların yarattığı olumsuz sonuçlar azaltılabilecektir. Ayrıca, seçim zamanları arasında oluşan ve halkın istekleriyle çelişmeye başlayan yönetim anlayışı kısmen de olsa denetlenebilecektir (Çetinkaya & Korlu, 2012).

Kent konseyleri, yerel bir katılım ve denetim mekanizması olarak, yerel demokrasinin ve yerel yaşam düzeyinin geliştirilmesi yönünden önemli bir fırsat oluşturabilir. Ancak, ülkemizde gerçekleştirilen uygulamalara bakıldığında, yerel kurum ve aktörlerin bu konuda yeteri kadar istekli olmadıkları gözlenmektedir (Çukurçayır vd., 2015).

Öte yandan, yeni demokratik kurumların toplumda kabul görmesinin zaman aldığı düşünüldüğünde, kent konseyleri deneyiminin henüz oldukça kısa bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir. Ancak bu kısa süreye ve çeşitli yetersizliklere rağmen, özellikle yerel düzeyde gelişmeye başlayan katılım bilincinde, Yerel Gündem 21 uygulamaları ile kent konseylerinin önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu noktada hatırlatılması gereken bir diğer önemli unsur ise, ulusal, bölgesel ve küresel yönetim süreçlerinin temel yapı taşlarından birinin katılım ve bu katılımı mümkün kılan yasal-yönetişel platformlar olduğudur. Bu bağlamda, katılımcı yerel demokrasi kültürünün gelişimine katkı sunması beklenen kent konseylerinin, yalnızca yerel düzeyde değil, daha geniş yönetim yapılarıyla da uyumlu şekilde güçlendirilerek sürdürülmesi çağdaş yerel yönetim anlayışının yerleşmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

5.3. Türkiye’de Kent Konseylerinin Sayısal Görünümü

Türkiye’de, 2005 yılından bu yana, yerel demokrasi ve katılım çalışmalarında ön sıraları işgal eden kent konseylerinin hem ulaştığı konum hem de sayısal gelişimi açısından genel bir değerlendirmeye tabi tutulması, önemli çıkarımlar sunabilir. 2014 yılında yapılan yerel seçimlerinin ardından, 10-11 Nisan 2015 tarihinde Bursa’da ikincisi gerçekleştirilen Kent Konseyleri Sempozyumu, bu kuruluşların kapsamlı biçimde ele alındığı ve değerlendirildiği önemli bir platform olmuştur. Sempozyum sonunda hazırlanan bildiri kitabında¹³ giriş kısmından başlayarak çarpıcı çalışmalar yer almıştır.

Bu çalışmalara göre, yerel seçimlerden sonraki üç ay içinde kent konseylerini kurma zorunluluğunu belirleyen kanun ve yönetmelik gerekliliklerine rağmen, belediyelerin büyük bir kısmı bu yükümlülüğü yerine getirememiştir. Elde edilen veriler kesin olmamakla birlikte, kurulmaları kanunla emredilmiş olan kent konseylerinin sayısının, 2015 yılı itibarıyla 150-200 civarında olduğu tahmin edilmektedir. ilgili dönemde 1396 olan beledi-

13 II. Ulusal Kent Konseyleri Sempozyumu, 10-11 Nisan 2015, Bildiri Kitabı, Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi-2, Bursa, 2015.

ye sayısı ile kıyaslandığında, bu oran %10-%15'e karşılık gelmektedir. Dikkat çeken bir diğer bulgu ise, 2009 seçimlerinden sonra kurulmuş olan birçok kent konseyinin, 2014 seçimlerinden sonra kapanmış olmasıdır. Aynı dönemde, büyükşehir ve il belediyesi düzeyindeki yaklaşık 20 kent konseyinin ise hiç kurulmamış olması, dikkate değer bir diğer bulgudur.¹⁴

2021 yılında Balıkesir'de gerçekleştirilen III. Kent Konseyleri Sempozyumu, "Geleceğin Kentlerinde iş birliği ve Dayanışma" adını taşımaktaydı. Bu başlıkla yayımlanan bildiri kitabında, konseylerle ilgili son gelişmeleri ele alan çeşitli çalışmalar yer almaktadır.¹⁵

Bu çalışmalar esnasında edinilen bulgulara göre, 81 il baz alındığında, aktif şekilde faaliyet gösteren başarılı kent konseyi sayısının, mevcut tüm kent konseylerinin sayısına oranı düşüktür. 2019 yılında yapılan bir çalışmada, il bazında 56 kent konseyi aktif olarak nitelendirilirken, 2021 yılında yapılan analize göre aktif olarak nitelendirilebilecek il kent konseyi sayısının 53'e düştüğü tespit edilmiştir. Ancak aktif olduğu ileri sürülen bazı kent konseylerinin, etkinlik ve faaliyet düzeyleri açısından belirsizlik taşıdığı ifade edilmektedir. Yalnızca biçimsel olarak varlığını sürdüren birçok konseyin ise, özellikle pandemi sürecinin etkisiyle, faaliyet açısından pasif durumda kaldığı bilinmektedir (Can vd., 2021).

Bu dönemde, ülke genelinde her düzeyde belediyede kurulan kent konseylerinin sayısı hakkında verilen rakamlardan biri Ankara Kent Konseyi'nin web sitesinde yer almaktadır. Buna göre, büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri düzeyinde kurulan konseylerin sayısının yaklaşık 400 olduğu ifade edilmektedir.¹⁶

Aynı kaynakta, "kent konseylerinin kurulmasının Belediye Kanunu'nda hükme bağlanmasına rağmen, kurulamaması durumunda yaptırımın ne olacağı

konusunda belirsizlik söz konusudur" denmektedir. Bu nedenle, 1405 belediye bulunmasına karşın, kent konseylerinin sayısı bugüne kadar en fazla 400 civarına ulaşabilmiştir.¹⁷

Kent konseylerine ilişkin ulaşılan verilerin yansıttığı tablonun bir yönü de kurulmuş olan konseylerin kurumsallaşamamasıyla ilişkilendirilmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre; 81 ilin kurumsal web siteleri, faaliyet raporları ve paylaşılan tavsiye kararları incelendiğinde, yalnızca 33 ilin kent konseyinin web sitesine sahip olduğu, 11 kent konseyinin ise faaliyet raporu ya da tavsiye kararlarını kamuoyuyla paylaştığı görülmüştür. Bu durum, kent konseylerinin kurumsallaşma ve bilinirlik bakımından yetersiz olduğu yönündeki değerlendirmeleri desteklemektedir (Erkul vd., 2013).

14 Büyükşehir Kent Konseyleri Yasal ve İdari Sorunlar-Çözümler Çalıştayı Sonuç Bildirgesi, 03 – 05 Mart 2017-Eskişehir.

15 III. Kent Konseyleri Sempozyumu, "Geleceğin Kentlerinde İş Birliği ve Dayanışma", 18-21 Kasım 2021, Balıkesir.

16 <https://ankarakentkonseyi.org.tr/tr/kurumsal/kent-konseyi-nedir> (5.11.2021). Kent Konseyleri hakkında verilen farklı ve çoğu zaman belirsiz rakamların nedeni, bu çalışmaların belli bir merkez tarafından ciddi bir biçimde takip edilmemesinden kaynaklanıyor olabilir.

17 <https://ankarakentkonseyi.org.tr/> (14.12.2024).

6. Kent Konseylerinin İşleyişine Dair Değerlendirmeler

Önceki bölümde sözü geçen sempozyumlarda dile getirilen görüşleri dikkate alarak ve haklarında yapılan çeşitli akademik çalışmalar ışığında, kent konseylerine ilişkin önemli saptamalar ve değerlendirmeler şu şekilde özetlenebilir:

- Otuz yıla yakın bir süredir, kentsel siyaset alanında yer edinmeye başlayan kent konseyleri, karşılaştıkları sorunlar ve zorluklara rağmen gelişimlerini sürdürmektedir. Yaşanan deneyimler, şehirlerimizdeki sivil toplumun gücü ve katılım kültürünün gelişmişlik düzeyinin, kent konseylerinin başarı ve performansını doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır.

- Asıl hedefin, yerel demokrasinin ve sürdürülebilir yerel yönetim anlayışının güçlendirilmesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda “sivil bir danışma forumu ve danışma mekanizması” olarak kurgulanan kent konseylerinin gücü ve etkisi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, işlevlerini ne oranda yerine getirdikleri kadar, bir danışma mekanizması olma rolünü ne kadar benimsedikleri de önem arz etmektedir.

- Kent konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesi ve buna dayalı olarak çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenmiş ayrı örgütlenmelerdir. Ancak, tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip olmamaları önemli bir eksiklik.

Kent konseylerinin kalkınma ajansları gibi özel bir yasa-ya ve bağımsız bütçeye sahip olmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

- Yetersiz olduğu değerlendirilen kent konseyi yönetmeliğinde yapılacak değişikliklerle, konseylerin tamamen sivilleşmesinin sağlanması, güçlerinin açıkça tanımlanması, bilinirlik oranlarının artırılması, kurumsal ve işlevsel kapasitelerinin güçlendirilmesi önemlidir.

- Yönetmeliğin ayrıntılı biçimde ve her kent için tek tip uygulamayı dayatan tarzda düzenlenmesinden vazgeçilmelidir.¹⁸ Aksi takdirde, bu süreç, sivil toplumun güçlendirilmesi amacından saparak yeni bir bürokratik yapı oluşturulması riskini doğurabilecektir.

- Kamu kurumlarını andıran biçimde düzenlenen başkanlık yapısı, konseyin bir “organi” olmaktan çıkarılarak; genel kurul tarafından değil yürütme kurulunun kendi içinde yapacağı seçimle belirlenmesi ve “eşitler arasında birinci” konumunda yer alması daha yararlı olabilir. Başkanın belediye ile organik bir ilişkisi de olmamalıdır.

- Yönetmelikte yapılacak değişikliklerin ötesinde, uygulamadan kaynaklanan birtakım sorunların çözümü ve kent konseylerinin statülerinin güçlendirilmesine yönelik olarak bazı mevzuat düzenlemelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

¹⁸ Kent Konseyi çalışmalarında aktif bir tutum sergileyen Ankara Kent Konseyi’ne göre, “Yasal tanım gereği, katılımcılık temelinde kurulan, tüzel kişiliği bulunmayan kent konseyleri, Türkiye’deki anayasal yapı içerisinde de oldukça farklı ve yenilikçi bir yapıdır. Bu sebeple, mevzuat düzenlemelerinden çok, mevzuatta belirlenmiş ilkelere uygun olarak her yerel yönetim düzeyinde o yerleşimin özgün doğasına uygun bir yapılanmanın oluşabileceği düşünülmektedir” (<https://ankarakentkonseyi.org.tr/> (14.12.2024)).

- Kent konseylerinin desteklenmesi; yerel yönetimlerin güçlenmesi ve vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını artırmak bakımından önemli olduğu kadar, son yıllarda sıkça gündeme gelen “toplumsal kutuplaşma”nın yerelde yumuşatılması ve “politik uzlaşma” kültürünün geliştirilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

- Kent konseylerine katılım düzeyi yetersiz kalmaktadır. Oysa konseyler, devlet - özel sektör - sivil toplum kuruluşlarından oluşan çok aktörlü yönetim modeliyle, yani ortak akıl sayesinde, yerel demokrasiyi geliştirmeyi hedeflemektedir. Ancak bu hedefe rağmen konseylerin kendi çalışmalarına yurttaşların temsili ve katılımı konusunda önemli sorunlar olduğu görülmektedir. Katılımcılığı artıracak, katılımcı profilini çeşitlendirecek önlemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Toplumun “örgütsüz yapılarını” ve muhalif kesimleri de kapsayacak düzenlemeler yapılmalı; katılımın mahalle, site, hatta komşuculuk düzeyinde tabana yayılması sağlanmalıdır.

- Öte yandan, halkın kent konseylerine katılımını artırmak için bilgilendirme çalışmaları yapılmalı; konseylerin belediyeye bağlı bir birim değil, yurttaş katılımına açık, demokratik kuruluşlar olduğu anlatılmalıdır.

- Dikkate alınması gereken önemli bir husus, kent konseylerinin seçimle gelen kişilerin ya da organların yerini almak gibi bir isteğinin olamayacağıdır. Katılımcı mekanizmalar; yönetenle yönetilen arasındaki iş birliği ve diyalogu geliştirmeyi, karar süreçlerine halkı ortak etmeyi, şeffaflığı ve denetimi güçlendirmeyi hedeflerler.

- Konseylerin aldığı kararlar belediye meclisleri için sadece “tavsiye kararı” niteliğindedir. Ancak belediye meclislerinin bu kararları gündemine alma ve uygulamaya koyma konusunda yeterince istekli davranmaması, kent konseylerinin işlevselliğine dair soru işaretleri doğurmakta; katılımcı süreçlere duyulan güveni zedelemekte ve konsey üyelerinde motivasyon kaybına yol açmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için belediye meclislerine konsey kararlarını belirli bir süre içinde değerlendirmek, yükümlülüğü getirilmesi ve alınan kararların uygulanabilirliği hakkında şeffaf bir geri bildirim meka-

nizmasının kurulması, katılım kültürünü güçlendirecek ve yerel demokrasiyi daha etkin kılacaktır.

- Etkin bir yasal güvenceyle desteklenmiş olmasalar da kent konseyleri çevre, eğitim kültür ve yönetime katılma gibi konularda işlevsel bir araç olarak kullanılabilir. Kentlilik bilincini ve yerel demokrasiyi geliştirme konusunda konseyler ve çalışma gruplarından faydalanılabilir.

- Belediye yönetimi ile kent konseyi ilişkilerinde özellikle belediye başkanlarının tutumu belirleyici bir faktördür. Kentlileri karar alma sürecine dahil ederek yerel demokrasiyi güçlendirmek isteyen yönetimlerde, konseyler işlevsel hale gelebilmektedir. Konseylerin ana aktörü ve sahibi olan yurttaşların gerçek bir demokratik katılım ve kentlilik bilincine ulaşmaları, bu kuruluşların daha verimli çalışmasını sağlayacak ve yerel yönetim süreçlerine anlamlı katkılar sunmalarına olanak tanıyacaktır.

- Kent konseylerine yönelik kamu algısı, büyük ölçüde belediye başkanının siyasi aidiyetlerine ve tutumlarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Başkanların bir bölümü, konseyleri belediyenin bir birimi gibi görme eğilimindeyken; bazılarının ise, kent konseyini kendi siyasetine hizmet eden bir politik araç olarak kullanma düşüncesinde olduğu gözlenmektedir. Bu yaklaşım, kent konseyleri ile belediyeler arasındaki ilişkilerde, bazı sorunlu alanların varlığını devam ettirmektedir. Oysa kent konseyinin ilgili yönetmelik tarafından çerçevelenmiş hukuki yapısı ve konseyi oluşturan kent gönüllüleri, bu kuruluşların şehirlerdeki günlük politika dışında konumlanarak varlık göstermesini amaçlamaktadır.

- Kent konseylerini güçlü kılan en önemli özellik “gönüllülük” ilkesine dayanıyor olmasıdır. Her ne kadar bu ilke, yaşanan mali yetersizlikler açısından kimi zaman bir ‘dezavantaj’ olarak dile getirilse de aslında konseylerin varlık nedenini ve demokratik değerini ortaya koyan en önemli unsurdur. Kamu yönetiminde hukuken bağlayıcı bir konumu bulunmayan kent konseyleri, yasada tanımlanan ‘yerel düzeyde demokratik katılımı yaygınlaştırma, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincini geliştirme, çok aktörlü yönetim anlayışını benimsetme’ gibi gö-

revlerini tam da bu gönüllülük esasına dayanarak yerine getirebilmektedir.

- Belirtmek gerekir ki, Türkiye'nin batı illerindeki konseyler daha etkin çalışmakta; özellikle eğitimli kadın ve gençleri bünyesinde barındıran bir yapıya doğru evrilmektedir. Siyasetin dışında bırakılmış, ancak toplumsal duyarlılığı yüksek eğitimli bireylerin konsey içinde yer almaya başlamasını sağlayan bu yeni mekanizma, demokrasi seviyesinin ve bilincinin gelişmesi açısından umut vericidir. Şehirlerimizin karşı karşıya olduğu ve gittikçe artan ve çeşitlenen sorunların kent konseyleri aracılığıyla kamuya açık bir biçimde tartışılabiliyor olması, yerel demokratik gelişim açısından küçümsenmeyecek bir kazançtır.

7. Kent Konseyleri Üzerine Anket Bulguları ve Analizi

“Türkiye’de Kent Konseyleri: Otuz Yıllık Deneyim ve Konseylerin Geleceği Araştırması” anketinin soruları, yıllardır süregelen toplantılar, çalıştaylar ve akademik çalışmaların çıktıları doğrultusunda hazırlanmıştır. Soruların belirlenme sürecinde hem sahada karşılaşılan pratik zorluklar hem de literatürde tartışılan teorik yaklaşımlar dikkate alınmıştır. Böylece, kent konseylerinin işleyişine dair mevcut durumu tespit etmek, karşılaşılan sorunları ortaya koymak ve yerel demokrasiye katkısını değerlendirmek amacıyla kapsamlı bir çerçeve oluşturulmuştur.

Anket; kent konseylerinin hukuki statüsünden mali sürdürülebilirliğine, vatandaş katılımı ve karar alma süreçlerindeki aktifliğinden belediyelerle ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede sorular içermekte olup hem uygulayıcıların doğrudan deneyimlerini hem de akademik perspektifleri içeren dengeli bir yapı sunmaktadır.

Anket çalışması, iki ayrı eksende yürütülmüştür. Çalışmanın ilk ekseninde belediyelere gönderilen anketlerle belediyelerin kent konseylerine ilişkin görüşlerinin toplanması amaçlanmıştır. İkinci eksen ise kent konseylerine gönderilen anketlerle, konseylerin mevcut durumunu birincil kaynaklardan elde etmeye odaklanılmıştır. Bu çift yönlü yaklaşım ile hem yerel yönetimlerin hem de kent konseylerinin perspektiflerini bir araya getirerek kapsamlı bir değerlendirme sunulması hedeflenmiştir.

Anket, Marmara Bölgesi’ndeki 206 belediyeye ve kent konseylerine iletilmiştir. Ankete 120 belediye katılım sağlamış; bu belediyelerden 63’ünün bünyesinde kent konseyinin kurulu olduğu, bunlardan 58’inin ise aktif olarak çalıştığı bildirilmiştir. Bu veriler, var olan kent konseylerinin yaklaşık %92’sinin faal olduğunu göstermektedir. Öte yandan, kent konseyi olmayan 57 belediye, uygulamaların yaygınlaşmasında karşılaşılan bir eksikliğe işaret etmektedir. Kent konseylerine yönelik yapılan anket çalışmasında is Marmara Bölgesi genelinden yalnızca 24 kent konseyinden geri dönüş alınmıştır. Türkiye’nin eğitim, üretim ve istihdam açısından en gelişmiş bölgelerinden biri olan Marmara’da, kent konseylerine sahip belediye sayısının sınırlı kalması dikkat çekicidir. Yerel demokrasi, katılım ve kent kültürünün gelişimi açısından değerlendirildiğinde, bu oranların diğer bölgelerde daha da düşük olması muhtemeldir. Ankete katılan belediyelerin tam listesine raporun ek bölümünden ulaşılabilir (Ek1).

Belediyelere iletilen anketler, resmi yazı ile Özel Kalem Müdürlüklerine gönderilmiş; anketlerin belediye başkan veya başkan yardımcısı düzeyinde doldurulması talep edilmiştir. Aynı belediyeden birden fazla katılım olması durumunda ise anketi dolduran kişinin unvanı ve doldurma tarihi dikkate alınarak tek bir yanıt değerlendirmeye alınmıştır.

Kent konseylerine ulaşmak için gerekli iletişim bilgileri, Türkiye Kent Konseyleri Birliği ve belediyeler aracılığıyla temin edilmiştir. Anket, kent konseylerinde başkan ve genel sekreter düzeyinde doldurulmuş; aynı konseyden birden fazla yanıt alınması durumunun da ise yanıtlayan kişinin unvanı ve yanıt tarihi esas alınarak tek bir yanıt dikkate alınmıştır. Ankete katılan kent konseylerinin tam listesine raporun ek bölümünden ulaşılabilir (Ek2).

Her iki ankette de her belediye ve kent konseyini temsilen yalnızca bir yanıt esas alınmış; bu veriler doğrultusunda görselleştirmeleri hazırlanmıştır. Belediye ve kent konseylerine benzer sorular yöneltilerek, karşılaştırmalı sonuçlar elde edilmesi hedeflenmiştir. Araştırma sonuçları, "Türkiye'de Kent Konseyleri Uygulamalarının Değerlendirilmesi", "Kent Konseylerinin Yerel Düzeydeki Başarıları ve Eksiklikleri" ve "Kent Konseylerinin Daha Sağlıklı Bir Yapıya Kavuşması İçin Yapılacak Öneriler" başlıkları altında üç ana bölümde özetlenmiştir.

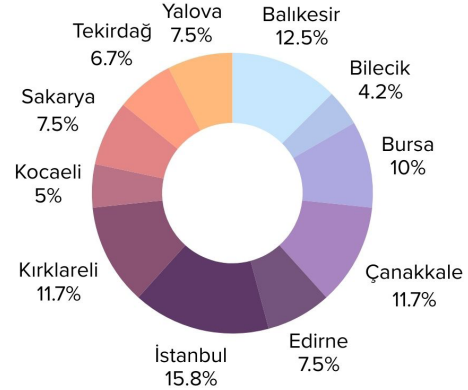
Her soruya yanıt veren belediye ve kent konseyi sayısı, ilgili soru veya görsellerde belirtilmiştir. Anketlerin tam metnine ise raporun ek bölümünden ulaşılabilir (Ek3, Ek4).

7.1. Türkiye'de Kent Konseyleri Uygulamalarının Analizi

Araştırmaya katılan 120 belediyenin il bazında dağılımı incelendiğinde, en yüksek temsil oranının %15,8 ile İstanbul'a ait olduğu görülmektedir. İstanbul'u %12,5 ile Balıkesir takip etmektedir. Kırklareli ve Çanakkale'nin belediyeleri %11,7 oranında temsil edilirken, Bursa %10 ile diğer büyük pay sahiplerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Daha düşük oranlarda temsil edilen iller arasında Yalova ve Edirne (%7,5), Sakarya (%7,5), Tekirdağ (%6,7), Kocaeli (%5) ve Bilecik (%4,2) yer almaktadır (Şekil 1).

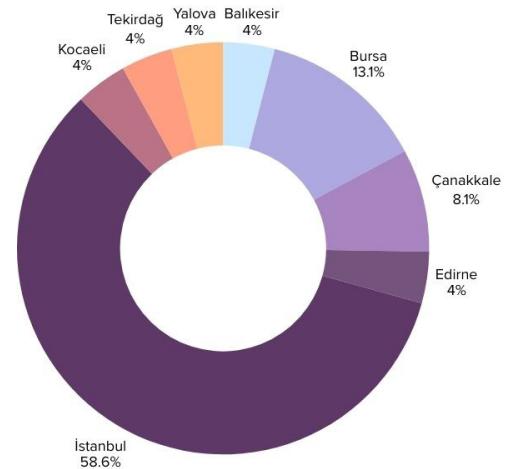
Araştırmaya katılan 24 kent konseyinin il bazında dağılımı incelendiğinde, en yüksek temsil oranına %58,6 ile yine İstanbul'a ait olduğu görülmektedir. İstanbul'u

%13,1 ile Bursa takip etmektedir. Çanakkale %8,1 oranında temsil edilirken, Edirne, Balıkesir, Yalova, Tekirdağ ve Kocaeli %4 oranında temsil edilmiştir (Şekil 2). Bu veriler, büyükşehirlerde kent konseylerinin daha aktif olduğuna, büyükşehir olmayan illerde ise temsiliyetin düşük kaldığına işaret etmektedir.

Şekil 1: Belediyenin bulunduğu il (Belediye N:120)

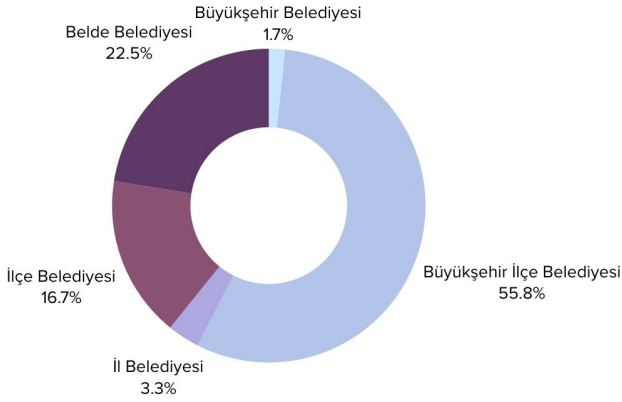
Araştırmaya katılan 120 belediyenin kategorik dağılımı incelendiğinde, en yüksek oran %55,8 ile büyükşehir ilçe belediyelerine ait olduğu görülmektedir. Bunu %22,5 ile belde belediyeleri izlemektedir. İlçe belediyeleri %16,7, il belediyeleri %3,3 ve büyükşehir belediyeleri %1,7 oranında temsil edilmiştir (Şekil 3).

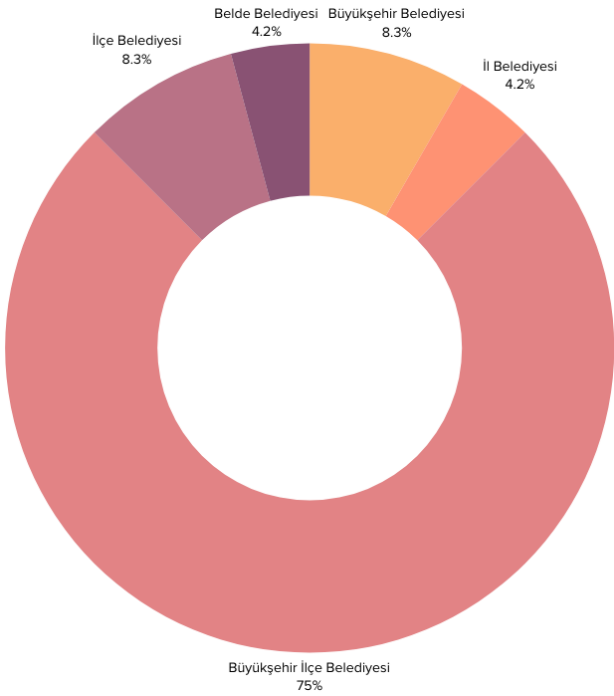
Şekil 2: Kent konseyinin bulunduğu il (Kent konseyi N:24)

"Araştırmaya katılan 24 kent konseyinin yer aldığı idari birimlerin belediye statülerine göre dağılımı incelenmiş; sosyo-ekonomik göstergeler, hizmet erişimi, altyapı düzeyi ve kurumsal kapasite gibi unsurların, kent konsey-

lerinin bulunduğu bölgelerdeki yoğunlukları üzerinde etkili olup olmadığı gözlenmek istenmiştir. Dağılımda en yüksek oran %54,5 ile büyükşehir ilçe belediyelerine aittir. Bunu 8,3 ile büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyeleri takip etmektedir. İl ve belde belediyeleri ise %4,2 oranında temsil edilmiştir (Şekil 4).

Şekil 3: Belediyenin dahil olduğu kategori. (Belediye N:120)

Şekil 4: Kent konseyinin bulunduğu belediyenin dahil olduğu kategori. (Belediye N:120)

niz bünyesinde kent konseyi bulunuyor mu?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, belediyelerin %53’ünün kent konseyine sahip olduğu görülmüştür (Şekil 5).

Araştırmaya katılan 120 belediyenin illere göre kent konseyi dağılımı incelendiğinde, en yüksek katılım oranı İstanbul’da gözlemlenmiştir. İstanbul’daki belediyelerin %95’i kent konseyinin bulunduğunu belirtmiştir. İstanbul’u, %88 ile Tekirdağ, %67 ile Bursa ve Kocaeli takip etmektedir. Balıkesir’de kent konseyi bulunan belediyelerin oranı %47, Yalova ve Edirne’de %44, Sakarya’da %33, Çanakkale’de %29 ve Kırklareli’nde %14 olarak kaydedilmiştir (Şekil 6). Bu oranlardan yola çıkılarak metropol alanlarda katılımcı yönetim mekanizmalarına daha fazla önem verildiği söylenebilir.

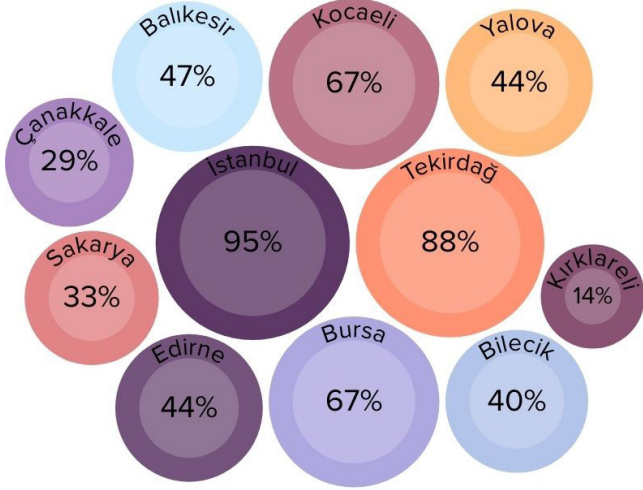

Şekil 5: Belediyeniz bünyesinde kent konseyi bulunuyor mu? (Belediye N:120)¹⁹

Belediye türlerine göre incelendiğinde, ankete katılan tüm büyükşehir ve il belediyelerinde kent konseylerinin %100 oranında bulunması, bu yönetim birimlerinde katılımcı mekanizmalara daha fazla önem verildiğini ve kent yönetiminde çok paydaşlı yönetim anlayışının görece daha fazla benimsendiğini göstermektedir. Buna karşın, büyükşehir ilçe belediyelerinin %68’i ve ilçe belediyelerinin %57’sinin kent konseyinin bulunduğunu ifade etmesi, kent konseylerinin ilçe düzeyinde daha düşük bir kurumsallaşmaya sahip olduğunu düşündürmektedir. Belde belediyelerinde ise bu oranın %11’de kalması, küçük ölçekli yerel yönetimlerde kent konseylerinin yeterince önemsenmemesi, sürdürülebilir şekilde yürütülmemesi ya da belde belediyelerinin mali ve idari kapasitesinin sınırlı olmasıyla ilişkili olabilir.

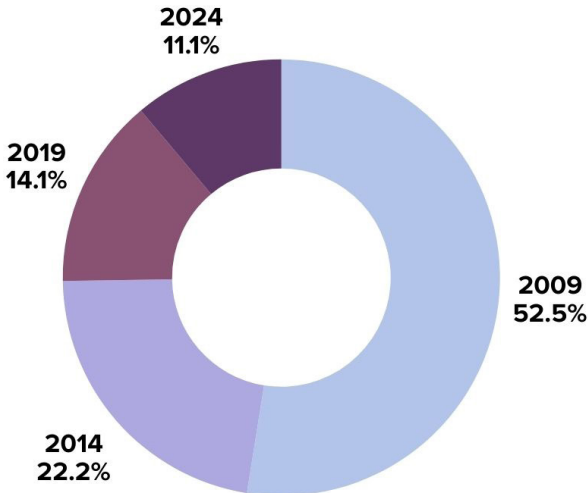
19 Bu soru sadece belediyelere sorulmuştur.

Genel olarak bakıldığında, belediyelerin %53'ü kent konseyi bulunduğunu, %47'si ise bulunmadığını belirtmiştir. Özellikle büyükşehir ve il belediyelerinde kent konseylerinin daha yaygın olduğunu ortaya koyan sonuçlar, kent konseylerinin her belediye için standart bir uygulama haline gelmediğini ve bazı yerel yönetimlerde bu mekanizmanın yeterince etkin bir şekilde işlemediğini göstermektedir. (Şekil 6).

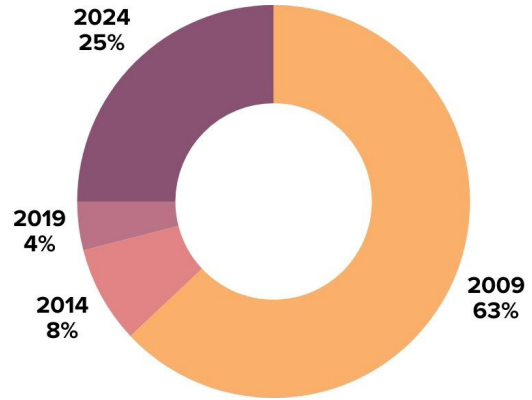
Şekil 6: Kent konseylerinin illere göre dağılımı. (Belediye N:120)

Araştırmaya katılan 63 belediyeye yöneltilen “Kent konseyiniz hangi seçimlerden sonra kuruldu?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, belediyelerin %52,5’inin 2009, %22,2’sinin 2014, %14,1’inin 2019 ve %11,1’inin 2024 seçimlerinden sonra kent konseyi kurdukları görülmektedir (Şekil 7).

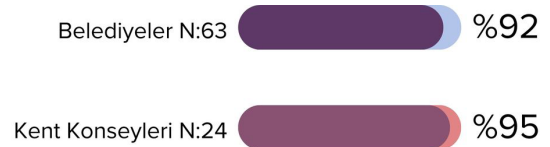
Şekil 7: Kent konseyi hangi seçimlerden sonra kuruldu? (Belediye N:63)

Kent konseyi bulunan 24 belediyeye ayrıca yöneltilen bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, kent konseylerinin %63’ünün 2009 yılında, %8’inin 2014 yılında, %4’ünün 2019 yılında ve %25’inin ise 2024 seçimlerinden sonra kurulduğu görülmektedir (Şekil 8). Kent konseylerinin kuruluş oranlarında zaman içinde gözlenen azalma eğilimi, 2024 seçimleri sonrasında farklılaşmış ve belirli bir artış göstermiştir. Bu durum, bazı belediyelerin katılımcı yönetim mekanizmalarına yeniden önem vermeye başladığı şeklinde yorumlanabilir.

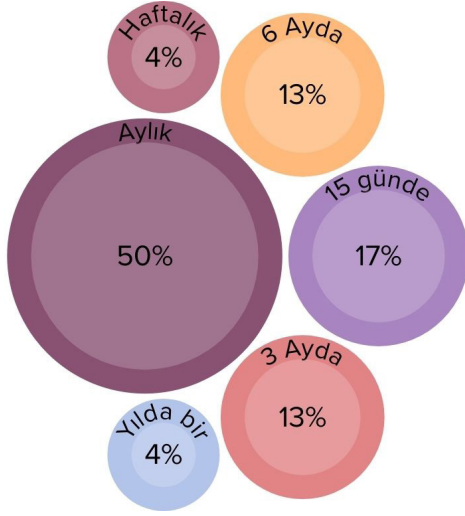
Şekil 8: Kent konseyi hangi seçimlerden sonra kuruldu? (Kent Konseyi N:24)

Kurulmuş olan 24 kent konseyine yöneltilen “Kurulu kent konseyi aktif olarak çalışıyor mu?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, anketi yanıtlayan kent konseylerinin %95’i konseyin aktif olarak çalıştığını belirtmiştir (Şekil 9). Hem belediyelerden hem de kent konseylerinden alınan bu olumlu yanıtlar, kurulu olan kent konseylerinin büyük ölçüde faal olduğu izlenimini vermektedir. Bu bulgu, kent konseylerinin etkinliği değerlendirilirken dikkate alınması gereken olumlu bir göstergedir.

Şekil 9: Kurulu kent konseyi aktif olarak çalışıyor mu?

Kent konseyi bulunan 24 belediyeye yöneltlen “Kent konseyiniz ne sıklıkla toplanmaktadır?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, en yaygın toplantı sıklığının %50 ile aylık olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla %17 ile 15 günde bir, %13 ile 3 ayda bir ve 6 ayda bir, %4 ile haftalık ve yılda bir toplantı düzenleyen kent konseyleri takip etmektedir (Şekil 10).

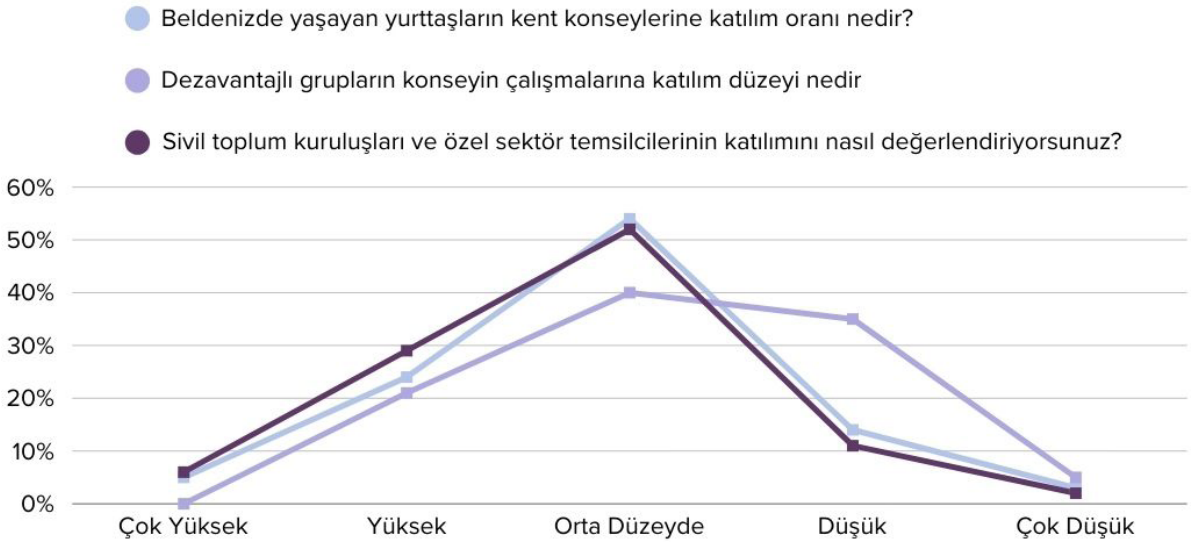
Şekil 10: Kent konseyi ne sıklıkla toplanmaktadır? (Kent konseyi N:24)

Sadece kent konseylerine yöneltlen, konseylerin ne sıklıkla toplandığı sorusuna verilen “ayda bir ve 15 günde bir” oranlarının toplamı %67’dir. Bu sıklıkta yapılan toplantılar, kent konseylerinin etkinliği ve sürekliliği açısından olumlu bir gösterge olarak değerlendirilebilir (Şekil 10).

Araştırmaya katılan 63 belediyeye, kent konseylerine katılım düzeyleri sorulmuştur. “Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım oranı nedir?” sorusuna verilen yanıtlarda, katılımın en yoğun olduğu seviye %54 ile orta düzeyde olmuştur. Bunu %24 ile yüksek ve %14 ile düşük katılım oranları takip etmektedir. Çok yüksek katılım oranı %5 iken, hiç katılım yok diyenlerin oranı %3 olarak kaydedilmiştir (Şekil 11).

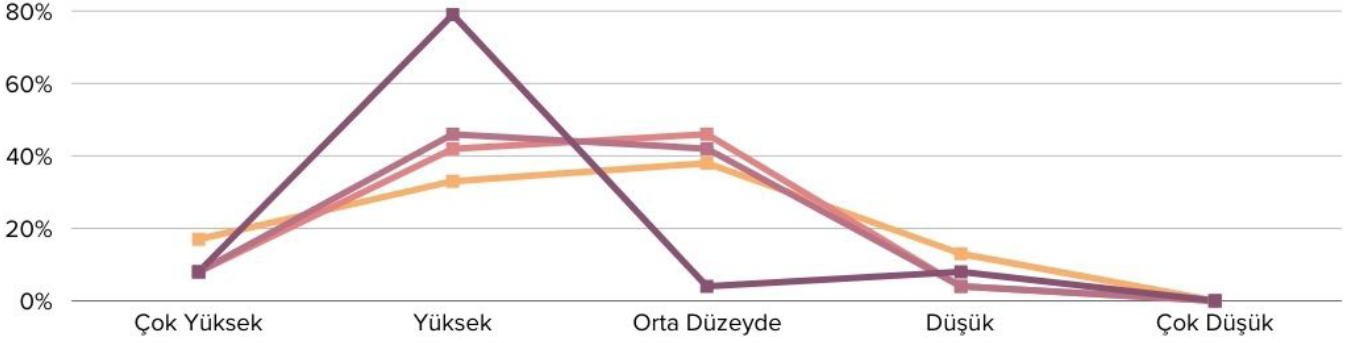
“Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusunda da benzer bir eğilim gözlemlenmiştir. Katılımcıların %52’si orta düzeyde katılım olduğunu belirtirken, %29’u yüksek, %11’i düşük, %6’sı çok yüksek ve %2’si hiç katılım olmadığını ifade etmiştir (Şekil 11).

Her iki sorunun sonuçları incelendiğinde, katılım oranlarının büyük oranda “Orta Düzey”de yoğunlaştığı görülmektedir. Yüksek ve düşük katılım oranları orta seviyeye göre daha düşük olsa da anlamlı bir paya sahiptir. “Çok yüksek” ve “hiç katılım yok” seçenekleri ise en az oranlara sahip olup, uç değerler olarak değerlendirilebilir. Bu durum, belediyelerin yanıtlarında kent konseylerine katılımın çoğunlukla belirli bir ortalama etrafında yoğunlaştığını, ancak bazı belediyelerde katılım seviyelerinin farklılaştığını ortaya koymaktadır (Şekil 11).

Şekil 11: Kent konseylerine katılım durumu. (Belediye N:63)

- Kent konseyi kararlarının belediye tarafından dikkate alındığını düşünüyor musunuz?
- Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının sosyal dayanışmaya ne ölçüde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Şekil 12: Kent konseylerine katılım durumu. (Kent konseyi N:24)

24 kent konseyine yöneltilen sorulardan dezavantajlı grupların kent konseyi çalışmalarına katılım düzeyi incelendiğinde, katılımın en yoğun olduğu seviyenin orta düzeyde (%54) olduğu görülmektedir. Orta düzey katılımı, yüksek katılım (%25) ve düşük katılım (%8) seviyeleri takip etmektedir. “Çok yüksek katılım” oranı %4 ve “hiç katılım yok” diyenlerin oranı ise %8 olarak kaydedilmiştir.

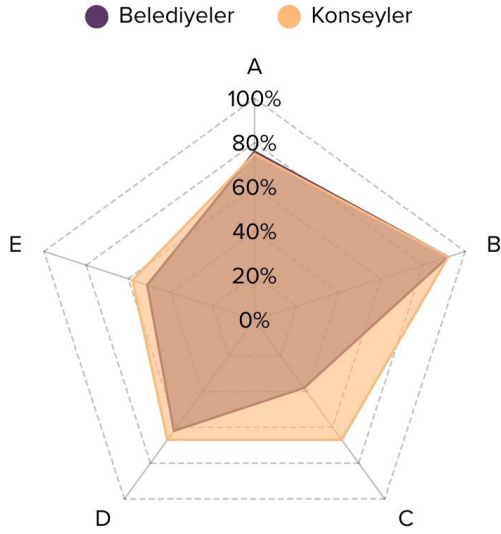
Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılım düzeyi değerlendirildiğinde, katılımcıların çoğunluğu orta düzeyde katılım (%50) olduğunu belirtirken, yüksek katılım %25, düşük katılım %21 ve hiç katılım yok %4 oranlarında gözlemlenmiştir.

Bu bulgular, her iki kategoride de katılımın büyük ölçüde “orta düzeyde” yoğunlaştığını göstermektedir. Yüksek ve düşük katılım oranları “orta düzeye” kıyasla daha düşük olsa da belirgin bir yer tutarken, “çok yüksek” ve “hiç katılım yok” seçenekleri en düşük oranlara sahip olup uç değerler olarak değerlendirilebilir. Bu durum, belediyelerde dezavantajlı gruplar ve sivil toplum kuruluşlarının kent konseylerine katılımında belirli bir ortalamının etrafında kümelenme olduğunu, ancak bazı kent konseylerinde farklılaşmaların görülebileceğini ortaya koymaktadır (Şekil 12).

İlgili sorulara hem belediyelerden hem de kent konseylerinden alınan yanıtlarda, kent konseylerine katılım oranlarının büyük oranda “orta düzeyde” yoğunlaştığı görülmektedir. Belediyelerin %54’ü, yurttaşların katılımını “orta düzeyde” bulurken (Şekil 11), konseylerin %75’i katılım konusunda halkın istekli olduğunu ifade etmiştir (Şekil 13). Bu farklılık, konseylere katılım ve katılım isteği algısının belediyeler ve kent konseyleri açısından benzer gözlemleri içermediğine işaret etmektedir.

Mevcut kent konseylerine katılım oranı ümit verici olmakla birlikte, bu alanda ilerleme kaydedilmesi gerektiği açıktır. Öte yandan, özellikle belediyeler tarafında katılımcıların büyük bir kısmının, kent konseylerinin varlığından haberdar olduğu ancak konseylerin karar alma süreçlerindeki etkisinin sınırlı olduğu görüşünde olduğu verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Şekil 13’teki radar grafiği incelendiğinde, belediyeler ve kent konseylerinin, kent konseylerine katılım, cinsiyet eşitliği, dezavantajlı grupların teşviki, engelli bireyler için erişilebilirlik düzenlemeleri ve sivil toplum kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin katılımını artırmaya yönelik politikalarda benzer eğilimler sergilendiği görülmektedir.

Şekil 13: Kent Konseylerine Katılım Özellikleri.
(Belediye N:63, Kent konseyi N:24)

- A: Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda istekli olduğunu düşünüyor musunuz?
- B: Kent konseylerinde yurttaş katılımı değerlendirildiğinde katılımda cinsiyet eşitliği sağlanıyor mu?
- C: Dezavantajlı gruplar için özel bir teşvik ya da program var mıdır?
- D: Engelli bireylerin konseyin çalışmalarına katılımı için fiziksel erişim, dil desteği ve diğer erişilebilirlik düzenlemeleri mevcut mudur?
- E: Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını artırmak için özel bir teşvik ya da program var mıdır?

“Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda istekli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna belediyelerin %76’sı, kent konseylerinin ise %75’i “evet” yanıtını vermiştir. Bu sonuç, her iki kesimin de halkın katılım konusunda genel olarak istekli olduğu görüşünde birleştiğini göstermektedir.

“Kent konseylerinde yurttaş katılımı değerlendirildiğinde cinsiyet eşitliği sağlanıyor mu?” sorusunda belediyelerin ve kent konseylerinin %92 oranında “evet” cevabı vermesi, katılım ve cinsiyet eşitliği açısından olumlu bir tablo çizmektedir.

Ancak dezavantajlı gruplara yönelik teşvik ve erişilebilirlik konularında daha düşük oranlar göze çarpmaktadır. “Dezavantajlı gruplar için özel bir teşvik ya da program

var mıdır?” sorusuna belediyeler %38 oranında olumlu yanıt verirken, kent konseylerinde bu oran %67’ye çıkmaktadır. Benzer şekilde, “Engelli bireylerin konseyin çalışmalarına katılımı için fiziksel erişim, dil desteği ve diğer erişilebilirlik düzenlemeleri mevcut mudur?” sorusuna belediyelerin %62’si, kent konseylerinin ise %67’si “evet” yanıtını vermiştir. Kent konseylerinin her iki soruya da %67 oranında ‘evet’ yanıtı vermesi, bu yapıların belediyelere kıyasla dezavantajlı grupların dahil edilmesi konusunda daha fazla çaba sarf ettiğine işaret etmektedir (Şekil 13).

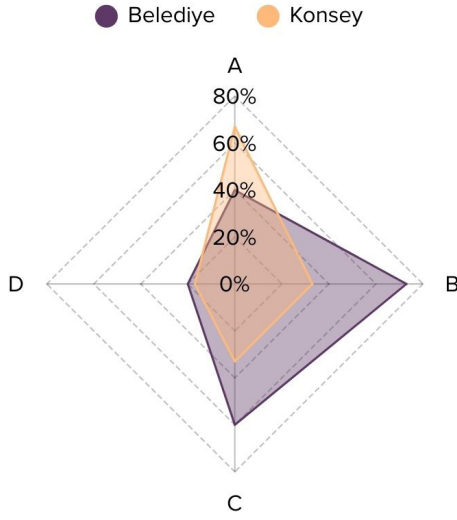
“Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını artırmak için özel bir teşvik ya da program var mıdır?” sorusuna belediyelerin %51’i, kent konseylerinin ise %58’i “evet”, yanıtı vermiştir. Bu veriler, özel sektör ve STK’ların kent konseylerine katılımını teşvik etme konusunda belediyelerin daha sınırlı bir politika izlediğini göstermektedir (Şekil 13).

Sonuç olarak, belediyeler ve kent konseyleri katılım ve cinsiyet eşitliği alanlarında olumlu bir tablo sunarken; dezavantajlı gruplara yönelik teşvik ve erişilebilirlik düzenlemeleri ile özel sektör ve sivil toplumun katılımını artırma konularında gelişime açık alanlar olduğu görülmektedir.

Soruyu yanıtlayan 15 belediyeye ve 6 kent konseyine beldelerinde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda isteksiz olmalarının sebepleri sorulduğunda, verilen yanıtların benzer eğilimler gösterdiği görülmektedir. Hem belediyeler hem de kent konseyleri, en büyük engelin halkın kent konseylerinin işlev, görev ve uygulamalarından haberdar olmaması olduğu konusunda birleşmektedir.

Belediyeler tarafından verilen yanıtlarda, en yüksek oran %73 ile halkın kent konseylerinden, işlev, görev ve uygulamalardan haberdar olmaması olarak belirtilmiştir. Halkın önemli bir kesiminin kent konseylerini gereksiz gördüğünü ifade eden belediyelerin oranı %60 ile ikinci sırada yer alırken, halkın demokratik katılım bilincinin eksik olduğunu düşünen belediyelerin oranı %40 olarak

belirlenmiştir. Belediyelerin kent konseyleri hakkında yeterli bilgilendirme çalışması yapmadığını belirten belediyelerin oranı ise %20 ile en düşük seviyede kalmıştır.

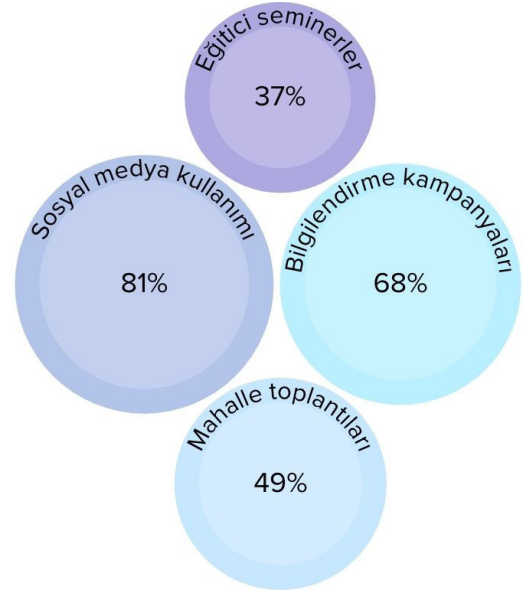
Şekil 14: Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda istekli olduğunu düşünmüyorsanız bunun sebebi nedir? (Belediye N:15, Kent konseyleri N:6)

- A: Halkın demokratik katılım bilinci eksiktir.
- B: Halkın kent konseylerinden, kent konseyinin işlev, görev ve uygulamalarından haberi yoktur.
- C: Halkın önemli bir kesimi kent konseylerini gereksiz görmektedir.
- D: Belediyeler, kent konseyleri hakkında yeterli bilgilendirme çalışması yapmamaktadır.

Kent konseyleri açısından bakıldığında, yurttaşların katılım konusundaki isteksizliğinin en büyük nedeni %67 oranıyla “halkın demokratik katılım bilincinin eksikliği” olarak öne çıkmaktadır. Halkın kent konseylerinin işlev, görev ve uygulamalarından habersiz olması ile konseyleri gereksiz görmesi ise %33 oranıyla eşit düzeyde ifade edilmiştir. Belediyelerin kent konseyleri hakkında yeterli bilgilendirme çalışması yapmadığını belirten kent konseylerinin oranı ise %17 ile en düşük seviyede kalmıştır. Bu seçenekte belediyelerin verdiği yanıt oranının kent konseylerinin yanıtlarının iki katı olması, belediyelerin ve kent konseylerinin bu konuya bakışında belirgin bir görüş ayrılığı olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar, belediyeler ve kent konseyleri tarafından yurttaşların kent konseylerine katılımını artırmaya yöne-

lik stratejiler geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bilgi eksikliği ve kent konseylerinin işlevine yönelik olumsuz algılar, katılımın önündeki en büyük engeller olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle, halkın bilinçlendirilmesi, kent konseylerinin işlevlerinin daha iyi anlatılması ve katılım mekanizmalarının teşvik edilmesi, konseylerin etkinliğini artırmada kritik bir rol oynayacaktır (Şekil 14).

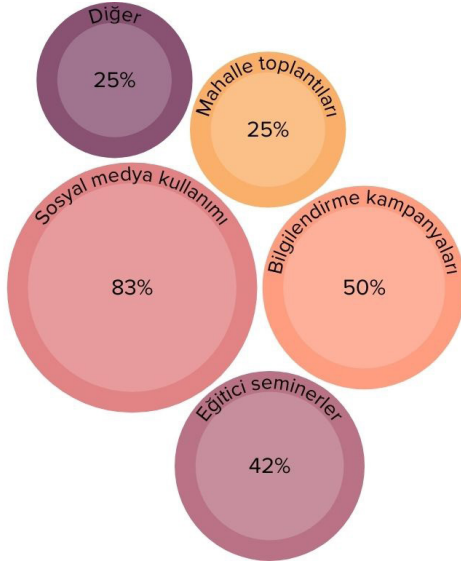

Şekil 15: Kent konseylerine katılımı artırmak için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz? (Belediye N:63)

Araştırmaya katılan 63 belediye ve 24 kent konseyine, kent konseylerine katılımı artırmak için hangi yöntemleri kullandıkları sorulmuştur. Belediyeler açısından bakıldığında, en sık kullanılan yöntem %81 ile sosyal medya kullanımıdır. Bu yöntemi %68 ile bilgilendirme kampanyaları ve %49 ile mahalle toplantıları takip etmektedir. Eğitici seminerler ise %37 oranıyla diğer yöntemlere kıyasla daha az kullanılsa da katılımı teşvik etmek amacıyla kullanılan bir başka araç olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuçlar, belediyelerin kent konseylerine katılımı artırmak için çeşitli iletişim ve etkileşim stratejileri benimsediğini göstermektedir (Şekil 15).

Kent konseyleri açısından değerlendirildiğinde, en sık kullanılan yöntem %83 ile sosyal medya kullanımıdır. Bu yöntemi, %50 ile bilgilendirme kampanyaları ve %42 ile eğitici seminerler izlemektedir. %25 oranında tercih edilen mahalle toplantıları, diğer yöntemlere

kıyasla daha az uygulanan bir strateji iken, belediyeler tarafından kullanılan farklı yöntemleri içeren “Diğer” kategorisi de %25 oranında temsil edilmektedir. Bu sonuçlar, kent konseylerinin katılımı artırmak için çeşitli iletişim ve farkındalık çalışmaları yürüttüğünü göstermektedir (Şekil 16).

Şekil 16: Kent konseylerine katılımı artırmak için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz? (Kent konseyi N:24)

Genel olarak değerlendirildiğinde, belediyeler ve kent konseyleri katılımı teşvik etmek için çeşitli iletişim ve farkındalık çalışmalarına yönelmekte, ancak mahalle toplantıları gibi doğrudan katılımcı mekanizmaların kullanım oranlarında farklılıklar gözlemlenmektedir. Kent konseylerinin katılımı artırmak için özellikle yüz yüze iletişimi ve yerel topluluklarla doğrudan etkileşimi artıran yöntemlere daha fazla yönelmesi, bu yapının işlevselliğini güçlendirebilir.

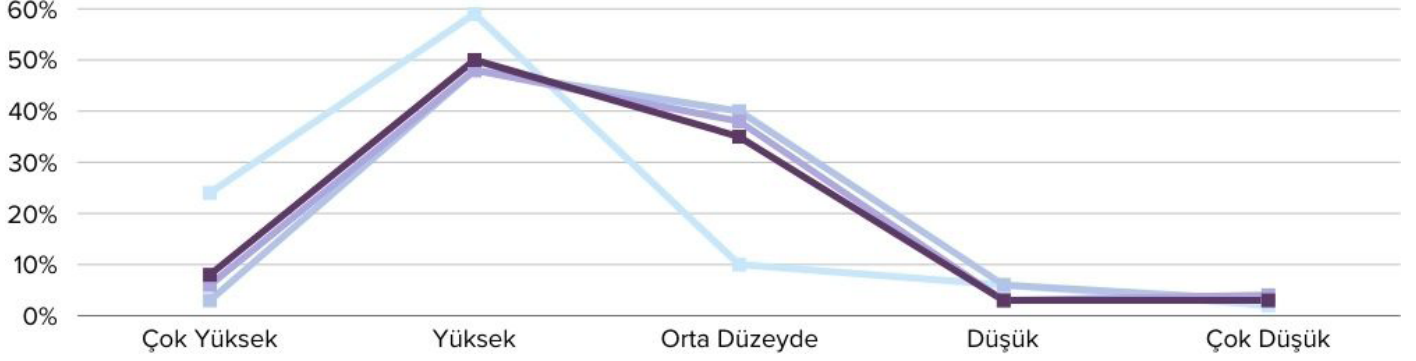
Grafik incelendiğinde, kent konseylerinin belediyelere ve topluma sağladığı katkıların değerlendirilmesine yönelik yanıtların belirli bir dağılım ortaya koyduğu görülmektedir. Belediyeler açısından değerlendirildiğinde, kent konseyi kararlarının belediye tarafından dikkate alındığını düşünenlerin oranı %59 ile “Yüksek” düzeyde yoğunlaşmış ve belediyelerin %24’ü ise bu soruya “Çok Yüksek” şeklinde yanıt vermiştir. Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısı %48 ile “Orta Düzeyde”

ve %47 ile “Yüksek” seviyelerinde değerlendirilmiştir. Kent konseyi uygulamalarının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusundaki katkısı %48 oranında “Orta Düzeyde” ve %48 oranında “Yüksek” bulunmuştur. Sosyal dayanışmaya sağladığı katkı ise %50 ile “Yüksek” ve %35 ile “Orta Düzeyde” algılanmaktadır. “Düşük” ve “Çok Düşük” katkı sağladığı görüşü tüm boyutlarda %6’nın altında kalmıştır. Bu bulgular, kent konseylerinin belediyeler ve toplum üzerindeki etkisinin genellikle olumlu değerlendirildiğini, ancak bazı alanlarda sağlanan katkının “Yüksek” ve “Orta Düzey” seviyelerinde yoğunlaştığını göstermektedir (Şekil 17).

Araştırmaya katılan 24 kent konseyine, kent konseyi kararlarının belediye tarafından dikkate alınıp alınmadığı ve çeşitli konulara sağladığı katkılar sorulduğunda ise, kent konseyi kararlarının belediye tarafından dikkate alındığını düşünenlerin oranı %33 ile “Orta Düzeyde” ve %29 ile “Yüksek” seviyelerinde yoğunlaşmıştır. Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısı %46 ile “Katkı Sağlıyor” ve %42 ile “Orta Düzeyde” olarak değerlendirilmiştir. Şeffaflık ve şekilde %46 oranında “Katkı Sağlıyor” ve %42 oranında “Orta Düzeyde” bulunmuştur. Kent konseyi uygulamasının sosyal dayanışmaya sağladığı katkı %79 ile “Katkı Sağlıyor” olarak öne çıkarken, %8 oranında “Katkı Sağlamıyor” diyen katılımcılar da olmuştur. Düşük ve çok düşük katkı algısı tüm boyutlarda %8’in altında kalmıştır. Bu bulgular, kent konseylerinin belediyelerle ilişkilerinde genellikle olumlu değerlendirildiğini ve özellikle sosyal dayanışmaya sağladığı katkıların yüksek düzeyde algılandığını ifade etmektedir (Şekil 18).

Kent konseylerinin belediyelere ve topluma sağladığı katkıların değerlendirilmesine yönelik sorulara verilen yanıtlara bakıldığında, belediyeler ve kent konseylerinin yanıtlarında belirgin bir ayrışma gözlenmektedir. Belediyelerin verdiği yanıtlar “Yüksek” ve “Çok Yüksek” seviyelerinde yoğunlaşırken, kent konseylerinde bu oranın düşük olması, iki kurumun kent konseyi kararlarının nasıl ve hangi yöntemler kullanılarak dikkate alınması gerektiğine dair algılarının farklılaştığını göstermektedir.

- Kent konseyi kararlarının belediyeniz tarafından dikkate alındığını düşünüyor musunuz?
- Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının sosyal dayanışmaya ne ölçüde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Şekil 17: Kent konseyinin katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Belediye N:63)

İlgili dört soruya verilen yanıtlardan elde edilen bulgular, kent konseylerinin belediyeler ve toplumla ilişkilerinin genellikle olumlu değerlendirildiğini; bazı alanlarda katkıların orta-üst seviyede olduğu gözlenirken, özellikle sosyal dayanışmaya sağladığı katkının “Yüksek” düzeyde algılandığını göstermektedir (Şekil 17 ve 18).

Araştırmaya katılan 63 belediyeye ve 24 kent konseyine, kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye kat-

kısı olup olmadığı sorulmuştur. Belediyelerin %88'i kent konseylerinin yerel demokrasiye katkı sağladığını belirtirken, kent konseyleri bu soruya %100 oranında evet cevabı vermişlerdir. Bu yüksek oranlar, kent konseylerinin yerel yönetim süreçlerine katılımı artıran, demokratik karar alma mekanizmalarını güçlendiren önemli araçlar olarak değerlendirildiğini göstermektedir (Şekil 19).

- Kent konseyi kararlarının belediyeniz tarafından dikkate alındığını düşünüyor musunuz?
- Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Kent konseyi uygulamasının sosyal dayanışmaya ne ölçüde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Şekil 18: Kent konseyinin katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Kent konseyleri N:24)

Belediyeler %88

Kent konseyleri %100

Şekil 19: Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır
(Belediye N:63, Kent Konseyi N:24)

Ancak, ankette yer alan diğer sorulara verilen yanıtlara bakıldığında, sözü geçen katkı ve iş birliğinin uygulamada sınırlı kaldığı ileri sürülebilir.

“Bu soruya çok yüksek oranda “evet” cevabını veren belediye ve kent konseylerine, verilen yanıtların daha açıklayıcı olması adına “kent konseylerinin yerel demokrasiye ne gibi katkılarının olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Elde edilen bulgular, kent konseylerinin katılımcı demokrasi anlayışını güçlendirdiğini ve yönetim süreçlerinde önemli bir rol oynadığı algısını destekler niteliktedir (Şekil 24 ve 25).

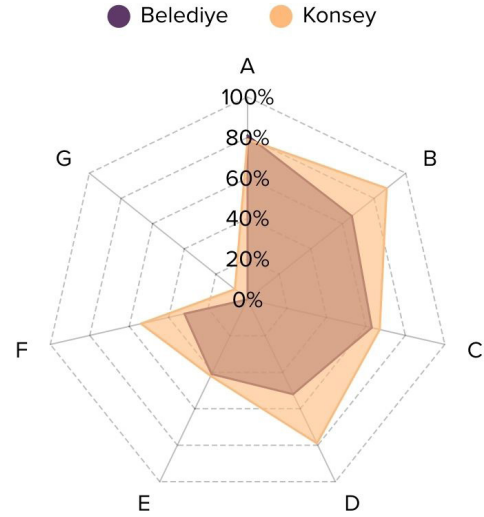
Araştırmaya katılan 106 belediyeye, kent konseylerinin yerel demokrasiye sunduğu katkılar sorulmuştur. Belediyelerin %81’i, kent konseylerinin yönetenler ile yönetilenler arasındaki iş birliği ve uyumu geliştirdiğini belirtmiştir. %66’sı, kent konseylerinin kentle ilgili sorunların kamuya açık bir biçimde tartışılmasını sağladığını ve bunun yerel demokrasinin gelişimi açısından önemli bir kazanım olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcı demokrasiyi teşvik eden işlevleriyle öne çıkan kent konseyleri, belediyelerin %63’ü tarafından çevre, eğitim, kültür ve yönetime katılım gibi konulara yönelik işlevsel bir araç olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca %52 oranında belediye, konseylerin karar alma süreçlerinde halkın ortak katılımını hedefleyen bir danışma forumu ve mekanizması olarak işlev gördüğünü vurgulamıştır.

Kent konseylerinin yönetimde açıklık ilkesini güçlendirdiğini ve halkın yöneticileri denetlemesine katkı sunduğunu düşünen belediyelerin oranı %41 olurken, belediyelerin %32’si konseylerin siyasetten dışlanmış ve eğitimsiz kesimlerin sürece katılımını sağladığını ve bu durumun demokrasi bilincinin gelişimi açısından umut

verici bir mekanizma olduğunu ifade etmiştir.

Bu bulgular, kent konseylerinin katılımcı demokrasi anlayışını güçlendirdiğini ve yönetim süreçlerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Şekil 20).

Şekil 20: Üstteki soruya cevabınız “Evet” ise, kent konseylerinin yerel demokrasiye ne gibi katkılarının olduğunu düşünüyorsunuz?
(Belediye N:106, Kent konseyi N:24)

A: Katılımcı yerel demokrasinin geliştirilmesi amacıyla kurulan kent konseyleri, yönetenlerle yönetilenler arasındaki iş birliği ve diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

B: Kentlerimizin karşı karşıya olduğu ve gittikçe artan sorunların kent konseyleri aracılığıyla kamuya açık bir biçimde tartışılabilir olması, yerel demokrasinin gelişimi yönünden küçümsemeyecek bir kazançtır.

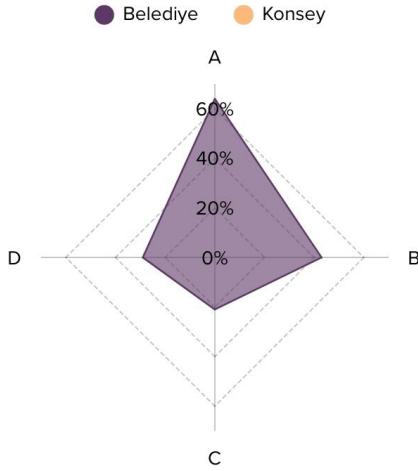
C: Kent konseyleri çevre, eğitim kültür ve yönetime katılma gibi konularda işlevsel bir araç olarak kullanılabilir. Kentlilik bilincini ve yerel demokrasiyi geliştirme konusunda konseyler faydalı olmaktadır.

D: Kent konseyleri karar alma süreçlerine halkı ortak etmeyi hedefleyen, sivil bir danışma forumu ve danışma mekanizmasıdır.

E: Kent konseyleri, yönetimde açıklık ilkesini geliştirmekte ve halkın yönetenleri denetlemesine katkıda bulunmaktadır.

F: Kent konseyleri, siyasetten dışlanmış ve eğitilmiş kesimlerin yer almaya başladığı bir mekanizma olarak, demokrasi seviyesinin ve bilincinin geliştirilmesi açısından ümit vermektedir.

G: Diğer

Şekil 21: Üstteki soruya cevabınız "Hayır" ise sebebi/sebepleri nelerdir?
Belediye N:14, Kent konseyi N:0

A: Belediyelerde, zaten doğrudan halk tarafından seçilen ve halkı temsil eden karar alma kurulları olan "Belediye Meclisleri" vardır. İkinci bir meclisin (kent konseyi) kurulmasına gerek yoktur.

B: Kent konseylerinin aldıkları kararlar belediye meclisleri için sadece "tavsiye kararı" niteliğindedir. Meclisler kararları görüşüp uygulamaya koyma konusunda istekli davranmadığından bu konseylerin etkisi fiilen ortadan kalkmaktadır.

C: Kent konseylerinin, seçimle gelen belediye meclislerinin yerini almaya yönelik tutumları gözlenmektedir.

D: Kent konseylerinde resmî kurumları temsilen bulunan çok sayıda üye ve konseylerin belediyelere olan bağımlılıkları sebebiyle, yeni ve gereksiz bir kamu kurumu oluşturulmaktadır.

Araştırmaya katılan ve "Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır?" sorusuna olumsuz yanıt veren 14 belediyeye, kent konseyi uygulamasını desteklememe sebepleri sorulmuştur (Şekil 21).

Bu soruya yanıt veren belediyelerin %64'ü, belediyelerde halk tarafından seçilen ve halkı temsil eden Belediye Meclisi'nin zaten mevcut olduğunu, bu nedenle ikinci bir meclis niteliğinde görülebilecek kent konseyinin kurulmasına gerek olmadığını belirtmiştir.

Belediyelerin %43'ü, kent konseylerinin aldığı kararların belediye meclisleri için sadece "tavsiye kararı" niteliğinde olduğunu ve meclislerin bu kararları uygulamaya koyma konusunda isteksiz davrandığını;

dolayısıyla konseylerin etkisinin fiilen ortadan kalktığını ifade etmiştir.

%29'luk bir kesim, kent konseylerinde resmî kurumların temsiliyetinin fazla olduğunu, konseylerin belediyeye bağımlı hale geldiğini ve bu durumun konseylerin yeni ve gereksiz bir kamu kurumu biçiminde algılanmasına yol açtığını belirtmiştir.

%21'lik bir grup ise, kent konseylerinin seçilmiş belediye meclislerinin yerine geçme eğilimi gösterdiğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Bu bulgular, kent konseylerine karşı mesafeli duran belediyelerin büyük ölçüde belediye meclislerinin varlığını yeterli gördüğünü, kent konseylerinin karar alma mekanizmalarında etkisiz kaldığını düşündüğünü ve konseylerin bağımsızlığını sorguladığını ortaya koymaktadır (Şekil 21).

Öte yandan, kent konseylerinden bu soruya "hayır" cevabı çıkmaması, konseylerin katılımcı yerel demokrasiye bakışları ve bu doğrultuda ulaşmak istedikleri hedefler hakkında ipuçları vermektedir.

7.2 Kent Konseylerinin Yerel Düzeydeki Başarıları ve Eksiklikleri

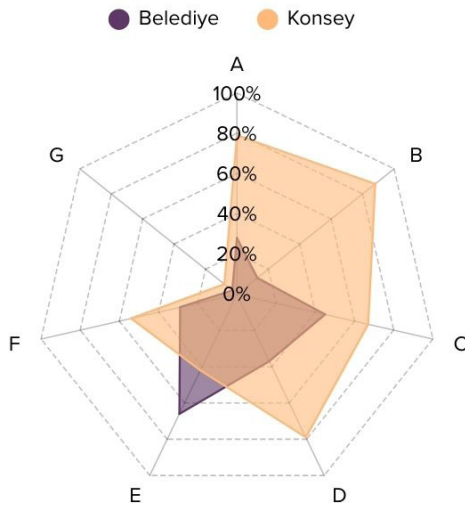
Araştırma kapsamında görüşülen 116 belediye ve 24 kent konseyine, kent konseyi uygulamalarında karşılaşılan temel sorunlar sorulmuş; her iki grubun yanıtları karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiştir.

Halkın kent konseylerine olan ilgisinin ve katılımının yetersiz olduğunu belirten belediyelerin oranı %66 ile en yüksek seviyede yer almıştır. Bu bulgu, konseylerin işlevselliğini artırmak adına yurttaş katılımını teşvik eden mekanizmaların geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. %45'lik bir oran, kent konseylerinin yasa-ya dayalı bir yönetmelikle kurulmuş ayrı örgütlenmeler olmasına karşın, tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip olmadığını ifade etmiştir. Benzer şekilde %37'lik bir kesim, kent konseylerinin aldığı kararların "tavsiye" niteliğinde olması nedeniyle konseylerin işlevselliği konusunda

şüphe duyduklarını dile getirmiştir.

%29'luk bir oran, belediyelerin kent konseylerinin önerilerini uygulamada isteksiz olabileceğini ve bunun konseylerin gücünü sınırladığını vurgulamıştır.

%28'lik bir kısım, kent konseylerine yönelik algının belediye başkanının partisine ve tutumuna göre değiştiğini düşünmekteyken %13'lük bir oran ise, bazı belediye başkanlarının kent konseyini kendi siyasi ajandasına hizmet eden bir politik araç olarak kullanma eğiliminde olduğunu belirtmiştir.

Şekil 22. Sizce kent konseyi uygulamalarının genel sorunları nelerdir? (Belediye N:116, Kent konseyleri N:24)

A: Kent konseyleri algısı, belediye başkanının partisine ve tutumuna göre değişmektedir.

B: Belediye başkanlarının kent konseyini kendi siyasetine hizmet eden bir politik araç olarak kullanma eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

C: Kent konseyleri yasaya dayalı bir yönetmelikle kurulmuş ayrı örgütlenmeler olmasına rağmen tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip değildir.

D: Kent konseylerinin aldıkları kararların "tavsiye" niteliğinde olması bu konseylerin işlevliliği konusunda şüpheler uyandırmaktadır.

E: Kent konseylerine halkın ilgisi ve katılımı yetersizdir.

F: Belediyeler, kent konseylerinin önerilerini uygulamada isteksiz olabilir ve bu durum konseylerin gücünü sınırlamaktadır.

G: Diğer

Ayrıca, %3'lük bir kesim, kent konseyi uygulamalarının genel sorunları hakkında farklı görüşler sunmuştur. Bu bulgular, kent konseylerinin halk katılımı, mali ve idari özerklik eksikliği, kararlarının bağlayıcılığı ve belediyelerle ilişkileri konularında çeşitli yapısal sorunlarla karşı karşıya olduğunu göstermektedir (Şekil 22).

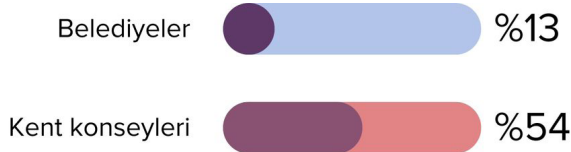
Kent konseylerine yöneltilen aynı soruya yanıt verenler içindeki %79'luk önemli bir kesim, konseylerin en büyük sorununun yasaya dayalı bir yönetmelikle kurulmalarına rağmen tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip olmamaları olduğunu ifade etmiştir. Bu oran, belediyelerin verdiği yanıtlarla kıyaslandığında, kent konseylerinin mali ve idari bağımsızlığa sahip olmayışlarını daha ciddi bir engel olarak gördüklerini ifade etmektedir.

Kent konseylerinin %63'ü, konseylerine yönelik algının belediye başkanının siyasi partisi ve tutumuna bağlı olarak değiştiğini, bu durumun da konseylerin bağımsızlığına gölge düşürdüğünü ifade etmiştir. Katılımcıların %50'si ise halkın kent konseylerine olan ilgisinin ve katılımının yetersiz olduğunu düşünmektedir. Aynı oranda katılımcı, belediyelerin kent konseylerinden gelen önerileri hayata geçirme konusunda isteksiz olabileceğini ifade etmiş; bu durumun da konseylerin etki alanını sınırladığına dikkat çekmiştir.

Katılımcıların %46'sı, kent konseylerinin aldığı kararların "tavsiye" niteliğinde olmasının, konseylerin işlevselliği konusunda şüphe uyandırdığını düşünmektedir. %17'lik bir kesim, bazı belediye başkanlarının kent konseyini kendi siyasi ajandasına hizmet eden bir politik araç olarak kullanma eğiliminde olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, %17'lik bir kesim, kent konseyi uygulamalarının genel sorunları hakkında farklı görüşler sunmuştur.

Hem belediyeler hem de kent konseyleri, kent konseylerinin işlevselliğini sınırlayan temel faktörler üzerinde büyük ölçüde hemfikirdir. Tüzel kişilik ve mali özerklik eksikliği en büyük sorun olarak öne çıkarken, halkın katılım yetersizliği ve belediyelerle olan ilişkilerdeki belirsizlikler de önemli engeller olarak değerlendirilmiştir.

Bununla birlikte, kent konseyleri belediyelere kıyasla mali ve idari bağımsızlık eksikliğini daha büyük bir sorun olarak görmektedir. Ayrıca, belediye başkanlarının kent konseylerine yaklaşımı ve siyasi etkileri konusunda da kent konseyleri daha yüksek bir hassasiyet göstermektedir. (Şekil 22).

Şekil 23: Farklı ülkelerdeki kent konseyleri benzeri katılımcı yapıların işleyişini inceleme fırsatınız oldu mu? (Belediye N: 119, Kent konseyi N:24)

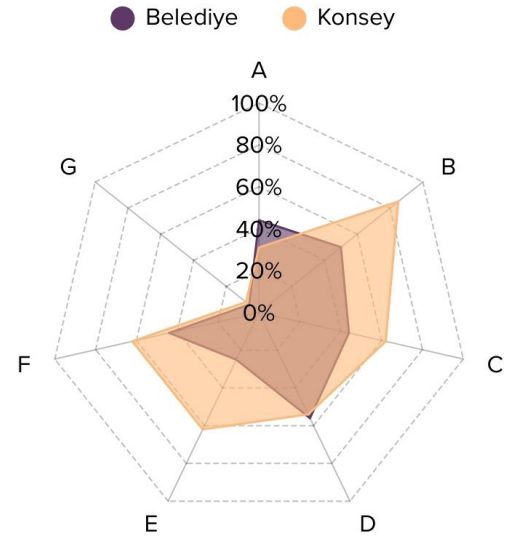
Araştırmaya katılan 119 belediyeye, farklı ülkelerdeki kent konseyleri benzeri katılımcı yapıların işleyişini inceleme fırsatları olup olmadığı sorulmuştur. Belediyelerin yalnızca %13'ü bu tür bir inceleme fırsatı bulunduğunu belirtmiştir. Bu düşük oran, belediyelerin uluslararası karşılaştırmalar ve iyi uygulama örneklerinden yeterince faydalanamadığını göstermektedir. Kent konseylerinin etkinliğini artırmak için farklı ülkelerdeki başarılı katılım modellerinin incelenmesi, yerel yönetimlerde daha iyi uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlayabilir (Şekil 23).

Araştırmaya katılan 24 kent konseyinin %54'ü ise bu tür bir inceleme fırsatı bulunduğunu belirtmiştir. Bu oran, kent konseylerinin yarısından fazlasının uluslararası örneklerden faydalandığını ve farklı katılım modelleri hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Uluslararası deneyimlerin paylaşımı, kent konseylerinin daha etkin çalışmasına ve yerel yönetim süreçlerinde daha katılımcı uygulamaların benimsenmesine katkı sağlayabilir (Şekil 23).

Uluslararası örnekleri incelediğini belirterek ilgili bölüme cevap veren 16 belediye ve 13 kent konseyine, Türkiye'deki kent konseyleri ile farklı ülkelerdeki benzer yapılar arasındaki temel farklar sorulmuş ve her iki grubun verdiği yanıtlar karşılaştırılmıştır.

Belediyelere, farklı ülkelerdeki kent konseyleri ile Türkiye'deki kent konseylerini karşılaştırdıklarında hangi

alanlarda farklılıklar gözlemledikleri sorulmuştur. Katılımcıların %56'sı, en belirgin farkın kurumsal yapı ve kaynak yönetimi alanında olduğunu belirtmiştir. %50'lik bir kesim ise toplumsal farkındalık ve bilinç düzeyinde farklılıklar gözlemlediğini ifade etmiştir. %44'lük bir kısım, yasal düzenlemelerin farklı olduğunu, halkın katılım oranında değişiklikler olduğunu ve sivil toplum ile belediye iş birliğinin farklı işlediğini belirtmiştir. %25'lik bir kesim, kent konseylerinin aldığı kararların uygulanabilirliği konusunda farklılıklar gözlemlediğini ifade etmiştir. Ayrıca, %6'lık bir kesim farklı alanlarda gözlemledikleri farklılıklara ilişkin ek görüşler sunmuştur. Bu bulgular, Türkiye'deki kent konseyleri ile farklı ülkelerdeki katılımcı yapılar arasında en büyük farkın kurumsal yapı, kaynak yönetimi ve toplumsal bilinç seviyesinde olduğunu göstermektedir (Şekil 24).

Şekil 24: Üstteki soruya cevabınız "Evet" ise, Türkiye'deki kent konseyleri ile karşılaştırdığınızda hangi alanlarda farklılıklar gözlemlediniz? (Belediye N:16, Kent konseyi N:13)

- A: Yasal düzenlemeler
- B: Toplumsal farkındalık ve bilinç
- C: Halkın katılım oranı
- D: Kurumsal yapı ve kaynak yönetimi
- E: Kararların uygulanabilirliği
- F: Sivil toplum ve belediye iş birliği
- G: Diğer

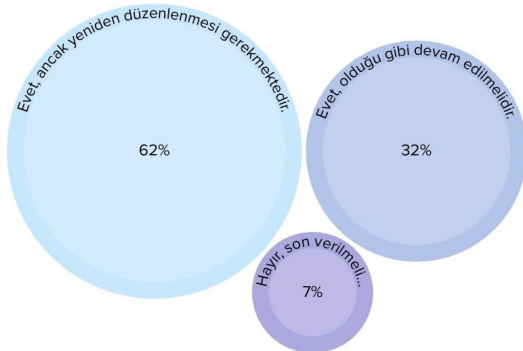
Kent konseylerinden bu soruya yanıt verenlerin %85'i ise en büyük farkın toplumsal farkındalık ve bilinç düzeyinde olduğunu belirtmiştir. %62'si, halkın

katılım oranında, kararların uygulanabilirliğinde ve sivil toplum ile belediye iş birliğinde önemli farklılıklar gözlemlendiğini ifade etmiştir. %54'lük bir kesim, kurumsal yapı ve kaynak yönetimi alanında belirgin farklılıklar bulunduğunu dile getirmiştir. %31'lik bir oran ise yasal düzenlemelerde farklılıklar olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca, %8'lik bir kesim farklı alanlarda gözlemledikleri değişikliklere ilişkin ek görüşler sunmuştur. Bu bulgular, Türkiye'deki kent konseyleri ile farklı ülkelerdeki katılımcı yapılar arasında en büyük farkın toplumsal bilinç, halk katılımı ve yönetim süreçlerinde olduğunu göstermektedir (Şekil 24).

Her iki grubun verdiği yanıtlar karşılaştırıldığında, belediyeler en büyük farkı kurumsal yapı ve kaynak yönetimi alanında görürken, kent konseylerinin toplumsal bilinç ve halk katılımı konularına daha fazla vurgu yaptığı görülmektedir. Bununla birlikte, yasal çerçeve, halkın katılım oranları ve sivil toplum ile belediye arasındaki işleyiş farkları her iki grup tarafından da önemli bir unsur olarak belirtilmiştir.

Bu bulgular, Türkiye'de kent konseylerinin işlevselliğini artırmak için katılım bilincini güçlendiren politikalar geliştirilmesi, kurumsal ve mali özerklik sağlanması, yasal statünün güçlendirilmesi ve sivil toplum ile iş birliği mekanizmalarının daha bağımsız hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anketin en can alıcı sorularından biri "Sizce kent konseyi uygulamasına devam edilmeli midir?" şeklinde yöneltilmiştir.

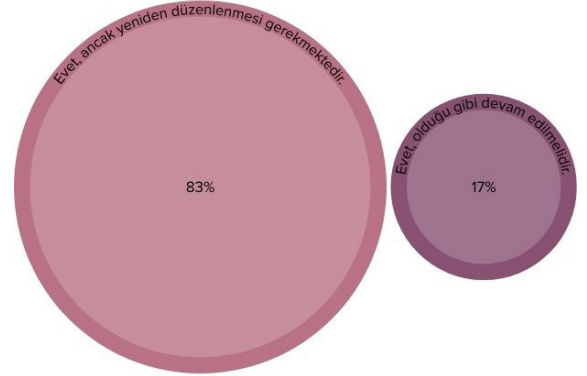

Şekil 25: Sizce kent konseyi uygulamasına devam edilmeli midir? (Belediye N:120)

Belediyelerin verdiği yanıtlarda en yüksek oran %61,4 ile "Evet, ancak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir" seçeneğine yönelmiştir. Kent konseylerinin mevcut haliyle devamından yana olanların oranı %31,7'dir. Kent konseylerinin kaldırılmasını isteyenlerin oranı ise yalnızca %6,9 ile oldukça düşük seviye dedir (Şekil 25).

Aynı soruya kent konseylerinden gelen yanıtta, "Evet, ancak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir" isteminin oranı %83 gibi yüksek bir orana erişmektedir. Kent konseylerinin mevcut haliyle devam etmesini isteyenlerin oranı %17'de kalırken, kaldırılması seçeneğini tercih eden yanıt alınmamıştır.

Her iki kesimden gelen yanıtlar, kent konseyleri uygulamasından vazgeçilmesi gerektiğini düşünenlerin yalnızca belediyelerde ve çok düşük bir oranda bulunduğunu; uygulamanın devamından yana olanların içinde ise büyük çoğunluğunun kent konseylerinin yeniden düzenlenmesini istediğini ortaya koymaktadır (Şekil 26).

Şekil 26: Sizce kent konseyi uygulamasına devam edilmeli midir? (Kent konseyi N:24)

7.3. Kent Konseylerinin Yapısal ve İşlevsel Gelişimi için Öneriler

Araştırmada, 72 belediye ve 24 kent konseyine, kent konseyi uygulamalarında yeniden düzenlenmesi gereken yönler sorulmuştur. Hem belediyeler hem de kent konseyleri, konseylerin daha bağımsız ve etkin olması ve halkın sürece daha aktif katılımını sağlamak

amacıyla yeni yöntemlerin geliştirilmesi gerektiği belirtmiştir.

Her iki grupta da konseylerin halk tarafından daha fazla sahiplenilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Belediyelerin %61'i, kent konseylerinin ise %90'ı bu görüşü paylaşıyor, merkezi ve yerel yönetimlerin bilgilendirme çalışmalarını artırması ihtiyacına dikkat çekilmiştir. Kent konseylerinin tüzel kişilik kazanması, kendi bütçeleri ve mali kaynaklarıyla bağımsız bir yapıya kavuşması ve belediyelerin "vesayetinin" kaldırılması için özel bir yasa çıkarılması gerektiği yönündeki görüş, belediyelerin %58'i, kent konseylerinin ise %75'i tarafından desteklenmiştir.

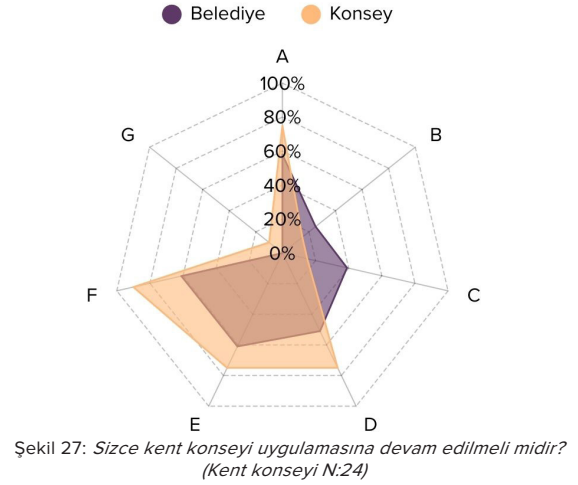
Halkın katılım oranını artıracak önlemler, dezavantajlı kesimlerin sürece daha fazla dahil edilmesi ve farklı katılımcılık yöntemlerinin geliştirilmesi görüşü belediyelerde %61, kent konseylerinde %75 oranında destek görmüştür. Belediye meclislerinin kent konseyi kararlarını daha somut bir şekilde değerlendirmesi ve sonuçlandırması için yasal düzenlemeler yapılması önerisi, belediyelerin %51'i ve kent konseylerinin %75'i tarafından dile getirilmiştir.

Resmî kurumlardan gelen üyelerin (bürokratların) kent konseylerinden çıkarılarak yapıların tamamen sivilleştirilmesi ve "kamu kurumu" algısının ortadan kaldırılması görüşü, belediyelerin %39'u tarafından desteklenirken, kent konseylerinde bu oran %15'tir. Kent konseyi başkanının konumunun yeniden düzenlenmesi ve belediye ile ilişkisinin netleştirilmesi ise belediyelerin %25'i, kent konseylerinin %15'i tarafından önemli bulunmuştur. Ayrıca, kent konseylerinin %10'u, farklı konularda düzenlenmesi gereken alanlara dair ek görüşler sunmuştur (Şekil 27).

Her iki kesimden verilen yanıtlar, halkın kent konseyleri hakkında bilinçlendirilmesi, halk katılımının artırılmasına yönelik önlemler geliştirilmesi ve kent konseylerinin tüzel kişiliğe, bütçe ve mali imkanlara sahip olması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bir önceki soruya benzer şekilde, ancak mevcut durumu değerlendirerek öneriler sunmayı hedefleyen "Kent

konseylerinin işlerliği nasıl artırılabilir?" sorusuna 118 belediye, 24 kent konseyi yanıt vermiştir.

A: Kent konseyleri hakkında özel bir yasa çıkarılarak tüzel kişilikleri, kendi bütçeleri ve kendi mali kaynakları olan bir yapıya kavuşturulmalı ve belediyelerin konseyler üzerindeki "vesayeti" kaldırılmalıdır.

B: Kent konseyi başkanının konumu yeniden düzenlenmeli, başkanın belediye ile olan ilgisi kesilmelidir.

C: Resmî kurumlardan gelen üyeler (temsilciler) kent konseylerinden çıkarılarak konseyler tamamen sivilleştirilmeli, yeni bir "kamu kurumu" oluştuğuna dair algı kırılmalıdır.

D: Halkta kent konseylerine katılım konusunda isteksizlik yaratması sebebiyle, kent konseylerinin sadece "tavsiye kararı" alabilmesi hükmü gözden geçirilmelidir. Belediye meclislerinin konsey kararlarını öncelikli olarak değerlendirmeye almasını ve sonuçlandırmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

E: Kent konseylerine halkın katılım oranını yükseltecek önlemler alınmalı, iletişimdeki yenilikler de kullanılarak farklı katılımcılık yöntemleri geliştirilmelidir.

F: Konseylerin halk tarafından bilinirlik oranları yükseltilmeli, bu amaçla merkezi ve yerel yönetim kurumları tarafından çeşitli yöntemler ve araçlarla bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

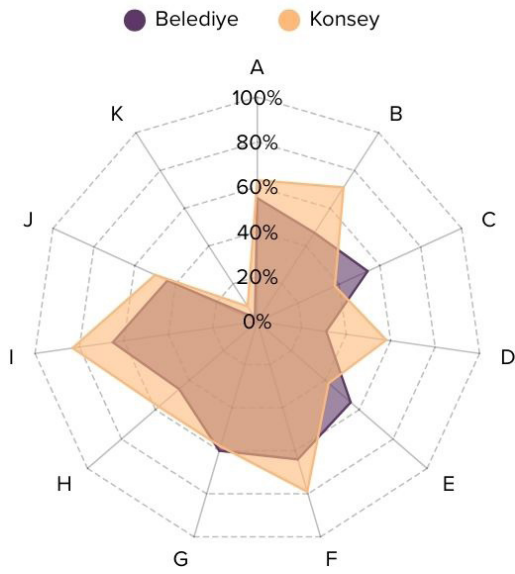
G: Diğer

Belediyelerde %65'lik bir kesim, halkın katılımını teşvik edecek dijital platformların kurulmasının kent konseylerinin etkinliğini artıracaklarını belirtmiştir.

%64'ü, sivil toplum kuruluşları ile iş birliğinin artırılması

gerektiğini ifade etmiştir. %60'ı, eğitim ve bilinçlendirme programları düzenleyerek konseylerin daha aktif hale getirilebileceğini düşünmektedir.

%55'lik bir oran, kent konseylerine daha fazla mali kaynağın sağlanması ve daha fazla temsilci ve paydaşın sürece dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. %54'ü, belediye ile daha yakın iş birliği içinde çalışmanın kent konseylerinin işlerliğini artıracağını belirtirken, %47'si kurumsal kapasitenin artırılmasının önemli olduğunu ifade etmiştir. %46'lık bir kesim, yerel medya ve sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme çalışmalarının yapılmasını önermiştir.

Şekil 28: Kent konseylerinin işlerliği nasıl artırılabilir?
(Belediye N:118, Kent konseyleri N:24)

- A: Daha fazla mali kaynak sağlanarak
B: Kurumsal kapasiteyi artırarak
C: Belediye ile daha yakın iş birliği içinde çalışarak
D: Belediye projelerinde kent konseylerine danışılarak
E: Daha fazla temsilci ve paydaşın sürece dahil edilmesiyle
F: Sivil toplum kuruluşları ile iş birliği artırılarak
G: Eğitim ve bilinçlendirme programları düzenleyerek
H: Yerel medya ve sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme yapılarak
I: Halkın katılımını teşvik edecek dijital platformlar kurularak
J: Daha etkin iletişim ve geri bildirim mekanizmaları kurularak
K: Diğer

Kent konseylerinden %83'lük bir kesim, belediyelerden

gelen yanıtlarla benzer bir biçimde halkın katılımını teşvik edecek dijital platformların kurulmasının kent konseylerinin etkinliğini artıracağını belirtmiştir.

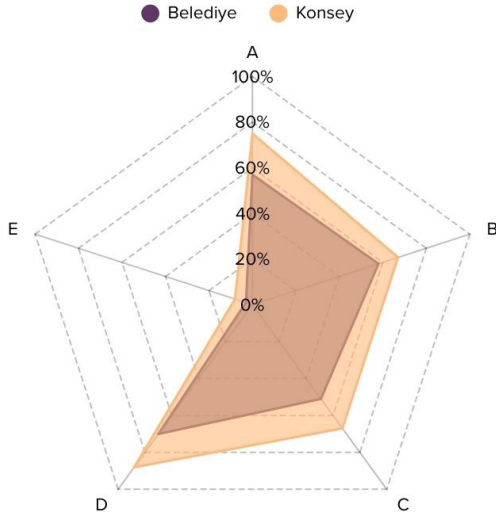
%79'u, sivil toplum kuruluşları ile iş birliğinin artırılması gerektiğini ifade etmiştir. %71'lik bir oran, kurumsal kapasitenin artırılmasının kent konseylerinin daha etkin hale gelmesine katkı sağlayacağını belirtmiştir.

%63'ü, daha fazla mali kaynağın sağlanması gerektiğini düşünmektedir. %58'lik bir kesim, belediye projelerinde kent konseylerine daha fazla danışılması, eğitim ve bilinçlendirme programları düzenlenmesi ve yerel medya ile sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme çalışmalarının yapılması gerektiğini vurgulamıştır. %50'lik bir oran, daha etkin iletişim ve geri bildirim mekanizmalarının kurulmasını önerirken, %42'si daha fazla temsilci ve paydaşın sürece dahil edilmesi gerektiğini belirtmiştir. %38'lik bir kesim ise belediye ile daha yakın iş birliği içinde çalışmanın kent konseylerinin işleyişini güçlendireceğini ifade etmiştir. Ayrıca, %8'lik bir kesim farklı önerilerde bulunmuştur (Şekil 28).

Her iki kesimin verdiği yanıtlarda, kent konseylerinin daha etkin bir yapıya kavuşabilmesi için ön plana çıkan öneriler; halk katılımını teşvik edecek bilgilendirme ve dijital iletişim araçlarının yaygınlaştırılması, sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğinin artırılması, finansal ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi, belediyelerle kent konseyleri arasındaki iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesi ve karar alma süreçlerine katılımın artırılmasıdır. Özellikle, belediyelerin kent konseylerini sürece daha fazla dahil etmeleri konusunda teşvik edilmesi, konseylerin işlevselliğinin artırılması hususunda belirleyici bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılan 120 belediyenin 115'i, kent konseyi hakkında yurttaşların yeterli bilgiye sahip olması ve halk katılımının sağlanması için hangi yöntemlerin uygulanması gerektiği sorusunu cevaplamıştır. %70'lik bir kesim, sosyal medya stratejilerinin geliştirilmesinin halkın kent konseyleri hakkında daha fazla bilgi edinmesini ve katılımın artmasını sağlayacağını

belirtmiştir. %58'i, eğitim programları düzenlenmesi gerektiğini ifade ederken, %57'si bölgeye özel bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesinin etkili olacağını düşünmektedir. %51'lik bir kesim, yerel medya ile iş birliği yaparak kent konseyleri hakkında daha fazla bilgilendirme yapılmasını önermektedir. Ayrıca, %3'lük bir kesim farklı önerilerde bulunmuştur (Şekil 29).

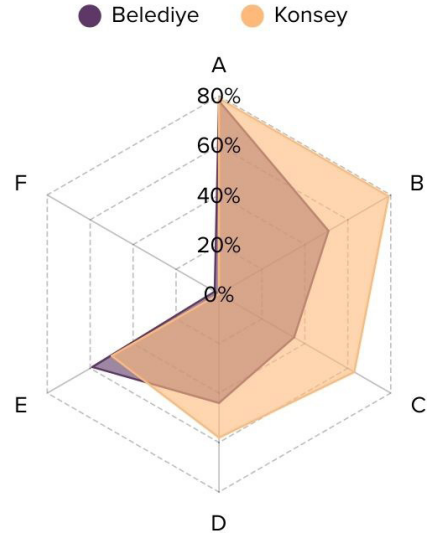

Şekil 29: Kent konseyinin yetki alanında yaşayan yurttaşların kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve halkın katılımının sağlanması amacıyla neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz? (Belediye N:115, Kent konseyleri N:24)

- A: Bölgeye göre özelleştirilmiş bilgilendirme kampanyaları düzenlenmeli
- B: Eğitim programları düzenlenmeli
- C: Yerel medya ile iş birliği yapılmalı
- D: Sosyal medya stratejileri geliştirilmeli
- E: Diğer

Benzer şekilde, araştırmaya katılan 24 kent konseyine, yurttaşların kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve halk katılımının sağlanması için hangi yöntemlerin uygulanması gerektiği de sorulmuştur. Katılımcıların %88'i, sosyal medya stratejilerinin geliştirilmesinin halkın kent konseyleri hakkında daha fazla bilgi edinmesini ve katılımın artmasını sağlayacağını belirtmiştir. %75'i, bölgeye özel bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesinin etkili olacağını düşünmektedir. %67'lik bir oran ise eğitim programları düzenlenmesi ve yerel medya ile iş birliği yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca, %8'lik bir kesim farklı önerilerde bulunmuştur (Şekil 29).

Kent konseyi çalışmalarında en çok karşılaşılan sorunlardan biri, konsey tarafından alınan ve tavsiye niteliği taşıyan kararların belediyeler tarafından uygulanabilmesi konusunda geliştirilebilecek önlemler hususudur. Bu sorunun çözülmesi için, uzun süreçler gerektiren mevzuat değişikliklerinin yanı sıra, mevcut sistemin etkinliğini artırmaya yönelik pratik çözümler geliştirilmesi gerekmektedir.

Şekil 30: Kent konseyinden gelen önerilerin belediye içerisinde uygulamaya dönüştürülmesi için belediye neler yapabilir? (Belediye N:117, Kent konseyleri N:24)

- A: Belediye ve kent konseyleri arasında düzenli toplantılar organize edilmeli, bilgi akışı sağlanmalıdır
- B: Kent konseylerinin kararlarını takip edip belediye meclisine taşıyan bir ekip kurulmalıdır
- C: Kent konseylerinin önerileri belediye bütçe planlamasına entegre edilmelidir
- D: Belediye meclisinde kent konseylerinin kararlarına dair öncelikli bir değerlendirme mekanizması oluşturulmalıdır
- E: Kent konseylerinden gelen öneriler halk ile paylaşılmalı ve geri bildirim mekanizması kurulmalıdır
- F: Diğer

Bu amaçla, "Kent konseyinden gelen önerilerin belediye içerisinde uygulamaya dönüştürülmesi için belediye neler yapabilir?" sorusu yöneltilmiş ve belediyeler ile kent konseylerinden gelen yanıtlar karşılaştırmalı olarak aşağıda sıralanmıştır (Şekil 30).

Belediyeler ile kent konseyleri arasında bilgi akışının

sağlanması için düzenli toplantıların organize edilmesi, hem belediyelerin (%78) hem de kent konseylerinin (%79) büyük çoğunluğu tarafından önemli bulunmuştur.

Kent konseylerinin kararlarını takip ederek belediye meclisine taşıyacak bir ekip kurulması önerisi, belediyelerin %51'i ve kent konseylerinin %79'u tarafından desteklenmiştir. Belediye meclisinde kent konseylerinin kararlarını değerlendirecek öncelikli bir mekanizmanın oluşturulması ise belediyelerin %44'ü, kent konseylerinin ise %58'i tarafından gerekli görülmektedir.

Özellikle kent konseyleri tarafından bu üç soruya verilen yüksek oranlı yanıtlar, belediyelerle kent konseyleri arasında düzenli işleyen, alınan kararları takip eden ve iletişimi sürdüren kurumsal bir yapıya duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Belediyelerin %59'u ve kent konseylerinin ise %50'si kent konseylerinden gelen önerilerin halk ile paylaşılması ve bu önerilere yönelik geri bildirim mekanizmalarının kurulması gerektiği görüşündedir. Kent konseylerinin önerilerinin belediye bütçe planlamasına entegre edilmesine ilişkin soruya belediyelerin %35'i olumlu yanıt verirken, bu oran kent konseylerinde %63'e çıkmaktadır. Bütçelendirme konusundaki bu belirgin oran farkı, kent konseylerinin mali karar alma süreçlerine dahil edilmesi konusunda belediyeler ve kent konseyleri arasında önemli bir görüş ayrılığı bulunduğunu göstermektedir.

8. Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi için Öneriler

Kent konseyleri, Türkiye’de yerel düzeyde katılımın kurumsal çerçevesini oluşturan en önemli yapılar arasında yer almaktadır. Ancak önceki bölümlerde de görüldüğü üzere, bu yapıların yasal dayanağına rağmen uygulamada farklı düzeylerde etkinlik ve sürdürülebilirlik sorunları yaşanmaktadır. Bu bölümde, kent konseylerinin mevcut deneyimlerinden ve anket çalışmasından elde edilen bulgular temelinde, konseylerin kurumsal kapasitelerini ve karar alma süreçlerindeki etkilerini güçlendirmeye yönelik öneriler sunulmaktadır.

- Anket sonuçları, kent konseyine sahip belediye sayısının oldukça sınırlı olduğunu ancak buna rağmen her yerel seçim sonrası kent konseyi kurulma oranlarının azaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, mevcut yasal çerçevenin yetersizliğine işaret etmektedir.

Mevzuatta yapılacak bir değişiklikle, Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 5. maddesinde yer alan “*Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8’inci maddede belirtilen üyelerden oluşur. Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır*” hükümlerine, “*Büyükşehir, Büyükşehir İlçe, İl ve 50.000’den yukarı nüfuslu ilçelerde Kent Konseyi kurulması zorunludur*” ibaresi eklenmelidir.

- Kurulmuş olan kent konseylerinin genel olarak aktif biçimde çalıştığı anlaşılmaktadır. Konseylerin çoğunlukla 15 günde bir ya da ayda bir olacak şekilde sık ara-

lıklarla toplantılar yapması olumlu bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Ancak, bazı kent konseylerinin bu süreyi üç ayda bir, altı ayda bir ve hatta yılda bir olarak belirtmesi, ilgili kent konseylerinin sağlıklı ve düzenli bir çalışma düzeninden uzak olduğunu göstermektedir.

Yönetmeliğin 13. maddesine göre, genel kurul dışındaki kent konseyi organları, genel kurul tarafından çıkarılan çalışma yönergesinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır. Bu hükme, “*toplantılar arasındaki süreler bir ayı aşmayacak şekilde belirlenmelidir*” ibaresinin eklenmesi ile, toplantıların çalışmaları aksatacak uzun aralıklarla yapılmasının önüne geçilebilir.

- Anket çalışmasında belediyelerin ve kent konseylerinin verdiği yanıtlar, kent konseylerine katılım oranlarının “orta düzeyde” yoğunlaştığını göstermektedir. Katılımın, kent konseylerinin sürdürülebilirliği açısından kritik bir unsur olduğu göz önüne alındığında, diğer sorulara verilen yanıtlar da belediyelerin kent konseyleri hakkında bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları yaptığını, ancak bu çalışmaların yeterli olmadığını ortaya koymaktadır.

Katılım oranlarını daha yüksek seviyelere taşıyarak kent konseylerinin işlerliğini artırılabilmesi amacıyla, mevcut yasal ve yönetsel koşullar çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sonucunda, aşağıdaki öneriler öne çıkmaktadır:

o Konseylerin bilinirliğini artırmak ve halk tarafından daha fazla sahiplenilmesini sağlamak için, kent konseyleri hakkında merkezi ve yerel yönetimlerce yapılan bilgilendirme çalışmaları artırılmalıdır.

o Sosyal medyanın etkin biçimde kullanılması sağlanarak, bilgilendirme ve katılımı teşvik edici içeriklerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

o Sosyal medya stratejilerinin geliştirilmesinin yanı sıra, düzenli ve yaygın eğitim programları düzenlenmeli ve konseylerin bulunduğu bölgelere özgü bilgilendirme kampanyaları hayata geçirilmelidir.

o Halkın, özellikle de dezavantajlı grupların, gençlerin ve kadınların katılımını artırmak amacıyla, erişilebilir platformlar oluşturulmalıdır.

o Yerel medya kanalları kullanılarak, konsey faaliyetleri farklı sosyal kesimlere tanıtılmalı ve halkın çeşitli kesimleriyle daha geniş iletişim kurulmalıdır.

o Daha etkin iletişim kanalları oluşturulurken, elde edilecek sonuçlar üzerine sağlıklı değerlendirmeler yapabilmek için işleyen geri bildirim mekanizmaları kurulmalıdır.

o Kent konseylerinin toplumsal etkisinin artırılması için uzun vadeli, uzun vadeli ve sürdürülebilir projelerin yanı sıra sosyal sorumluluk faaliyetlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

● Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısını irdeleyen sorulara verilen yüksek oranlı olumlu yanıtlar, kent konseylerinin yerel yönetim süreçlerine katılımı artıran ve demokratik karar alma mekanizmalarını güçlendiren önemli yapılar olarak değerlendirildiğine işaret etmektedir. Ancak, ilgili diğer sorulara verilen yanıtlara bakıldığında, sözü geçen katkı ve iş birliğinin uygulamada sınırlı kaldığı ileri sürülebilir.

Bu sorulara olumsuz yanıtlar veren az sayıda belediyenin, genel olarak, belediye meclislerinin varlığını yeterli gördüğü ve kent konseylerini etkisiz kurumlar olarak değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Bu

bakış açısını değiştirebilmek için, sivil toplumun rolü ve demokrasiye sağladığı katkılar konusunda sadece halkın değil, belediye organlarında görev yapan seçilmiş kişilerin de bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, kent konseyleri hakkında yapılacak bilgilendirme çalışmalarına belediye yetkilileri de dahil edilmeli ve sivil toplum algısı doğru bir zemine oturtulmalıdır.

● Kent konseyi uygulamalarının genel sorunlarının neler olduğu şeklinde yöneltilen soruya verilen yanıtlara bakıldığında, kent konseylerinin aldığı kararların “tavsiye” niteliğinde olması nedeniyle konseylerin işlevselliklerinin sorgulandığı ve bu durumun belediyelerin kent konseylerinin önerilerini uygulamada isteksiz davranmalarına yol açabileceği belirtilmektedir. Kent konseylerinin işleyişine ilişkin olarak bu araştırmada ve yapılan diğer çalışmalarda ortaya konan olumsuzlukları gidermek amacıyla önlemler geliştirilmelidir.

o “*Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur*” şeklinde düzenlenmiş olan Yönetmeliğin 14. maddesi şu şekilde değiştirilerek, konsey kararlarının daha etkin sonuçlar doğurması sağlanabilir: “*Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, kent konseyi başkanının (oy hakkı olmaksızın) katılacağı, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından gerekçeleri açık biçimde yazılarak kent konseyine bildirilir ve eş zamanlı olarak uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur. Kararların halka bildirilmesi konusunda belediyelerin yanı sıra kent konseyleri de görevlidir*”.

o Alınan kararlar hakkında kamuoyunu bilgilendirme sürecine kent konseyinin de dahil edilmesi, halkın farklı kanallardan ve daha etkin biçimde bilgilendirilmesi yönünden faydalı olabilir.

● Kent konseylerinin verdiği yanıtlarda öne çıkan ve bir sorun kaynağı olarak ifade edilen başlıca konulardan biri, konseylerin tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip

olmamasıdır. Belediyeler tarafından, kent konseylerinin kendi bütçelerine sahip olması konusunda verilen olumlu yanıtların oranı düşük iken, kent konseylerinin bu konuda daha yüksek oranlarda olumlu yanıt verdiği görülmektedir. Bu durum, kent konseylerinin mali yapıları konusunda belirgin bir görüş ayrılığı olduğunu göstermektedir. Kent konseyleriyle ilgili olarak yapılan çalışmalarda en sık dile getirilen eleştirilerden biri olan tüzel kişilik ve mali yapı meselesine karşı daha duyarlı bir yaklaşım sergilenmeli; bu husus üzerine değerlendirme ve öneriler geliştirilmelidir. Kent konseylerinin, vakıf ve dernekler gibi tüzel kişiliğe sahip olmaları yönündeki öneriler değerlendirilebilir. Ancak bu durumda, mali kaynaklarının tamamen kendi özerklikleri ve gönüllülük esasına dayanarak sağlanması gerektiği de göz önünde bulundurulmalıdır.

● Kent konseyleri tarafından yapılan değerlendirmelere göre, arzu edilen temel gelişmeler arasında tüzel kişiliğe sahip olunması ve belediye “vesayetinin” kaldırılması yer almaktadır. Ancak, bu hedefe ulaşırken mali açıdan devlet katkısına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, kalkınma ajansları veya meslek kuruluşları gibi alternatif yapılar önerilmektedir.

Bu çalışmanın başlangıç bölümlerinde anlatılan “Gündem 21 çalışmalarından kent konseylerine uzanan sürecin” temel amacı, katılımcı demokrasiye katkı sağlayacak bir sivil toplum anlayışı çerçevesinde sivil yerel yapılanmalara ulaşılmasıdır. “Mali özerkliğe kavuşmak” adı altında “devlet tarafından verilen paylarla oluşan bir bütçe” oluşturulması, ulaşılmak istenen bu hedefi zedeleme tehlikesi taşımaktadır.

“Resmi görüşü temsil eden kuruluşlara bir yenisini ilave etme” sonucuna ulaşacak böyle bir düzenleme yerine, yerel demokrasiyi yaşatan kurumlar olan belediyelerin mali imkanlarından yararlanmayı artıracak çözümler üretmek yerinde olacaktır. Örneğin, yönetmeliğin dayanağı olan Belediye Kanunu’na, “*belediye bütçelerine, kent konseylerinin kendi kararlarıyla harcama yetkisi olan, belli oranlarda ödenekler ayırma zorunluluğunun konması*” ibaresinin eklenmesi, çözüm

yolunda atılacak bir adım olarak değerlendirilebilir.

● Kent konseyi uygulamasına devam edilip edilmemesi konusunda yöneltile soruya olumsuz yanıt verenlerin yalnızca belediyeler arasında ve çok düşük oranlarda olduğu gözlemlenmiştir. Hem belediyeler hem de kent konseyleri, büyük ölçüde “Evet, ancak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir” şeklinde yanıt vermişlerdir.

Yapılması gereken yeni düzenlemelere yönelik olarak, daha uzun vadeli mevzuat değişikliklerine ihtiyaç duymadan hayata geçirilebilecek bazı öneriler, yukarıda bahsedilen alanlara yönelik yanıtlar doğrultusunda şu şekilde sıralanabilir:

o Sivil toplum kuruluşları ile iş birliği artırılmalı; kent konseyleri diğer sivil toplum kuruluşlarıyla yakın ilişkiler kurulmalıdır.

o Kurumsal kapasite geliştirilerek daha fazla temsilci ve paydaş sürece dahil edilmelidir.

o Kent konseyleri belediyelerle daha yakın iş birliği içinde çalışmalıdır. Bu amaçla, belediye ve kent konseyleri arasında düzenli toplantılar yapılarak alınan kararların takibi sağlanmalıdır.

o Belediyeler ve kent konseyleri arasında düzenli toplantılar düzenlemek ve sağlıklı bilgi akışı sağlamak, önemli bir adım olmakla birlikte, daha radikal bir öneri şu şekilde geliştirilebilir:

Kent konseyi kararlarının belediye meclisinde öncelikli olarak ele alınmasını sağlamak, kent konseylerinden gelen önerilerin halk ile paylaşılması ve geri bildirim süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla bir “ortak komisyon” kurulabilir.

Bu komisyon, Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin 11. maddesinde belirtilen “yürütme kurulu” üyeleri arasından belirlenecek iki kişi ile belediye meclis üyeleri arasından belirlenecek aynı sayıda üyeden oluşabilir. Böyle bir yapı, belediye ve kent konseyi arasında etkin ve sürekli bir iş

birliği kurulmasına katkı sağlayacaktır.

● Belediyeler ve kent konseyleri arasında bir “ortak komisyon” kurulması önerisi, araştırmamızda yöneltilen bazı sorulardan elde edilen diğer bulgularla da desteklenmektedir. Bu bulguları maddeler halinde özetleyebiliriz:

o Kent konseylerinin belediyelere ve topluma sağladığı katkılarının değerlendirilmesine yönelik sorulara verilen yanıtlar, iki kurumun kent konseyi kararlarının nasıl ve ne ölçüde “dikkate alınması” gerektiği konusunda farklı algılara sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, kent konseyi kararlarının uygulanma sürecine ilişkin ortak bir anlayış geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Kurumlar arası bu algı farklılığını azaltacak ve iş birliğini güçlendirecek bir “ortak komisyon” yapılanmasına duyulan ihtiyaç açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

o Kent konseylerine ilişkin uygulamaların büyük ölçüde belediye başkanlarının tutumlarına bağlı olarak şekillendiği yönündeki kanaat, kent konseylerinin verdiği yanıtlarda oldukça yüksek oranlarda dile getirilmektedir. Belediye ve kent konseyleri arasında görüş ayrılıklarını azaltacak ve kurumsal ilişkileri geliştirecek ortak bir zemin, başkanların kişisel tutumlarının belirleyicilik oranını makul bir düzeye indirebilecektir.

o Kent konseylerine yurttaş katılımı konusunda halkın yeterince istekli olmadığına inanan belediyelerin yanıtlarında, “halkın önemli bir kesiminin kent konseylerini gereksiz gördüğü” ifadesi, kent konseylerinin aynı soruya verdiği yanıtların yaklaşık iki katı oranında işaretlenmiştir. Bu durum, iki kurum arasında katılım algısına ilişkin önemli bir görüş ayrılığına işaret etmektedir. Belediyeler ve kent konseyleri arasında kurulacak kurumsal ve sürdürülebilir bir ortak zemin, bu tür algı farklılıklarının giderilmesine katkı sağlayarak iletişim ve iş birliğinin daha etkili ve verimli bir şekilde yürütölmesini mümkün kılacaktır.

Sonuç olarak söylenebilir ki kent konseyleri Türkiye’deki yerel demokrasi anlayışının kurumsallaşması ve uygulamaları ağıısından önemli işlevler üstlenmeye

başlamıştır. Kuruluşlarından itibaren, siyasal yelpaze- nin hemen her kesiminden gelen aktörler tarafından kent konseyleri, geliştirilmesi gereken bir “demokrasi projesi” olarak değerlendirilmektedir.

Kent konseylerinin gelişim sürecine önemli katkılar sağlayan, yerel demokrasi bilincine sahip yurttaşlar, konseylerin daha güçlü hale gelmesini ve karar alma süreçlerinde daha belirleyici bir rol üstlenmesini arzu etmektedir. Kent konseylerinin karşılaştıkları engelleri aşmasını ve onların sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak yeni düzenlemelerin hayata geçirilmesi, yalnızca yerel demokrasiyi güçlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda toplumsal uzlaşma ve kapsayıcılığı merkeze alan bir anlayışın oluşturulmasına da katkı sunacaktır.

EKLER:

Ek 1

Ankete Katılım Sağlayan Belediye Listesi

	İL	BELEDİYE ADI	BELEDİYE ÖLÇEĞİ
1	BALIKESİR	ALTIEYLÜL BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
2	BALIKESİR	BALYA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
3	BALIKESİR	DURSUNBEY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
4	BALIKESİR	EDREMİT BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
5	BALIKESİR	ERDEK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
6	BALIKESİR	GÖNEN BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
7	BALIKESİR	HAVRAN BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
8	BALIKESİR	İVRİNDİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
9	BALIKESİR	KARESİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
10	BALIKESİR	KEPSUT BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
11	BALIKESİR	MANYAS BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
12	BALIKESİR	MARMARA ADALAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
13	BALIKESİR	SAVAŞTEPE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
14	BALIKESİR	SINDIRGI BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
15	BALIKESİR	SUSURLUK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
16	BİLECİK	BİLECİK BELEDİYESİ	İL BELEDİYESİ
17	BİLECİK	BOZÜYÜK BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
18	BİLECİK	DODURGA BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
19	BİLECİK	SÖĞÜT BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
20	BİLECİK	YENİPAZAR BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
21	BURSA	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

	İL	BELEDİYE ADI	BELEDİYE ÖLÇEĞİ
22	BURSA	BÜYÜKORHAN BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
23	BURSA	GEMLİK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
24	BURSA	HARMANCIK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
25	BURSA	İNEGÖL BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
26	BURSA	MUDANYA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
27	BURSA	MUSTAFAKEMALPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
28	BURSA	NİLÜFER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
29	BURSA	ORHANELİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
30	BURSA	ORHANGAZİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
31	BURSA	OSMANGAZİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
32	BURSA	YENİŞEHİRBELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
33	ÇANAKKALE	AYVACIK BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
34	ÇANAKKALE	ÇAN BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
35	ÇANAKKALE	ECEBAT BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
36	ÇANAKKALE	EVREŞE BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
37	ÇANAKKALE	EZİNE BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
38	ÇANAKKALE	GELİBOLU BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
39	ÇANAKKALE	GÜMÜŞÇAY BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
40	ÇANAKKALE	KARABİGA BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
41	ÇANAKKALE	KAVAKKÖY BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
42	ÇANAKKALE	KEPEZ BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
43	ÇANAKKALE	KÜÇÜKKUYU BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
44	ÇANAKKALE	LAPSEKİ BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
45	ÇANAKKALE	TERZİALAN BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
46	ÇANAKKALE	YENİCE BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
47	EDİRNE	EDİRNE BELEDİYESİ	İL BELEDİYESİ
48	EDİRNE	ENEZ BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
49	EDİRNE	HAVSA BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
50	EDİRNE	KEŞAN BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
51	EDİRNE	KÜPLÜ BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ

	İL	BELEDİYE ADI	BELEDİYE ÖLÇEĞİ
52	EDİRNE	LALAPAŞA BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
53	EDİRNE	SUBAŞI BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
54	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
55	EDİRNE	YENİKARPUZLU BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
56	İSTANBUL	ATAŞEHİRBELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
57	İSTANBUL	AVCILAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
58	İSTANBUL	BAYRAMPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
59	İSTANBUL	BEYKOZ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
60	İSTANBUL	BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
61	İSTANBUL	ÇATALCA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
62	İSTANBUL	ÇEKMEKÖY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
63	İSTANBUL	ESENLER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
64	İSTANBUL	FATİH BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
65	İSTANBUL	GAZİOSMANPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
66	İSTANBUL	KADIKÖY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
67	İSTANBUL	KARTAL BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
68	İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
69	İSTANBUL	MALTEPE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
70	İSTANBUL	PENDİK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
71	İSTANBUL	SANCAKTEPE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
72	İSTANBUL	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
73	İSTANBUL	ÜSKÜDAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
74	İSTANBUL	ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
75	KIRKLARELİ	KIRKLARELİ BELEDİYESİ	İL BELEDİYESİ
76	KIRKLARELİ	ALPULLU BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
77	KIRKLARELİ	BÜYÜKKARIŞTIRAN BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
78	KIRKLARELİ	BÜYÜKMANDIRA BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
79	KIRKLARELİ	ÇAKILLI BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
80	KIRKLARELİ	EVRENSEKİZ BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
81	KIRKLARELİ	İNECE BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ

	İL	BELEDİYE ADI	BELEDİYE ÖLÇEĞİ
82	KIRKLARELİ	KAVAKLI BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
83	KIRKLARELİ	KAYNARCA BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
84	KIRKLARELİ	KIYIKÖY BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
85	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
86	KIRKLARELİ	PEHLİVANKÖY BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
87	KIRKLARELİ	ÜSKÜP BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
88	KIRKLARELİ	VİZE BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
89	KOCAELİ	DARICA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
90	KOCAELİ	DERİNCE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
91	KOCAELİ	GEBZE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
92	KOCAELİ	KARAMÜRSEL BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
93	KOCAELİ	KARTEPE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
94	KOCAELİ	KÖRFEZ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
95	SAKARYA	AKYAZI BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
96	SAKARYA	ERENLER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
97	SAKARYA	FERİZLİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
98	SAKARYA	GEYVE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
99	SAKARYA	KARASU BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
100	SAKARYA	KAYNARCA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
101	SAKARYA	SAPANCA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
102	SAKARYA	SERDİVAN BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
103	SAKARYA	TARAKLI BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
104	TEKİRDAĞ	TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
105	TEKİRDAĞ	ÇERKEZKÖY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
106	TEKİRDAĞ	MALKARA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
107	TEKİRDAĞ	MARMARAEREĞLİSİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
108	TEKİRDAĞ	MURATLI BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
109	TEKİRDAĞ	SARAY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
110	TEKİRDAĞ	SÜLEYMANPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
111	TEKİRDAĞ	ŞARKÖY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ

	İL	BELEDİYE ADI	BELEDİYE ÖLÇEĞİ
112	YALOVA	YALOVA BELEDİYESİ	İL BELEDİYESİ
113	YALOVA	ALTINOVA BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
114	YALOVA	ÇINARCIK BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
115	YALOVA	ESENKÖY BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
116	YALOVA	KADIKÖY BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
117	YALOVA	KAYTAZDERE BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
118	YALOVA	KORU BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
119	YALOVA	SUBAŞI BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
120	YALOVA	TEŞVİKİYE BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ

Ek 2

Ankete Katılım Sağlayan Kent Konseyi Listesi

	İL	KENT KONSEYİNİN BULUNDUĞU BELEDİYE	BELEDİYENİN ÖLÇEĞİ
1	BALIKESİR	BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2	BURSA	BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
3	BURSA	NİLÜFER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
4	BURSA	OSMANGAZİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
5	ÇANAKKALE	ÇAN BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
6	ÇANAKKALE	KÜÇÜKKUYU BELEDİYESİ	BELDE BELEDİYESİ
7	EDİRNE	HAVSA BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ
8	İSTANBUL	ADALAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
9	İSTANBUL	AVCILAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
10	İSTANBUL	BAHÇELİEVLER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
11	İSTANBUL	BAYRAMPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
12	İSTANBUL	BEYLİKDÜZÜ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
13	İSTANBUL	FATİH BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
14	İSTANBUL	GÜNGÖREN BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
15	İSTANBUL	KADIKÖY BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
16	İSTANBUL	MALTEPE BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
17	İSTANBUL	PENDİK BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
18	İSTANBUL	SARIYER BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
19	İSTANBUL	SİLİVRİ BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
20	İSTANBUL	ÜSKÜDAR BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
21	İSTANBUL	ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
22	KOCAELİ	DARICA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ

İL		KENT KONSEYİNİN BULUNDUĞU BELEDİYE	BELEDİYENİN ÖLÇEĞİ
23	TEKİRDAĞ	SÜLEYMANPAŞA BELEDİYESİ	BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYESİ
24	YALOVA	YALOVA BELEDİYESİ	İL BELEDİYESİ

EK 3

Belediye Anketi

Türkiye’de Kent Konseyleri: Otuz Yıllık Deneyim ve Konseylerin Geleceği Araştırması Anket Formu

Türkiye’deki kent konseylerinin geçmişini, mevcut durumunu ve işleyişini inceleyerek, bu yapılarla ilgili karşılaşılan sorunları ortaya koymayı hedefleyen araştırma, kent konseylerinin yerel demokrasiye katkılarını değerlendirmek, katılım süreçlerini analiz etmek ve bu yapıların daha etkin çalışabilmesi için gerekli adımları belirlemek amacıyla yürütülmektedir.

* Zorunlu soruyu belirtir

1. Belediyenizin bulunduğu il (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Balıkesir 2. soruya gidin
- ☐ Bilecik 3. soruya gidin
- ☐ Bursa 4. soruya gidin
- ☐ Çanakkale 5. soruya gidin
- ☐ Edirne 6. soruya gidin
- ☐ İstanbul 7. soruya gidin
- ☐ Kırklareli 8. soruya gidin
- ☐ Kocaeli 9. soruya gidin
- ☐ Sakarya 10. soruya gidin
- ☐ Tekirdağ 11. soruya gidin
- ☐ Yalova 12. soruya gidin

2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. Belediyeniz?

13. Belediyenizin dahil olduğu kategori (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Büyükşehir Belediyesi
- ☐ Büyükşehir İlçe Belediyesi
- ☐ İl Belediyesi
- ☐ İlçe Belediyesi
- ☐ Belde Belediyesi

14. Adınız ve soyadınız*

15. Biriminiz *

16. Ünvanınız *

17. İletişim bilginiz (e-posta adresiniz) *

18. Belediyeniz bünyesinde kent konseyi bulunuyor mu? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Evet (19.soruya gidin)
- ☐ Hayır (32.soruya gidin)

19. Belediyenizde kent konseyi var ise hangi seçimlerden sonra kuruldu? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ 2009

☐ 2014

☐ 2019

☐ 2024

20. Belediyenizde kurulu kent konseyi aktif olarak çalışıyor mu? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet

☐ Hayır

21. Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım oranı nedir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Hiç

☐ Düşük

☐ Orta Düzeyde

☐ Yüksek

☐ Çok Yüksek

22. Beldenizde ya ayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda istekli olduğunu düşünüyor musunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet (24.soruya gidin)

☐ Hayır (23.soruya gidin)

23. Üstteki soruya cevabınız “Hayır” ise, sizce bunun sebepleri nelerdir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Halkın demokratik katılım bilinci eksiktir.
- ☐ Halkın kent konseylerinden, kent konseyinin işlev, görev ve uygulamalarından haberi yoktur.
- ☐ Halkın önemli bir kesimi kent konseylerini gereksiz görmektedir.
- ☐ Belediyeler, kent konseyleri hakkında yeterli bilgilendirme çalışması yapmamaktadır.
- ☐ Diğer:

24. Kent konseylerine katılımı artırmak için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Bilgilendirme kampanyaları
- ☐ Mahalle toplantıları
- ☐ Sosyal medya kullanımı
- ☐ Eğitici seminerler

25. Kent konseylerinde yurttaş katılımı değerlendirildiğinde katılımı cinsiyet eşitliği sağlanıyor mu? Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

26. Dezavantajlı grupların konseyin çalışmalarına katılım düzeyi nedir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Hiç
- ☐ Düşük
- ☐ Orta Düzeyde
- ☐ Yüksek
- ☐ Çok Yüksek

27. Dezavantajlı gruplar için özel bir teşvik ya da program var mıdır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet

☐ Hayır

28. Engelli bireylerin konseyin çalışmalarına katılımı için fiziksel erişim, dil desteği ve diğer erişilebilirlik düzenlemeleri mevcut mudur? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet

☐ Hayır

29. Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Etkisiz

☐ Düşük

☐ Orta Düzeyde

☐ Yüksek

☐ Çok Yüksek

30. Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını artırmak için özel bir teşvik ya da program var mıdır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet

☐ Hayır

31. Kent konseyi kararlarının belediye tarafından dikkate alındığını düşünüyor musunuz?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Etkisiz
- ☐ Düşük
- ☐ Orta Düzeyde
- ☐ Yüksek
- ☐ Çok Yüksek

32. Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Hiç Katkı Sağlamıyor
- ☐ Katkı Sağlamıyor
- ☐ Orta Düzeyde
- ☐ Katkı Sağlıyor
- ☐ Çok Katkı Sağlıyor

33. Kent konseyi uygulamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Hiç Katkı Sağlamıyor
- ☐ Katkı Sağlamıyor
- ☐ Orta Düzeyde
- ☐ Katkı Sağlıyor
- ☐ Çok Katkı Sağlıyor

35. Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet (36.soruya gidin)

☐ Hayır (37.soruya gidin)

36. Üstteki soruya cevabınız "Evet" ise, kent konseylerinin Yerel demokrasiye ne gibi katkılarının olduğunu düşünüyorsunuz?
(Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz). *

☐ Katılımcı yerel demokrasinin geliştirilmesi amacıyla kurulan kent konseyleri, yönetenlerle yönetilenler arasındaki iş birliği ve diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

☐ Kentlerimizin karşı karşıya olduğu ve gittikçe artan sorunların kent konseyleri aracılığıyla kamuya açık bir biçimde tartışılabilmesi, yerel demokrasinin gelişimi yönünden küçümsenmeyecek bir kazançtır.

☐ Kent konseyleri çevre, eğitim kültür ve yönetime katılma gibi konularda işlevsel bir araç olarak kullanılabilmektedir

☐ Kentlilik bilincini ve yerel demokrasiyi geliştirme konusunda konseyler faydalı olmaktadır.

☐ Kent konseyleri karar alma süreçlerine halkı ortak etmeyi hedefleyen, sivil bir danışma forumu ve danışma mekanizmasıdır.

☐ Kent konseyleri, yönetimde açıklık ilkesini geliştirmekte ve halkın yönetenleri denetlemesine katkıda bulunmaktadır

☐ Kent konseyleri, siyasetten dışlanmış ve eğitilmiş kesimlerin yer almaya başladığı bir mekanizma olarak, demokrasi seviyesinin ve bilincinin geliştirilmesi açısından ümit vermektedir.

☐ Diğer

Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır?

37. Üstteki soruya cevabınız “Hayır” ise sebebi/sebepleri nelerdir?

(Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

- ☐ Belediyelerde, zaten doğrudan halk tarafından seçilen ve halkı temsil eden karar alma kurulları olan “Belediye Meclisleri” vardır. ikinci bir meclisin (kent konseyi) kurulmasına gerek yoktur.
- ☐ Kent konseylerinin aldıkları kararlar belediye meclisleri için sadece “tavsiye kararı” niteliğindedir. Meclisler kararları görüşüp uygulamaya koyma konusunda istekli davranmadığından bu konseylerin etkisi fiilen ortadan kalkmaktadır.
- ☐ Kent konseylerinin, seçimle gelen belediye meclislerinin yerini almaya yönelik tutumları gözlenmektedir
- ☐ Kent konseylerinde resmî kurumları temsilen bulunan çok sayıda üye ve konseylerin belediyelere olan bağımlılıkları sebebiyle, yeni ve gereksiz bir kamu kurumu oluşturulmaktadır.
- ☐ Diğer:

38. Sizce kent konseyi uygulamalarının genel sorunları nelerdir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz). *

- ☐ Kent konseyleri algısı, belediye başkanının partisine ve tutumuna göre değişmektedir.
- ☐ Belediye başkanlarının kent konseyini kendi siyasetine hizmet eden bir politik araç olarak kullanma eğiliminde olduğu gözlenmektedir.
- ☐ Kent konseyleri yasaya dayalı bir yönetmelikle kurulmuş ayrı örgütlenmeler olmasına rağmen tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip değildir.
- ☐ Kent konseylerinin aldıkları kararların “tavsiye” niteliğinde olması bu konseylerin işlerliği konusunda şüpheler uyandırmaktadır. Kent konseylerine halkın ilgisi ve katılımı yetersizdir.
- ☐ Belediyeler, kent konseylerinin önerilerini uygulamada isteksiz olabilir ve bu durum konseylerin gücünü sınırlamaktadır.
- ☐ Diğer:

39. Farklı ülkelerdeki kent konseyleri benzeri katılımcı yapıların işleyişini inceleme fırsatınız oldu mu?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet (40. soruya gidin)

☐ Hayır (41. soruya gidin)

40. Üstteki soruya cevabınız "Evet" ise, Türkiye'deki kent konseyleri ile karşılaştırdığınızda hangi alanlarda farklılıklar gözlemlediniz? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

☐ Yasal düzenlemeler

☐ Toplumsal farkındalık ve bilinç

☐ Halkın katılım oranı

☐ Kurumsal yapı ve kaynak yönetimi

☐ Kararların uygulanabilirliği

☐ Sivil toplum ve belediye iş birliği

☐ Diğer:

41. Kent konseyleri çalışmaları kapsamında uluslararası iş birliği ya da bilgi paylaşımı üzerine bir çalışmanız oldu mu? Varsa, hangi ülkelerin hangi yapılarıyla iş birliği yaptınız?

42. Sizce kent konseyi uygulamasına devam edilmeli midir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet, olduğu gibi devam edilmelidir. (44. soruya gidin)

☐ Evet, ancak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. (43. soruya gidin)

☐ Hayır, kent konseyleri uygulamasına son verilmelidir. (44. soruya gidin)

43. Kent konseyi uygulamalarında yeniden düzenlenmesi gereken yönler nelerdir?

(Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

- ☐ Kent konseyleri hakkında özel bir yasa çıkarılarak tüzel kişilikleri, kendi bütçeleri ve kendi mali kaynakları olan bir yapıya kavuşturulmalı ve belediyelerin konseyler üzerindeki “vesayeti” kaldırılmalıdır.
- ☐ Kent konseyi başkanının konumu yeniden düzenlenmeli, başkanın belediye ile olan ilgisi kesilmelidir.
- ☐ Resmî kurumlardan gelen üyeler (temsilciler) kent konseylerinden çıkarılarak konseyler tamamen sivilleştirilmeli, yeni bir “kamu kurumu” oluştuğuna dair algı kırılmalıdır.
- ☐ Halkta kent konseylerine katılım konusunda isteksizlik yaratması sebebiyle, kent konseylerinin sadece “tavsiye kararı” alabilmesi hükmü gözden geçirilmelidir. Belediye meclislerinin konsey kararlarını öncelikli olarak değerlendirmeye almasını ve sonuçlandırmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- ☐ Kent konseylerine halkın katılım oranını yükseltecek önlemler alınmalı, iletişimdeki yenilikler de kullanılarak farklı katılımcılık yöntemleri geliştirilmelidir.
- ☐ Konseylerin halk tarafından bilinirlik oranları yükseltilmeli, bu amaçla merkezi ve yerel yönetim kurumları tarafından çeşitli yöntemler ve araçlarla bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- ☐ Diğer:

44. Kent konseylerinin işlerliği nasıl artırılabilir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

- ☐ Daha fazla mali kaynak sağlanarak.
- ☐ Kurumsal kapasiteyi artırarak.
- ☐ Belediye ile daha yakın iş birliği içinde çalışarak.
- ☐ Belediye projelerinde kent konseylerine danışılarak.
- ☐ Daha fazla temsilci ve paydaşın sürece dahil edilmesiyle.
- ☐ Sivil toplum kuruluşları ile iş birliği artırılarak.
- ☐ Eğitim ve bilinçlendirme programları düzenleyerek.
- ☐ Yerel medya ve sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme yapılarak. Halkın katılımını teşvik edecek dijital platformlar kurularak.
- ☐ Daha etkin iletişim ve geri bildirim mekanizmaları kurularak.
- ☐ Diğer:

45. Belediyenizin yetki alanında ya ayan yurttaşların kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve halkın katılımının sağlanması amacıyla neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

(Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

- ☐ Bölgeye göre özelleştirilmiş bilgilendirme kampanyaları düzenlenmeli
- ☐ Eğitim programları düzenlenmeli
- ☐ Yerel medya ile iş birliği yapılmalı
- ☐ Sosyal medya stratejileri geliştirilmeli
- ☐ Diğer:

46. Kent konseyinden gelen önerilerin belediye içerisinde uygulamaya dönüştürülmesi için belediye neler yapabilir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

- ☐ Belediye ve kent konseyleri arasında düzenli toplantılar organize edilmeli, bilgi akışı sağlanmalıdır.
- ☐ Kent konseylerinin kararlarını takip edip belediye meclisine taşıyan bir ekip kurulmalıdır.
- ☐ Kent konseylerinin önerileri belediye bütçe planlamasına entegre edilmelidir.
- ☐ Belediye meclisinde kent konseylerinin kararlarına dair öncelikli bir değerlendirme mekanizması oluşturulmalıdır.
- ☐ Kent konseylerinden gelen öneriler halk ile paylaşılmalı ve geri bildirim mekanizması kurulmalıdır.
- ☐ Diğer:

Ek 4

Kent Konseyi Anketi

Türkiye’de Kent Konseyleri: Otuz Yıllık Deneyim ve Konseylerin Geleceği Araştırması Anket Formu

Türkiye’deki kent konseylerinin geçmişini, mevcut durumunu ve işleyişini inceleyerek, bu yapılarla ilgili karşılaşılan sorunları ortaya koymayı hedefleyen araştırma, kent konseylerinin yerel demokrasiye katkılarını değerlendirmek, katılım süreçlerini analiz etmek ve bu yapıların daha etkin çalışabilmesi için gerekli adımları belirlemek amacıyla yürütülmektedir.

* Zorunlu soruyu belirtir

1. Kent konseyinizin bulunduğu il (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Balıkesir 2. soruya gidin
- ☐ Bilecik 3. soruya gidin
- ☐ Bursa 4. soruya gidin
- ☐ Çanakkale 5. soruya gidin
- ☐ Edirne 6. soruya gidin
- ☐ İstanbul 7. soruya gidin
- ☐ Kırklareli 8. soruya gidin
- ☐ Kocaeli 9. soruya gidin
- ☐ Sakarya 10. soruya gidin
- ☐ Tekirdağ 11. soruya gidin
- ☐ Yalova 12. soruya gidin

2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. Belediyeniz?

13. Kent konseyinizin bulunduğu belediyenin dahil olduğu kategori (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Büyükşehir Belediyesi
- ☐ Büyükşehir İlçe Belediyesi
- ☐ İl Belediyesi
- ☐ İlçe Belediyesi
- ☐ Belde Belediyesi

14. Adınız ve soyadınız*

15. Kent konseyindeki göreviniz *

16. İletişim bilginiz (e-posta adresiniz) *

17. Kent konseyinizin kurumsal e-posta adresi *

18. Kent konseyi hangi seçimlerden sonra kuruldu? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ 2009

☐ 2014

☐ 2019

☐ 2024

19. Kurulu kent konseyi aktif olarak çalışıyor mu? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet

☐ Hayır

20. Cevabınız evet ise; kent konseyi ne sıklıkla toplanmaktadır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Aylık

☐ 3 Ayda bir

☐ 6 Ayda bir

☐ Yılda bir

☐ Diğer:

21. Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım oranı nedir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Hiç

☐ Düşük

☐ Orta Düzeyde

☐ Yüksek

☐ Çok Yüksek

22. Beldenizde yaşayan yurttaşların kent konseylerine katılım hususunda istekli olduğunu düşünüyor musunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet (24. soruya gidin)

☐ Hayır (23. soruya gidin)

23. Üstteki soruya cevabınız “Hayır” ise, sizce bunun sebepleri nelerdir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

Halkın demokratik katılım bilinci eksiktir.

☐ Halkın kent konseylerinden, kent konseyinin işlev, görev ve uygulamalarından haberi yoktur.

☐ Halkın önemli bir kesimi kent konseylerini gereksiz görmektedir.

☐ Belediyeler, kent konseyleri hakkında yeterli bilgilendirme çalışması yapmamaktadır.

☐ Diğer:

☐

24. Kent konseylerine katılımı artırmak için hangi yöntemleri kullanıyorsunuz? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

Bilgilendirme kampanyaları

☐ Mahalle toplantıları

☐ Sosyal medya kullanımı

☐ Eğitici seminerler

☐ Diğer:

☐

25. Kent konseylerinde yurtta katılımı değerlendirildiğinde katılımda cinsiyet eşitliği sağlanıyor mu? (Yalnızca bir şıkkı

işaretleyiniz).*

Evet

☐

Hayır

☐

26. Dezavantajlı grupların konseyin çalışmalarına katılım düzeyi nedir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Hiç

☐

Düşük

☐

Orta Düzeyde

☐

Yüksek

☐

Çok Yüksek

☐

27. Dezavantajlı gruplar için özel bir teşvik ya da program var mıdır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Evet

☐

Hayır

☐

28. Engelli bireylerin konseyin çalışmalarına katılımı için fiziksel erişim, dil desteği ve diğer erişilebilirlik düzenlemeleri mevcut mudur? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Evet

☐

Hayır

☐

29. Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Bu soruda birden fazla

şık işaretleyebilirsiniz)*

Etkisiz

☐

Düşük

☐

Orta Düzeyde

☐

Yüksek

☐

Çok yüksek

☐

30. Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcilerinin katılımını artırmak için özel bir te vik ya da program var mıdır?
(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Evet

☐

Hayır

☐

31. Kent konseyi kararlarının belediyeniz tarafından dikkate alındığını düşünüyor musunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Etkisiz

☐

Düşük

☐

Orta Düzeyde

☐

Yüksek

☐

Çok Yüksek

☐

32. Kent konseylerinin yerel sorunların çözümüne katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz ?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Hiç Katkı Sağlamıyor

☐

Katkı Sağlamıyor

☐

Orta Düzeyde Katkı Sağlıyor

☐

Çok Katkı Sağlıyor

☐

33. Kent konseyi uygulamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik konusunda katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.)*

Hiç Katkı Sağlamıyor

☐

Katkı Sağlamıyor

☐

Orta Düzeyde Katkı Sağlıyor

☐

Çok Katkı Sağlıyor

☐

34. Kent konseyi uygulamasının sosyal dayanışmaya ne ölçüde katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Hiç Katkı Sağlamıyor

☐

Katkı Sağlamıyor

☐

Orta Düzeyde Katkı Sağlıyor

☐

Çok Katkı Sağlıyor

☐

35. Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

Evet (36. soruya gidin)

☐

Hayır (37.soruya gidin)

☐

36. Üstteki soruya cevabınız“Evet”ise, kent konseylerinin Yerel demokrasiye ne gibi katkılarının olduğunu düşünüyorsunuz?

(Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

☐ Katılımcı yerel demokrasinin geliştirilmesi amacıyla kurulan kent konseyleri, yönetenlerle yönetilenler arasındaki iş birliği ve diyalogun geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

☐ Kentlerimizin karşı karşıya olduğu ve gittikçe artan sorunların kent konseyleri aracılığıyla kamuya açık bir biçimde tartışılabilmesi, yerel demokrasinin gelişimi yönünden küçümsenmeyecek bir kazançtır.

☐ Kent konseyleri çevre, eğitim kültür ve yönetime katılma gibi konularda işlevsel bir araç olarak kullanılabilmektedir. Kentlilik bilincini ve yerel demokrasiyi geliştirme konusunda konseyler faydalı olmaktadır.

☐ Kent konseyleri karar alma süreçlerine halkı ortak etmeyi hedefleyen, sivil bir danışma forumu ve danışma mekanizmasıdır.

☐ Kent konseyleri, yönetimde açıklık ilkesini geliştirmekte ve halkın yönetenleri denetlemesine katkıda bulunmaktadır.

☐ Kent konseyleri, siyasetten dışlanmış ve eğitilmiş kesimlerin yer almaya başladığı bir mekanizma olarak, demokrasi seviyesinin ve bilincinin geliştirilmesi açısından ümit vermektedir.

Diğer:

Kent konseyi uygulamasının yerel demokrasiye katkısı var mıdır?

37. Üstteki soruya cevabınız “Hayır” ise sebebi/sebepleri nelerdir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

- ☐ Belediyelerde, zaten doğrudan halk tarafından seçilen ve halkı temsil eden karar alma kurulları olan “Belediye Meclisleri” vardır. ikinci bir meclisin (kent konseyi) kurulmasına gerek yoktur.
- ☐ Kent konseylerinin aldıkları kararlar belediye meclisleri için sadece “tavsiye kararı” niteliğindedir. Meclisler kararları görüşüp uygulamaya koyma konusunda istekli davranmadığından bu konseylerin etkisi fiilen ortadan kalkmaktadır.
- ☐ Kent konseylerinin, seçimle gelen belediye meclislerinin yerini almaya yönelik tutumları gözlenmektedir.
- ☐ Kent konseylerinde resmî kurumları temsilen bulunan çok sayıda üye ve konseylerin belediyelere olan bağımlılıkları sebebiyle, yeni ve gereksiz bir kamu kurumu oluşturulmaktadır.
- ☐ Diğer:

38. Sizce kent konseyi uygulamalarının genel sorunları nelerdir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

- ☐ Kent konseyleri algısı, belediye başkanının partisine ve tutumuna göre değişmektedir.
- ☐ Belediye başkanlarının kent konseyini kendi siyasetine hizmet eden bir politik araç olarak kullanma eğiliminde olduğu gözlenmektedir.
- ☐ Kent konseyleri yasaya dayalı bir yönetmelikle kurulmuş ayrı örgütlenmeler olmasına rağmen tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip değildir.
- ☐ Kent konseylerinin aldıkları kararların “tavsiye” niteliğinde olması bu konseylerin işlerliği konusunda şüpheler uyandırmaktadır.
- ☐ Kent konseylerine halkın ilgisi ve katılımı yetersizdir.
- ☐ Belediyeler, kent konseylerinin önerilerini uygulamada isteksiz olabilir ve bu durum konseylerin gücünü sınırlamaktadır.
- ☐ Diğer:

39. Farklı ülkelerdeki kent konseyleri benzeri katılımcı yapıların işleyişini inceleme fırsatınız oldu mu?

(Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

☐ Evet (40. soruya gidin)

☐ Hayır (41. soruya gidin)

40. Üstteki soruya cevabınız "Evet" ise, Türkiye'deki kent konseyleri ile karşılaştırdığınızda hangi alanlarda farklılıklar gözlemlediniz? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

☐ Yasal düzenlemeler

☐ Toplumsal farkındalık ve bilinç

☐ Halkın katılım oranı

☐ Kurumsal yapı ve kaynak yönetimi

☐ Kararların uygulanabilirliği

☐ Sivil toplum ve belediye iş birliği

☐ Diğer:

41. Kent konseyleri çalışmaları kapsamında uluslararası iş birliği ya da bilgi paylaşımı üzerine bir çalışmanız oldu mu?

Varsa, hangi ülkelerin hangi yapılarıyla iş birliği yaptınız?

42. Sizce kent konseyi uygulamasına devam edilmeli midir? (Yalnızca bir şıkkı işaretleyiniz).*

- ☐ Evet, olduğu gibi devam edilmelidir. (44. soruya gidin)
- ☐ Evet, ancak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. (43. soruya gidin)
- ☐ Hayır, kent konseyleri uygulamasına son verilmelidir. (44. soruya gidin)

43. Kent konseyi uygulamalarında yeniden düzenlenmesi gereken yönler nelerdir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

- ☐ Kent konseyleri hakkında özel bir yasa çıkarılarak tüzel kişilikleri, kendi bütçeleri ve kendi mali kaynakları olan bir yapıya kavuşturulmalı ve belediyelerin konseyler üzerindeki “vesayeti” kaldırılmalıdır.
- ☐ Kent konseyi başkanının konumu yeniden düzenlenmeli, başkanın belediye ile olan ilgisi kesilmelidir.
- ☐ Resmî kurumlardan gelen üyeler (temsilciler) kent konseylerinden çıkarılarak konseyler tamamen sivilleştirilmeli, yeni bir “kamu kurumu” oluştuğuna dair algı kırılmalıdır.
- ☐ Halkta kent konseylerine katılım konusunda isteksizlik yaratması sebebiyle, kent konseylerinin sadece “tavsiye kararı” alabilmesi hükmü gözden geçirilmelidir. Belediye meclislerinin konsey kararlarını öncelikli olarak değerlendirmeye almasını ve sonuçlandırmasını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- ☐ Kent konseylerine halkın katılım oranını yükseltecek önlemler alınmalı, iletişimdeki yenilikler de kullanılarak farklı katılımcılık yöntemleri geliştirilmelidir.
- ☐ Konseylerin halk tarafından bilinirlik oranları yükseltilmeli, bu amaçla merkezi ve yerel yönetim kurumları tarafından çeşitli yöntemler ve araçlarla bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- ☐ Diğer:

44. Kent konseylerinin işlerliği nasıl artırılabilir? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz).*

- ☐ Daha fazla mali kaynak sağlanarak.
- ☐ Kurumsal kapasiteyi artırarak.
- ☐ Belediye ile daha yakın iş birliği içinde çalışarak.
- ☐ Belediye projelerinde kent konseylerine danışılarak.
- ☐ Daha fazla temsilci ve paydaşın sürece dahil edilmesiyle.
- ☐ Sivil toplum kuruluşları ile iş birliği artırılarak.
- ☐ Eğitim ve bilinçlendirme programları düzenleyerek.
- ☐ Yerel medya ve sosyal medya aracılığıyla bilgilendirme yapılarak.
- ☐ Halkın katılımını teşvik edecek dijital platformlar kurularak.
- ☐ Daha etkin iletişim ve geri bildirim mekanizmaları kurularak.
- ☐ Diğer:

45. Belediyenizin yetki alanında ya ayan yurttaşların kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve halkın katılımının sağlanması amacıyla neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz? (Bu soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

Bölgeye göre özelleştirilmiş bilgilendirme kampanyaları düzenlenmeli

- ☐ Eğitim programları düzenlenmeli
- ☐ Yerel medya ile iş birliği yapılmalı
- ☐ Sosyal medya stratejileri geliştirilmeli
- ☐ Diğer:
- ☐

46. Kent konseyinden gelen önerilerin belediye içerisinde uygulamaya dönüştürülmesi için belediye neler yapabilir? (Bu

soruda birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)*

Belediye ve kent konseyleri arasında düzenli toplantılar organize edilmeli, bilgi akışı sağlanmalıdır.

☐

Kent konseylerinin kararlarını takip edip belediye meclisine taşıyan bir ekip kurulmalıdır.

☐

Kent konseylerinin önerileri belediye bütçe planlamasına entegre edilmelidir.

☐

Belediye meclisinde kent konseylerinin kararlarına dair öncelikli bir değerlendirme mekanizması

☐

oluşturulmalıdır.

Kent konseylerinden gelen öneriler halk ile paylaşılmalı ve geri bildirim mekanizması kurulmalıdır.

☐

Diğer:

☐

KAYNAKÇA

- Adams, B. (2004). Public Meetings and the Democratic Process. *Public Administration Review*, 64(1), 43–54. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2004.00345.x>
- Akıncı, B., & Aslan, E. (2021). Yerel Katılım Aracı Olarak Kent Konseylerinin Geleceği: Türkiye Kent Konseyleri Birliği Yönetim Kurulu Üyeleri Üzerinden Bir Değerlendirme. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 4(1), 37–59. <https://doi.org/10.53001/uluabd.2021.15>
- Antalya Kent Konseyi. (2025). Çalışma Grupları ve Meclisler. Antalya Kent Konseyi. Erişim adresi: <https://antalyakentkonseyi.org.tr> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Ankara Kent Konseyi. (2024). Çalışma Grupları ve Meclisler. Ankara Kent Konseyi. Erişim adresi: <https://ankarakentkonseyi.org.tr/calisma-gruplari-ve-meclisler/> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Atvur, S. (2009). Yerel Gündem 21 ve Çevre: Antalya Kent Konseyi Örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(2), 231–241.
- Austin, R. A. (2002). Seats That May Not Matter: Testing for Racial Polarization in U.S. City Councils. *Legislative Studies Quarterly*, 27(3), 481–508. <https://doi.org/10.2307/3598574>
- Batat, A. (2010). Türkiye Yerel Gündem 21 Uygulamalarının Kent Konseyleri'ne Dönüşüm Sürecinin Analizi. [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.
- Baykan, B. G. (2023). Governmental Activism in Turkey. *Alternatif Politika*, 15(2), 240–263. <https://doi.org/10.53376/ap.2023.09> Belediye Kanunu, Sayı 5393. (2005). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf>
- Bursa Kent Konseyi. (2021). Bursa Kent Konseyi resmî web sitesi. Erişim adresi: <https://www.bursakentkonseyi.org.tr/> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Can, Y., & Akman, E. (2021). Türkiye'de kent konseylerinin COVID-19 sürecindeki etkinliği: Akdeniz Bölgesi'nde büyükşehirlerde faaliyet gösteren dört kent konseyi üzerinden nitel bir analiz. *Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi*, 3(1), 102–121. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kaytek/issue/64162/950806>
- Çetinkaya, Ö., & Korlu, R. K. (2012). Yerel Demokrasinin Sağlanmasında Katılımcılık Süreci ve Kent Konseylerinin Rolü. *Maliye Dergisi*, 163(2), 95–117.
- Çukurçayır, M. A., Eroğlu, H., & Sağır, H. (2015). Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri. *Yerel Politikalar*, 0(1). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yerelpolitikalar/issue/13661/165280>
- Emrealp, S. (2005). Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı. IULA-EMME Yayını.
- Erbay, Y. (2018). Sürdürülebilir Yerel Yönetişim Bağlamında Türkiye'de Kent Konseyleri. *3rd International Conference on Urban Studies*, 8, 344–362.

- Erbay, Y., & Akgün, H. (2013). Modernleşmeden Küreselleşmeye Türkiye’de Yerel Yönetimler. Kazancı Kitap.
- Erkul, H., Baykal, T., & Kara, H. (2013). Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir inceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(22).
- Gaziantep Kent Konseyi. (2025). Gaziantep Kent Konseyi resmî web sitesi.
Erişim adresi: <https://www.gaziantepkentkonseyi.org.tr/index.php> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Gürcüoğlu, S. (2020). Türkiye’de Siyasi Partilerin Yerel Katılım Politikaları. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1046–1066. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.766560>
- Haber Dairesi. (2024). Selçuklu Gençlik Meclisi, üniversiteli gençlerin en büyük destekçisi.
Erişim adresi: <https://haberdairesi.com/konya/selcuklu-genclik-meclisi-universiteli-genclerin-en-buyuk-destekcisi-141170h> Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Hoang, B. L. (2023). “Tuning them in, tuning them out”—Who do government officials listen to in citizen efforts to shape policy? Evidence from local public meetings in U.S. Midwestern cities. Beijing Law Review, 14(2), 1029–1055. <https://doi.org/10.4236/blr.2023.142055>
- Holston, J., Issarny, V., & Parra, C. (2016). Engineering Software Assemblies for Participatory Democracy. <https://doi.org/10.1145/2889160.2889221>
- İstanbul Kent Konseyi. (2020). 2020 Faaliyet Raporu.
Erişim adresi: <https://İstanbulkentkonseyi.org.tr/wp-content/uploads/2021/01/2020-Faaliyet-Raporu-1.pdf> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- İstanbul Kent Konseyi. (2021). 2021 Faaliyet Raporu.
Erişim adresi: https://İstanbulkentkonseyi.org.tr/wp-content/uploads/2022/01/2021_FAALIYET_web.pdf (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- İstanbul Kent Konseyi. (2022). 2022 Faaliyet Raporu.
Erişim adresi: https://İstanbulkentkonseyi.org.tr/wp-content/uploads/2024/01/2022_Faaliyet-Raporu_Web.pdf (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- İstanbul Kent Konseyi. (2023). 2023 Faaliyet Raporu.
Erişim adresi: https://İstanbulkentkonseyi.org.tr/wp-content/uploads/2024/02/WEB_İstanbul_Kent_Konseyi_2023_Faaliyet_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- İzmir Kent Konseyi. (2024). Çalışma Grupları ve Faaliyetler. İzmir Kent Konseyi.
Erişim adresi: <https://ankarakentkonseyi.org.tr/calisma-gruplari-ve-meclisler/> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Karakuzulu, Z. (2005). Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar, Yerel Gündem 21 ve Bursa Örneği. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi.
- Kaur, A., & Lodhia, S. (2014). The State of Disclosures on Stakeholder Engagement in Sustainability Reporting in Australian Local Councils. Pacific Accounting Review, 26(1/2), 54–74. <https://doi.org/10.1108/par-07-2013-0064>

- Kayseri Büyükşehir Belediyesi. (2025). Kayseri Kent Konseyi'ni yeniden hayata geçirdi. Erişim adresi: <https://www.kayseri.bel.tr/haberler/baskan-buyukkilic-kayseri-kent-konseyini-yeniden-hayata-gecirdi> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Keleş, R., Erbay, Y., & Görmez, K. (2020). Türkiye’de ve Avrupa’da Yerel Temsil ve Katılım. imge Kitabevi Yayınları.
- Keleş, R. (1994). Yerel yönetimlerde yeniden yapılanma: Avrupa ve Türkiye. Yerel Yönetimlerde Yeniden Yapılanma Uluslararası Konferansı Bildirileri. Ankara: Türk Belediyecilik Derneği Yayını.
- Kent Konseyleri Birliği. (2020). Kent Konseyleri Yönetmeliği. Erişim adresi: <https://www.kentkonseyleribirligi.org.tr/sayfa/kent-konseyleri-yonetmeligi.html> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Kestellioğlu, G. (2011). Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri: Kahramanmaraş Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(1), 121–140.
- Konya Büyükşehir Belediyesi. (2007). Büyükşehir Kent Konseyi Kuruldu. Erişim adresi: <https://www.konya.bel.tr/haber/buyuksehir-kent-konseyi-kuruldu> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Lee, B.-J., Kim, T. W., Suh, J., & Yap, O. F. (2021). Local Government Performance and Democratic Consolidation: Explaining Ordinance Proposal in Busan Metropolitan Council. *Asia & the Pacific Policy Studies*, 8(1), 15–41. <https://doi.org/10.1002/app5.319>
- Manetti, G. (2011). The Quality of Stakeholder Engagement in Sustainability Reporting: Empirical Evidence and Critical Points. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 18(2), 110–122. <https://doi.org/10.1002/csr.255>
- Milliyet. (2024). Kent Konseyi Kadın, Engelsiz ve Gençlik Meclis Genel Kurulu yapıldı. Erişim adresi: <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/konya/kent-konseyi-kadin-engelsiz-ve-genclik-meclis-7247679> (Erişim Tarihi: 2 Ocak 2025).
- Musso, J., Kitsuse, A., & Cooper, T. L. (2002). Faith Organizations and Neighbourhood Councils in Los Angeles. *Public Administration and Development*, 22(1), 83–94. <https://doi.org/10.1002/pad.209>
- Pineda Pinto, M. (2020). Environmental ethics in the perception of urban planners: A case study of four city councils. *Urban Studies*, 57(14), 2850–2867. <https://doi.org/10.1177/0042098019887932>
- Sant, E., & Davies, I. (2018). Promoting participation at a time of social and political turmoil: What is the impact of children’s and young people’s city councils? *Cambridge Journal of Education*, 48(3), 371–387. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2017.1337719>
- Şişli, O. (2022). Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesinde Katılımın Etkisi: Kent Konseyleri. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 65(65), 2158–2169. <https://doi.org/10.29228/smryj.66057>
- Torres, P., Augusto, M., & Rodrigues, T. M. (2023). The Mechanisms That Make Social Media Effective in Building Citizens’ Trust on Local Government. *Digital Policy Regulation and Governance*, 25(2), 138–152. <https://doi.org/10.1108/dprg-06-2022-0069>

Yıldırım, A. (2015). Türkiye’de yerel yönetişimin uygulanabilirliği ve Yerel Gündem 21 örneği üzerinden bir inceleme. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 75–96. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/anemon/issue/1833/22332>

